



Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 1 martie 2018

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	5–26
2.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”. Nr. 25 din 07.02.2018	26–46 72
3.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Convenției dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei pentru evitarea dublei impunerii și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit. Nr. 28 din 08.02.2018	46–48 72–73
4.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova – art. 22; Legea privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl – art. 3; Legea cu privire la statutul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova – art. 14; Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice – art. 12¹; ș.a.</i>). Nr. 39 din 15.02.2018	48–51 73

5.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind ocrotirea monumentelor – art. 5, 28; Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte – art. 3²; Legea zootehniei – art. 30; Legea cu privire la grădinile botanice – art. 3, 8, 11; ș.a.</i>). Nr. 29 din 12.02.2018	51–58 74
6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – anexa nr. 1, Capitolul I; Legea cu privire la tichetele de masă – art. 2, 3, 4, 5 ș.a.</i>). Nr. 31 din 12.02.2018	58–59 74
7.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (<i>art. 3, 5, 8, 10, 11 ș.a.</i>). Nr. 14 din 25.01.2018	59–71 73
8.	Dezbaterea și respingerea proiectului de Lege pentru completarea unor acte legislative (<i>Codul subsolului – art. 1, 62, 79; Legea cu privire la concesiuni – art. 7¹</i>). Nr. 121 din 18.04.2017	74–81 102
9.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre privind constituirea Comisiei speciale de organizare și desfășurare a concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. Nr. 56 din 26.02.2018	81–86 102
10.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 257 din 1 noiembrie 2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova (<i>anexa nr. 1, anexa nr. 2, anexa nr. 3</i>). Nr. 11 din 23.01.2018	86–91 103
11.	Depunerea, de către deputații Frațiunii Partidului Comuniștilor din Republica Moldova și Frațiunii	91–92

	<p>Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, a Moțiunii simple asupra politicii interne și externe în domeniul integrării europene realizate de viceprim-ministrul Iurie Leancă.</p> <p>Nr. 61 din 01.03.2018</p>	
12.	<p>Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind substanțele chimice.</p> <p>Nr. 365 din 13.09.2016</p>	<p>92–101 103</p>
13.	<p>ORA ÎNTREBĂRILOR</p> <p>Prezentarea răspunsurilor la întrebări:</p> <p>- Prezentarea răspunsului la întrebarea domnului deputat Iurie Țap, de către domnul Serghei Bucataru, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul transporturilor, referitor la propunerile ministerului pentru a soluționa problema transportului în localitățile Ivanovca și Sevirova din raionul Florești.</p> <p>- Prezentarea răspunsului la întrebarea domnului deputat Oleg Lipskii, de către domnul Serghei Bucataru, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul transporturilor, referitor la plata dobânzii la creditele acordate de către instituțiile internaționale Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” în contextul situației de criză economico-financiară a întreprinderii.</p> <p>Adresarea întrebărilor:</p> <p>- Întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, adresată Prim-ministrului Republicii Moldova, referitor la măsurile care urmează să le întreprindă Guvernul pentru a înlătura discrepanța dintre veniturile femeilor și ale bărbaților, atât la nivelul salariilor, cât și la nivelul pensiilor.</p> <p>- Întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, adresată Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, referitor la numărul beneficiarilor de ajutoare sociale pe anii: 2016, 2017, 2018.</p> <p>- Întrebarea domnului deputat Oleg Lipskii, adresată Ministerului Economiei și Infrastructurii, Ministerului Finanțelor, referitor la blocarea exporturilor de miez de nucă.</p>	<p>103–106</p> <p>106–111</p> <p>111–112</p> <p>112</p> <p>112–113</p>

	- Întrebarea domnului deputat Iurie Țap, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la scanarea arhivei cadastrale în cadrul proiectului de implementare a guvernării electronice.	113
	- Întrebarea domnului deputat Iurie Țap, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la condițiile de contractare a spațiilor pentru amplasarea structurilor teritoriale ale Agenției Servicii Publice.	113
	- Întrebarea domnului deputat Valerian Bejan, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la problemele de conectare a cetățenilor din satul Săseni, raionul Călărași la rețeaua Internet.	113–114
	- Întrebarea domnului deputat Valerian Bejan, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la situația medicilor rezidenți din Republica Moldova.	114
	- Întrebarea domnului deputat Alexandr Nesterovschi, adresată Comisiei Naționale a Pieței Financiare, referitor la rezultatele examinării situației create la Întreprinderea Mixtă „Bălțeanca” S.A. în contextul problemelor cu care se confruntă acționarii minoritari.	114–115
14.	DECLARAȚII Declarația domnului deputat Iurie Țap cu privire la exercitarea controlului parlamentar.	116–117

Sedința începe la ora 10.04.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc și domnul Valeriu Ghilețchi, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog foarte mult să vă luați locul.

Văd că colegii noștri din Frațiunea Partidului Socialiștilor au cele mai aprinse discuții și dezbateri. Dacă ați putea, vă rugăm frumos, să vă luați locul.

Secretariatul,

Vă rugăm frumos să anunțe prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 93 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Ivanov Violeta – deplasare, Gudumac Elena – cerere, Gorilă Anatolie – cerere, Greceanîi Zinaida – cerere, Deliu Tudor – concediu medical, Zotea-Durnea Alina – cerere, Gutium Artur, Dudnic Corneliu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult pentru prezența ... pentru informația ce ține de prezență.

Dragi colegi,

Sîntem 93 de deputați în sală, avem cvorumul, putem începe.

Să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Dragi colegi,

Astăzi e 1 martie, prima zi de primăvară, și tradițional sărbătorim Ziua Mărțișorului. Este o tradiție frumoasă, legată de foarte multe basme, legende, povestiri de unde provine mărțișorul, dar cel mai frumos este că aceasta a noastră frumoasă tradiție, care mai este caracteristică încă țărilor vecine sau din regiune, precum e Bulgaria, România și Macedonia, a fost introdusă în tezaurul UNESCO și asta e de remarcat.

Avem o frumoasă tradiție pe care noi o respectăm de mici și sînt sigur că astăzi-dimineață deja ați oferit sau ați primit primele mărțișoare și felicitări.

Vreau să vă doresc ca odată cu venirea acestei primăveri să avem noi toți mai multă liniște, mai multă pace în suflet și, bineînțeles, să avem primăvara în sufletele noastre. Și să avem noi aici, în plenul Parlamentului, dar și în Parlament o perioadă cît mai productivă, cît mai frumoasă și, în mod special, în baza unei relații pline de toleranță, de înțelegere, de grijă unul față de altul, indiferent de culorile politice.

Și vreau să vă mai anunț, totodată, că în perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit zilele de naștere cîțiva colegi de ai noștri și este vorba de Galina Balmoș și Vadim Pistrinciuc. Vă felicităm, vă dorim „La mulți ani”, realizări frumoase. (*Aplauze.*) Și mai mult decît atît, astăzi își sărbătorește ziua de naștere colegul nostru Iurie Chiorescu. Și, la fel, „La mulți ani” vă dorim, multă, multă sănătate. (*Aplauze.*)

Mai este o zi frumoasă astăzi și pentru vestitul nostru compozitor și interpret, și simbolul Republicii Moldova, care ne-a dus imaginea țării

peste hotare de foarte mult timp și o face în fiecare an, noi anul trecut am sărbătorit și am celebrat sau am aniversat vârsta frumoasă de 80 de ani a mărețului Eugen Doga. De aceea, să-l felicităm și pe el cu aplauze și să-i transmitem felicitările noastre. (*Aplauze.*)

Dragi colegi,

Pe această, permiteți, notă pozitivă, să trecem la discuții deja pe marginea ordinii de zi. Vă anunț că, precum cunoașteți, Biroul permanent al Parlamentului, ieri în ședința sa, a aprobat un proiect de ordine de zi pentru astăzi, 1 martie, și pentru următoarea perioadă. Dar, ca de obicei, în ziua de joi, pentru a nu pierde din altă tradiție frumoasă, avem foarte multe demersuri din partea colegilor din fracțiuni pentru a înainta pe ordinea de zi și alte subiecte. Și, dacă îmi permiteți, eu am să le trec în revistă pe toate, bineînțeles, în mod regulamentar. Înarmați-vă cu răbdare.

Și colegii din Frațiunea Partidului Liberal Democrat ne propun ca să introducem pentru astăzi în ședința de plen, din 1 martie, audierea ministrului afacerilor externe și integrării europene, care, apropo, înțeleg că vine astăzi după masă, și nici nu-i încă în țară, dar să zicem, ca domnul Tudor Ulianovschi să vină să ne dea informație cu referire la concluziile privind Moldova, adoptate de către Consiliul Afacerilor Externe al Uniunii Europene.

Domnule Pistrinciuc,

Vă rugăm frumos, aveți un minut la dispoziție pentru a vă argumenta propunerea.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Motivația este una foarte simplă.

Bună ziua.

Într-adevăr, a fost făcut public acest raport, guvernarea, deja nu mai miră pe nimeni, s-a lăudat foarte mult cu acest raport, însă aceste concluzii ale Consiliului Afacerilor Externe al UE evidențiază câteva probleme, sînt foarte grave, așa zice eu, la adresa mersurilor activităților din Republica Moldova și, în special, ce ține: de democrație, de justiție, de reforme, de luptă cu corupția. Și este un raport foarte, foarte critic.

Și eu consider că ... noi considerăm, de fapt, că este important, crucial ca acest raport să fie dezbătut nu doar în public, așa cum o face partizan fiecare cum îi place lui, dar aici, în Parlament, ca să dezbatem toate punctele critice. Și asta ar însemna, într-adevăr, și model european, dacă doriți, de abordare a observațiilor și obiectiilor pe care le primim de la Uniunea Europeană.

Noi nu știm dacă domnul ministru este sau nu este pe loc, însă, dacă dumnealui este în imposibilitate de a veni astăzi, noi sîntem de acord să fie invitat și data viitoare.

Mulțumesc mult.

Domnul Andrian Candu:

Da, a fost informația, dumnealui aterizează astăzi după masă. Respectiv, ori, dacă e pe ordinea de zi de astăzi, o facem mai lungă ședința de astăzi sau e pentru următoarea perioadă pe ordinea de zi.

La acest subiect?

Domnule Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Candu.

Într-adevăr, aceste concluzii ale Consiliului Miniștrilor al Uniunii Europene trebuie să fie o lectură de masă pentru toată guvernarea de la Chișinău. S-au constatat mai multe fărâdelegi – lipsa, mimarea reformelor, s-a constatat eșuarea reformei în justiție, pentru care au fost alocați peste 100 de milioane de euro, și a fost criticată dur și activitatea legislativă a Parlamentului, inclusiv așa-zisă Legea propagandei.

Consiliul Miniștrilor al Uniunii Europene a constatat că acele proiecte cu care vine Parlamentul Republicii Moldova nu trebuie să intre în contradicție cu dreptul internațional și nu trebuie să îngrețdească libertatea presei. Este un punct aparte care spune că guvernarea de la Chișinău nu a făcut nimic pentru a atrage la răspundere și a întoarce banii furați. De aceea susținem demersul propus de colegii din PLDM ca acest raport să fie... aceste concluzii să fie audiate în Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

La acest subiect, domnule Apostol? Sau eu am văzut că dumneavoastră... Da, da, o clipă. Sigur o să vă dau cuvântul.

Cu referire la acest subiect, domnule Ghimpu?

Da, vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi nu sîntem împotriva audierii, dar, după cum cunoaștem, de o perioadă de timp Guvernul ne pune „macaroane” foarte serioase și Parlamentului, și cetățenilor.

De aceea Frațiunea Partidului Liberal vine cu un proiect de hotărîre nu ca să-i ascultăm, dar să-i controlăm, să vedem noi. Și asta-i problema

cheie care nu funcționează în Republica Moldova, mai bine-zis a Parlamentului, controlul din partea Parlamentului.

De aceea o să dați citire proiectului nostru, pe care noi o să-l propunem, ca să constituim o comisie. Dar asta o să revenim la subiect. Audierea e audiere.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

La acest subiect, vă rog frumos, domnule președinte Voronin.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Mulțumesc.

Într-adevăr, pentru că toate acele planuri ce reies din Acordul de Asociere se limitează, în ultimul timp, la procente. Eu nu știu cum guvernarea reușește să scoată, să aprecieze aceste procente, dar în realitate noi vedem cu totul altceva, că chiar și aceea ce se propune, la ce insistă structurile europene nu se realizează.

De aceea noi întru totul susținem și audierea ministrului, și controlul parlamentar asupra activității Guvernului pentru executarea acestui Acord de Asociere.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Țin să vă reamintesc că elementele de control de care vorbiți se realizează și prin moțiunile simple și de cenzură care sînt în privința Guvernului.

Domnule Diacov,

Vă rog frumos, dacă la acest subiect.

Vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu am vrut să spun ceva de „macaroane”, dar pe urmă m-am răzgîndit. Zic, păi, de cînd ați plecat, a rămas de la voi acolo o geantă de „macaroane”, dar...

Noi, stimați colegi, nimeni... moțiunea de săptămîna trecută demonstrează încă o dată că guvernarea are multe ce de spus, deși noi nu spunem niciodată că toate problemele-s rezolvate, noi sîntem satisfăcuți, fericiți ș.a.m.d.

Noi singuri înțelegem că există o sumedenie de probleme care trebuie să le hotărîm, și coaliția, și Guvernul, și noi toți împreună. De aceea eu nu

văd o problemă ca într-o perspectivă, eu știu, nu foarte îndepărtată să vină Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene să ne spună toate domeniile de acțiuni care le face Guvernul, care le întreprinde ministerul ca să relanseze Republica Moldova pe acest drum pe care noi ne-am pornit de mai mulți ani de zile.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Și voi supune votului această propunere, venită din partea colegilor din Frațiunea Partidului Liberal Democrat.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi de astăzi sau de cealaltă săptămână pe următoarele ședințe plenare audierile ministrului afacerilor externe și integrării europene în privința acestor concluzii.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos să...

Numărătorii,

Am să rog să ne dați, inițial, pentru acuratețe, vă rog frumos să ne dați prezența în sală. (*Rumoare în sală.*)

Da, dar mai iese, mai pleacă. Înainte de vot se constată întotdeauna prezența, domnule președinte Voronin.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Sectorul nr. 2 – 40.

Sectorul nr. 3 – 25.

Domnul Andrian Candu:

91 de deputați în sală. 46 de voturi sînt necesare pentru astfel de decizii.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 23.

Sectorul nr. 2 – 6.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 41 de voturi, această propunere nu a fost susținută.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, vreau să atrag atenție colegilor din Frațiunea Partidului Comunist că ați făcut o solicitare pentru a introduce pe ordinea de zi de astăzi, 1 martie, a unui proiect de Lege cu privire la modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova, proiectul nr. 242 din 20 iulie 2017.

Însă, acest subiect a fost deja propus pe data de 22 februarie și el a fost refuzat de plenul Parlamentului. Respectiv, luând în considerare Regulamentul Parlamentului și prevederile Regulamentului care vorbesc despre perioada de 30 de zile, acest subiect poate fi supus votului în plenul Parlamentului doar după 25 martie.

Nu sînteți de acord așa, bineînțeles, doamnă Șupac, altfel de ce ar... deci ați fi de acord cu ceva. (*Discuții.*) Nu, vă dau cuvîntul, sigur, sigur, numai puțin. Numai puțin.

Dumneavoastră, pe data de 22 februarie 2018, ați solicitat introducerea pe ordinea de zi a proiectului de Lege cu privire la modificarea și completarea Codului educației, proiectul nr. 242 din 20 iulie 2017, același proiect de lege și ați făcut aceeași propunere.

Vă rog frumos, pentru... de procedură vroiați să-mi spuneți.

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Inna Șupac:

Eu vă mulțumesc, domnule Candu.

„Frațiunea Partidului Comuniștilor”. Vă rog frumos să notați denumirea corectă a fracțiunii și a Partidului Comuniștilor, în primul rînd, domnule Candu.

Și în al doilea rînd, eu țin minte foarte bine cu care propunere am venit noi data trecută, dar țin minte foarte bine și cunosc prevederea articolului 46 alineatul (2) care zice foarte clar că cererile motivate privind modificarea și completarea ordinii de zi, după prezentarea acestor propuneri, trebuie să fie supuse votării.

Eu vreau să vă reamintesc, stimate domnule Candu, că data trecută dumneavoastră nu ați dorit să puneți la vot această propunere, așa că nu cade sub incidența acestui articol.

Și din cauza asta, noi revenim cu această propunere, mai ales că, stimați colegi, vedem că în ultima perioadă de timp mai mulți deputați din majoritatea parlamentară aveți întâlniri cu studenții.

Și dumneavoastră, stimate domnule Candu, recent ați avut o întâlnire cu studenții din FRIȘPA din cadrul Universității de Stat, așa că credem că

este cazul totuși să discutăm această chestiune, mai ales că data trecută dumneavoastră ați invocat două motive.

Domnul Andrian Candu:

Da, îmi aduc aminte. Aveți dreptate. Dacă e cu referire la burse, într-adevăr, n-am supus votului, deoarece nu există avizul Guvernului. Adică avizul Guvernului este negativ și este și... *(Discuții.)*

Și raportul este. Gata, am înțeles.

Vă mulțumesc foarte mult.

Mersi mult pentru corectare.

Aveți dreptate, îmi aduc aminte. Chiar dacă înaintez în vîrstă, dar unele chestiuni îmi aduc aminte.

Vă mulțumesc foarte mult.

La acest subiect.

Domnule Batrîncea,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, mulțumesc.

Ieri, în cadrul Comisiei permanente cultură, educației ... a fost examinat acest proiect cu paritatea voturilor „5 la 5”, nu a fost luată nici o decizie. De aceea decizia aparține plenului Parlamentului.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor tot susține includerea acestui proiect pentru examinarea în ședința de astăzi și ținem să vă aducem aminte, dragi guvernanți, că toți ați promis majorarea burselor. Guvernul Republicii Moldova intenționează să majoreze aceste burse doar cu 20 de lei, ceea ce nu este normal, ceea ce nu este bine și Parlamentul trebuie să vină în sprijinul studenților cu unele lucruri foarte clare, dar nu doar cu declarații și promisiuni deșarte.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Carp,

La acest subiect, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Da, cu adevărat, noi, în ultima perioadă sau ultimii 4, 5 ani de zile, nu a avut loc această majorare a burselor. Proiectul de lege este înregistrat mai demult și unele calcule care sînt în acest proiect de lege prezintă o sumă mai mare decît ar trebui să prezinte... să găsească Guvernul pentru alocarea

majorării acestei burse și asta din cauza că s-a micșorat și numărul de studenți în Republica Moldova. Plus, există o altă formulă de calculare a bursei. Persoanele care sînt admise în universitate iarăși este o altă formulă care trece... care este admis la buget, care la contract.

De aceea noi vom susține acest proiect, mai ales că suma este și mai mică decît este indicat în proiectul de lege. 50 și ceva de milioane de lei nu este o sumă atît de mare în comparație cu banii care au fost furați din sistemul bancar.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Într-adevăr, ieri, în comisie, am ascultat acest proiect de lege. Noi n-am avut paritate de voturi, am avut „5 la 4”. Adică proiectul de lege nu a întrunit majoritatea voturilor pentru raport. De aia și nu... comisia nu a luat decizia și 4 voturi au fost pentru a susține acest proiect de lege.

De aceea, într-adevăr, el trebuie supus votului. Este decizia Parlamentului cu referire la soluția privind acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Cine este pentru... (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, poftiți, un minut la dispoziție.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Vreau să vă informez că numai ce domnul președinte al comisiei de profil Vladimir Hotineanu a încercat să falsifice votul de ieri din comisia de profil, fiindcă s-a constatat, și chiar dumnealui a confirmat acest lucru, era prezent și domnul Diacov, chiar îmi este interesant să vedem ce va spune el, „5 la 5”. Și mie îmi pare rău că domnul Hotineanu, ieri, a încercat să nu se supună hotărîrii Parlamentului care a fost adoptată săptămîna trecută, prin care noi mai mulți sîntem supleanți în diferite comisii. Și îmi pare rău că domnul Hotineanu n-a știut că eu sînt supleant în comisia de profil. Dumnealui nu a dorit să mă considere că eu sînt supleant cu drept de vot

atît timp cît membrul de bază nu era prezent. Așa că votul era „5 la 5” și era paritatea votului și comisia nu a adoptat nici o decizie. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da. (*Rumoare în sală.*)

Aveți dreptul... Numai puțin. (*Rumoare în sală.*) Numai puțin, să vă pornesc microfonul. Aveți dreptul la replică.

Vă rog.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Pentru doamna Șupac doar un sfat: nu vă înroșiți cînd discutați la microfon, se ridică tensiunea. Vasele noastre sangvine au o rezistență nu prea mare.

Doi. Deci data trecută a fost vineri și în comisie nu am avut încă hotărîrea Parlamentului semnată. De aia și putea fi această eroare. Fără „rușine”, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

La începutul acestei ședințe, cînd am adus felicitări cu prilejul frumoasei sărbători a Mărțișorului și am vorbit despre tradiția frumoasă, am vorbit și despre o anumită etică, și despre toleranță, și despre înțelegere. Și haideți să încercăm lucrurile să le privim ... chiar dacă sînt în dispute politice, dar măcar astăzi să fim mai buni. (*Gălăgie în sală.*)

Supun votului cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul nr. 242 din 20 iulie 2017 pentru a fi discutat în plenul Parlamentului, care se referă la Legea cu privire la modificarea și completarea Codului educației.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rog frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 23.

Sectorul nr. 2 – 6.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 41 de voturi, această propunere a fost respinsă.

Dragi colegi,

În continuare...

Doamnă Șupac,

Și acum, de astăzi sînt 30 de zile. (*Rumoare în sală.*)

Colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor...

Dragi colegi,

Vă rog frumos, puțină liniște, vă rog frumos, puțină liniște.

Vă rog frumos, domnule președinte Voronin. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Eu știu că sînteți „ни при чем”, dar astăzi e sărbătoare. (*Rîsete în sală.*)

„При чем тут ни при чем” a dumneavoastră?

Eu... altceva vorbesc.

Nimeni nu-și dă demisia astăzi nicăieri, niciodată. Astăzi e sărbătoare.

Colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor...

Chiar nu sînteți interesat să vă spun ce vor colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor?

Colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor vor să introducem pe ordinea de zi de astăzi un proiect de Lege privind modificarea și completarea Codului civil al Republicii Moldova, proiectul nr. 332 din 25 octombrie 2017.

Domnule Gagauz,

Vă rog frumos, aveți un minut la dispoziție pentru a vă argumenta propunerea.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc.

Уважаемые коллеги!

Фракция социалистов предлагает включить в повестку дня сегодняшнего или следующего заседания законопроект № 332 от 25 октября 2017 года. Законопроект предполагает внесение изменений в Гражданский кодекс в части полномочий Гагаузской автономии.

Законопроект направлен на гармонизацию республиканского законодательства, учитывающего полномочия региона.

Прошу поддержать.

Domnul Andrian Candu:

Cine este pentru introducerea proiectului nr. 332 din 25 octombrie 2017 pentru ordinea de zi de astăzi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Această propunere nu a fost susținută.

Vă mulțumim foarte mult.

Următoarea propunere vine, la fel, din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor, care vin cu propunerea introducerii pe astăzi a unor audieri ale conducerii Serviciului de Informații și Securitate, a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene cu privire la depășirea atribuțiilor legale și diplomatice ale domnului Mihai Baci, Consul General al României în municipiul Bălți.

Domnule Novac,

Vă rog frumos să ne povestiți despre ce este vorba, argumentați propunerea.

Domnul Grigore Novac:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Începând cu mijlocul lunii ianuarie, domnul Consul General la Bălți Mihai Baci a început așa un pelerinaj... în mare parte în nordul Moldovei, unde a avut mai multe întâlniri cu președinți de raioane, vicepreședinți, primari, aleși locali ș.a.m.d.

În urma acestor întâlniri, acțiunile dumnealui, în opinia mea și nu doar a mea, puțin depășesc atribuțiile legale, împuternicirile sale diplomatice, or, domnia sa propunea unor... în schimbul unor sume de bani ca acei aleși locali de diferite nivele să subsemneze sub așa-numita „declarație de unire”.

La fel, în urma...

Domnul Andrian Candu:

10 secunde, vă rog frumos.

Domnul Grigore Novac:

Da. La fel... o altă misiune era identificarea potențialilor candidați pe circumscripțiile uninominale în favoarea unui partid politic din Republica Moldova.

Reieșind din cele expuse, solicităm audierea conducerii Serviciului de Informații și Securitate și a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova pentru a aduce mai multă lumină și claritate, dar și a exclude toate interpretările de diferite părți, să zicem așa, să aducem mai multă claritate în acest sens.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule președinte Ghimpu,

Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Eu consider că Frațiunea Partidului Socialiștilor s-au gândit cum să compromită acest val care a început în Republica Moldova ce ține de unirea Republicii Moldova cu România și au găsit că anume Consulul României, chipurile, plătește bani ca să voteze consilierii locali.

Domnilor socialiști sau tovarăși socialiști,

Nu umblați cu minciuna. Minciuna, după cum știm, are picioare scurte.

Aceasta este o realitate. Lumea a obosit să trăiască în mizerie și sărăcie, lumea a obosit să audă minciunile socialiștilor timp de 200 de ani că trăim bine, că-i bine cu Rusia care ne-a luat o treime din teritoriu și acum în '92, și toată republica din 1812. Oamenii vor libertate, vor dreptate. Iată care-i toată problema. Aici nu-i doar problema națională că sîntem români, este și problema socială. Lumea vrea pensii, salarii, locuri de muncă, libertate liberă, circulație liberă prin Europa, prin toate țările, să lucreze în baza pașaportului român, aici e problema.

Așa că, vă rog, domnule Președinte, să nu mai permiteți să insulte, fără probe, un diplomat... nu contează România sau altă țară. Trebuia să-i atrageți... atenție acestui coleg din Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Asta și urma să fac.

Dragi colegi,

Ceea ce ați menționat aici este, de fapt, o acuzație destul de dură când spuneți că bani și alte chestiuni, într-adevăr, ele trebuie probate, în situația în care nu aveți astfel de probe, atunci poate fi o chestiune foarte sensibilă și din punct de vedere al procedurilor și al relațiilor diplomatice.

Dar, luînd în considerare că acest subiect acum, dacă îl discutăm, putem să agravăm și mai mult elementele, inclusiv de diplomație...
(*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, dragi colegi, să nu ne mai expunem și să trecem doar la procedura de vot și să încetăm discuțiile.

Dacă plenul Parlamentului...

Domnule Novac,

Plenul Parlamentului a înțeles care este solicitarea dumneavoastră. Noi avem proceduri și regulamente. Eu am s-o pun la vot.

Dar, vă rog frumos să nu dezbatem pe marginea acestui subiect, fiindcă sînt, pe de o parte, acuzații grave, pe de altă parte, pot fi acuzații reciproce.

De aceea haideți să fim productivi.

Nu, de procedură. Eu pun la vot.

Vă rog frumos.

Nu, stați puțin.

Domnul Ghimpu v-a vizat ca autori. Nu v-a dat o replică, nu e cazul acum să faceți replică.

Vă rog frumos. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Dragi colegi,

Eu vă propun ca să pun la vot, să mergem pe alte propuneri și pe urmă...

Nu cred.

Domnule Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Candu,

Într-adevăr, domnul Ghimpu nu s-a expus doar pe marginea subiectului propus de colegul Novac. Dumnealui ne-a numit așa cum ne-a numit și a depășit și Regulamentul, și normele bunului simț.

Domnule Ghimpu,

Atunci cînd dumneavoastră spuneți că oamenii au fost aduși la mizerie, că n-avem pensii, salarii ș.a.m.d., rolul vă aparține dumneavoastră. Dumneavoastră v-ați asumat să fiți deputat în acest Parlament, ați fost la guvernare 8 ani de zile. Și atunci cînd vorbiți ... Președinte interimar de țară, Președinte de Parlament, și atunci cînd vorbiți că oamenii n-au salarii și pensii, este vina dumneavoastră, că ați participat în furturi, în fărădelegi și de aceea oamenii trăiesc așa cum trăiesc.

Și nu învinuiți pe altcineva atunci când aveți responsabilitatea directă pentru acest nivel de trai al cetățenilor. Și trebuie să vă fie rușine. (Aplauze.)

Domnul Andrian Candu:

Dreptul la replică, replică la replică nu se admite de Regulament. (Rumoare în sală.)

Dragi colegi,

Dumneavoastră ați pomenit Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Domnul Batrîncea, în numele Frațiunii Partidului Socialiștilor, s-a expus.

Haideți să fim corecți.

Eu urmez procedurile și Regulamentul.

Eu înțeleg că vreți o vorbă. Uite, ridicați-vă frumușel și duceți-vă și spuneți-i o vorbă.

Cine este, dragi colegi, cine este pentru a introduce...

Am dat dreptul la replică, domnule Novac.

Vă rog frumos, vă rog frumos, încetați, vă rog frumos.

Eu am să supun votului propunerea.

Bineînțeles, dacă ministrul nu este, o să fie pentru săptămîna viitoare.

Bineînțeles.

Avem o logică, domnule Novac, noi toți.

Vă rog frumos.

Cine este pentru a introduce acest subiect pe ordinea de zi, ce ține de audierea ministrului afacerilor externe și integrării europene, când vine el în țară și a Serviciului de Informații și Securitate, când avem conducere, cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Această propunere nu a fost susținută de plenul Parlamentului.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se propune pentru a fi introdus pe ordinea de zi – și a propus Frațiunea Partidului Liberal – să fie introdus pe ordinea de zi proiectul de Hotărîre privind constituirea unei comisii de anchetă care să examineze etapa și nivelul de implementare a reformelor asumate în temeiul Acordului de Asociere. Un proiect de Hotărîre înregistrat cu nr. 60, astăzi, 1 martie 2018.

Domnule Ghimpu,

Aveți un minut la dispoziție pentru a vă argumenta propunerea.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Уважаемые социалисты,

Dodon al vostru a fost 7 ani ministru al economiei și viceprim-ministru, și doamna Greceanîi – Prim-ministru. Iată de unde se trage sărăcia.

Acum ce ține de proiectul hotărîrii: Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova a fost semnat la 27 iunie 2014, unde ne-am asumat să facem reforme, să dezvoltăm economia și să oferim cetățenilor bunăstare.

La 4 august 2017 a fost adoptat Programul de asociere UE – Republica Moldova care conține 13 priorități, noi le cunoaștem. Dar consiliul... comisia... avînd în vedere că în ultima perioadă Uniunea Europeană a pierdut încrederea acordată în Republica Moldova, asistența financiară... *(Voce din sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Regulamentul prevede un minut. Dumneavoastră jumătate de minut v-ați... ați dat replică la care nu aveți dreptul să dați replică, dar, în fine, mai aveți un minut la dispoziție. Astăzi e sărbătoare.

Domnul Mihai Ghimpu:

Uniunea Europeană supraveghează foarte atent reformele din Republica Moldova și a constatat că noi avem restanțe, iată de ce și nu avem sprijinul financiar. Printre aceste restanțe la care le atrage atenție Uniunea Europeană este și adoptarea Codului electoral, votul mixt, neținînd cont de avizul Comisiei de la Veneția. Consiliul insistă, la fel, pentru eforturile reînnoite în reforma sistemului judiciar, respectarea statului de drept ca element-cheie pentru restabilirea încrederii cetățenilor în instituțiile statului și atragerea atenției – fiți atenți! – asupra importanței asigurării funcționării imparțiale a sistemului de aplicare a legii și a sistemului judiciar, și își exprimă îngrijorarea în legătură cu cazurile de urmărire penală împotriva unor avocați, judecători și oponenți politici. Iată de ce, avînd atîtea obiecții din partea consiliului, Frațiunea Partidului Liberal propune să includem pe ordinea de zi proiectul nr. 60 pentru a constitui această comisie să vedem cum implementează Guvernul Acordul de Asociere.

Domnule Președinte al Parlamentului și stimați colegi,

Frațiunea Partidului Liberal și-a asumat într-o perioadă foarte grea și de aceea... și astăzi avem probleme cu alegătorii ca să îndeplinim Acordul de Asociere. Și nouă astăzi ne este rușine că am ajuns, după ce un an de zile lucrul a mers bine...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim mult.

Vă mulțumim mult.

Vă mulțumim foarte mult.

Înainte de a supune votului această propunere, ofer dreptul la replică colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, mulțumesc, domnule Președinte, pentru dreptul la replică.

Во-первых, Михаил Федорович, гражданин Гимпу, мы вам не товарищи. Во-вторых, вы 25 лет находитесь в этом Парламенте, и в этом Парламенте вы стали мультимиллионером. В-третьих, ваши племянники в Нацбанке, примэрии обворовали эту страну на миллиарды. Вы 25 лет назад развязали войну на Днестре, участвовали в приватизациях. Și astăzi dumneavoastră spuneți că acest stat deja este falimentat și trebuie lichidat? Înseamnă că, în primul rînd, dumneavoastră răspundeți.

Și la subiectul propus de domnul Ghimpu: dacă dumneavoastră spuneți că reforma justiției a eșuat, într-adevăr, a eșuat, datorită dumneavoastră. Acord secret, la acel acord al alianței, conform căruia ați partajat funcțiile și instituțiile de drept, ceea ce este interzis prin lege. Procuratura Generală, pe care dumneavoastră ați vîndut-o la alt partid politic după acordul secret, ați preluat Serviciul de Informații și Securitate și unde era informația cu furtul miliardului ș.a.m.d.

De aceea, domnule Ghimpu, acest stat a eșuat datorită dumneavoastră, dar nu va fi lichidat. Vor fi lichidați politicienii care au venit în politică pe jos și, cum dumneavoastră, au devenit multimilionari. *(Aplauze.)*

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Supun votului propunerea de a introduce pe ordinea de zi... *(Gălăgie în sală.)* Replică la replică nu se dă.

Domnule președinte,

Vă rugăm frumos, calm. Astăzi e sărbătoare.

Cine este pentru a introduce pe ordinea de zi proiectul de hotărîre propus de colegii din Frațiunea Partidului Liberal, ce ține de hotărîrea privind constituirea unei comisii de anchetă privind examinarea etapelor și a nivelului de implementare a reformelor asumate prin Acordul de

Asociere, proiectul nr. 60 din 1 martie 2018, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Nu a fost susținută această propunere.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Aș vrea să fac un anunț ... aș vrea să fac un anunț ... aș vrea să fac un anunț și vă rog frumos. În sală avem un oaspete, este Președintele Parlamentului Republicii Letonia, este doamna Ināra Mūrniece aici în sală cu delegația din Letonia și dați-mi voie să o salutăm și să-i urăm un „bun venit” și să o aplaudăm în picioare, vă rog frumos. (*Aplauze.*)

Vă mulțumesc frumos.

Doamna Mūrniece este în vizită bilaterală cu... în vizita Parlamentului Republicii Moldova și totodată va participa și la conferința interparlamentară care se va desfășura în ziua de 2 martie, mâine.

Dragi colegi,

Continuăm cu ordinea de zi, și anume o altă propunere din partea... (*voce din sală*) de procedură o să dau la sfârșit, după ce trecem... (*voce din sală*). Cu totul? Cu totul plecați? Vă rog frumos.

Dragi colegi,

Avem o procedură, vă rog frumos, să mergem pe propunerile la ordinea de zi și după care noi o să vorbim de proceduri.

Se introduce... Colegii din Frațiunea Partidului Liberal Democrat propun introducerea pe ordinea de zi a chestiunii privind indicatorii de progres în implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016–2020.

Domnule Țap,

Aveți un minut la dispoziție pentru a vă argumenta propunerea.

Domnul Iurie Țap:

Acum un an și jumătate a fost aprobată Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016–2020. Dincolo de faptul că, de fapt, este o prioritate a Parlamentului să aprobe această strategie, dar și pornind de la prevederile strategiei care prevede „până la 1 martie, Cancelaria de Stat va prezenta Guvernului un raport de progres”, solicităm includerea pentru ciclul bisăptămînal, eventual, să fie 15–16 martie, audierea acestui raport. Or, zilele trecute Legatum Institute a făcut public Clasamentul general al indicelui de prosperitate. Moldova a pierdut 3 poziții față de 2016, iar la Capitolul „Guvernare”, țin să atenționez, am pierdut 14 poziții și ne...

Domnul Andrian Candu:

Continuați, 10 secunde, vă rog frumos.

Domnul Iurie Țap:

... ne aflăm pe locul 112. În acest sens, este important să vedem care este situația, cum se implementează strategia, ce nu merge bine, eventual, pentru a reveni. În acest sens, solicităm audierea pentru 15–16 martie, ca să reușească să se pregătească.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Dacă nu sînt propuneri la acest subiect...

La acest subiect, domnule Ghimpu. Am să vă întrerup microfonul, vă spun sincer.

Vă rog frumos, la acest subiect.

Domnul Mihai Ghimpu:

Dar pînă la acest subiect, se poate să discut cu dumneavoastră?
(*Rîsete în sală.*)

Domnule Președinte al Parlamentului,

Pot să discut cu dumneavoastră, două vorbe să vă... Cînd vorbim noi, liberal-democrații, noi, liberalii și alții – strict un minut, cînd vorbesc socialiștii –10 minute. Regulamentul nu există. Noi de-acum cunoaștem despre alianța asta, dar nu chiar așa deschis să o faceți.

Vă rog frumos.

Domnul Andrian Candu:

Acum mi-ați dat mie dreptul la replică.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu, n-aveți dreptul. Aici de-acum eu decid, nu dumneavoastră.
(*Rîsete în sală.*)

Noi susținem proiectul...

Domnul Andrian Candu:

Să trăiți, domnule președinte.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Noi susținem propunerea colegilor din Frațiunea Partidului Liberal Democrat. Dar ce ține de socialiști, hoții strigă hoții. Cine umblă cu palate,

cine au elicoptere, cine a furat miliardul? Voi, socialiștii. Voi sînteți cu Greceanii și cu Dodon în frunte...

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi ...

Domnul Mihai Ghimpu:

... și amăgiți lumea două sute de ani.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte Ghimpu,

Vă rog frumos.

Trecem mai departe la discuții pe marginea ordinii de zi.

Domnule Batrîncea,

Știu că vreți să dați dreptul la replică, bineînțeles, dar haideți noi să mergem la vot.

Cine este pentru propunerea făcută de colegii din Frațiunea Partidului Liberal Democrat ce ține de solicitarea de a introduce pe ordinea de zi chestiunea privind indicatorii de progres în implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016–2020, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii, o să avem nevoie de rezultat. Vă rog frumos, inițial... Inițial, vă rog frumos colegi.

Domnule Sîrbu,

Lăsați telefonul, vă rugăm frumos.

Avem nevoie de prezența pe sectoare înainte de vot. Prezența pe sectoare inițial.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 25.

Domnul Andrian Candu:

La ora actuală sînt 88 de deputați în sală. 45 de voturi sînt necesare pentru ca acest subiect să fie introdus pe ordinea de zi.

Cine este pentru ca acest subiect să fie introdus pe ordinea de zi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 23.

Sectorul nr. 2 – 6.

– 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 41 de voturi această propunere ... Chiar și cu 42 de voturi, această propunere nu a fost susținută.

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Eu am primit de la Secretariat o mențiune cu privire la un proces-verbal al Frațiunii Partidului Liberal Democrat ce ține de excluderea unui deputat. Ați vrea să vă referiți la ea strict procedural?

Sau ... Domnul Deliu nu este și domnul Pistrinciuc, domnul Țap.

Vrea cineva să se refere la procesul-verbal?

Domnule Pistrinciuc,

Vă rog frumos.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Se ia act de procesul-verbal. Noi l-am depus mai ... trecut. În privința domnului Ceauș. Asta-i tot.

Domnul Andrian Candu:

Nu, dar chestiunile de fracțiune: excluderi, intrări se anunță în plenul Parlamentului. De aia și întreb.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Nu am la mine, dar în urma deciziei fracțiunii ...

Domnul Andrian Candu:

Bine. Am înțeles. Anunț eu atunci.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Anunț eu. În baza unui proces-verbal nr. 2 din 15 februarie 2018, Frațiunea Partidului Liberal Democrat ia decizie privind excluderea din Frațiunea Partidului Liberal Democrat a deputatului Sergiu Ceauș.

Vă mulțumesc mult.

În continuare, de procedură, vă rog frumos, înainte de a supune votului ordinea de zi.

Domnule Apostol,

Vă rog frumos.

Domnul Ion Apostol:

Stimați colegi,

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc foarte mult.

În primul rînd, s-a înroșit butonul aici de cînd stă apăsat, dar oricum. Azi urmez sfatul dumneavoastră să fim buni și îmi place tonul că i-ați felicitat pe toți, dar nu trebuie să uităm ... și trebuie sărbători în zilele acestea negre, ca să mai ridicăm moralul populației.

În acest context, eu aș propune, deoarece mărțișorul este o zi națională nu doar a noastră, dar și la macedoni, și la bulgari, să fie o zi a noastră, a moldovenilor. Eu propun să fie ziua ... să instituim ziua miliardului și să fie în ziua de naștere a celui mai mare protagonist, haiduc care a organizat această hoție de miliard, a lui Ilan Shor. Se poate și de cinci ori – șase ori de sărbătorit în zilele de naștere ale acelor care au participat la această hoție. Sau se poate și în fiecare ședință de Parlament. Asta deja la alegere.

Eu cred că nota informativă ar trebui s-o scrie domnul Ilan Shor, că el știe mai bine ce și unde, și cum.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Apostol,

Cînd v-am dat cuvîntul pentru procedură, mă refer la Regulamentul Parlamentului. Credeți că glumițe de genul acesta ele își au locul acum după ce noi am avut așa o perioadă relaxantă de ordine de zi și discuții? Haideți să nu cheltuim mult din banii contribuabililor și să începem să lucrăm.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Voi supune votului ...

Mai e o propunere, cer scuze, din partea Comisiei protecție socială, sănătate și familie, introducerea pe ordinea de zi a ședinței plenului Parlamentului din 1 martie 2018 a proiectului nr. 31 din 12 februarie 2018.

Doamnă Buliga,

Vă rog frumos. Aveți un minut la dispoziție pentru a vă formula argumentele.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte,

În cadrul comisiei am examinat amendamentele deputaților, am ținut cont de discuțiile în plenul Parlamentului, comisia a examinat, are raport și propune plenului pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative. Este vorba despre Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și Legea cu privire la tichetele de masă.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut introducerea pe ordinea de zi.

Vă rugăm frumos Secretariatul să repartizați materialele la proiectul nr. 31 din 12 februarie 2018.

Dragi colegi,

Luînd în considerare că urmează să aprobăm ordinea de zi în totalitate, rog frumos ...

Domnule Țap,

Ceva înainte de ... sau după? După.

Vă mulțumim foarte mult.

Ordinea de zi a fost repartizată, Biroul permanent a aprobat acest proiect de hotărîre, a fost introdus pe ordinea de zi proiectul nr. 31 din 12 februarie 2018.

Cine este pentru ordinea de zi în totalitate, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Ordinea de zi, astfel, a fost aprobată.

Dragi colegi,

Vă propun ... Este ora 10.50, ora votului la ora 12.00, pînă atunci începem să examinăm aceste subiecte.

Și-l rog pe ... **Primul subiect pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea**

realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”. Subiectul nr. 1 de pe ordinea de zi. Proiectul nr. 25 din 7 februarie 2018.

Îl rog frumos la tribuna principală pe domnul Adrian Ermurachi, secretar general adjunct al Guvernului.

Pînă ajunge dumnealui la tribuna principală, vă rog frumos, domnule Țap, de procedură.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Solicít să fiu înscris pentru declarație, regulamentar.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Ermurachi,

Aveți cuvîntul.

Domnule Țap,

Veți fi înscris.

Mulțumesc.

Domnul Adrian Ermurachi – *secretar general adjunct al Guvernului:*

Bună dimineața.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Așa cum a menționat Președintele, propun spre aprobare proiectul de Lege privind ratificarea Acordului de finanțare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”.

Prin acest acord de finanțare sau prin aceste două acorduri de finanțare, care urmează să implementeze acest proiect, sînt semnate cu Asociația Internațională pentru Dezvoltare și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Ambele acorduri sînt credite, vreau să menționez din start. Creditul din partea Asociației Internaționale pentru Dezvoltare are o sumă integrală de 10 milioane 900 de drepturi speciale de atragere și Acordul cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare are o sumă de 5 milioane de dolari SUA.

Ca și obiectiv general al acestor două acorduri constă anume în implementarea proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale” cu un scop final, care constă în eliminarea serviciilor publice depășite de timp sau comasarea mai multor servicii în unul, sporirea accesului la servicii publice la nivel local prin canale digitale, reducerea numărului de

documente necesare pentru prestarea serviciilor publice, precum și a duratei de prestare a serviciilor. Și foarte, și foarte important este anume asigurarea accesului cetățenilor prin intermediul electronic către serviciile prestate de stat.

Acordul în sine a fost semnat la data de 28 noiembrie 2017, după ce a parcurs toate etapele de avizare conform procedurii, inclusiv avizul din partea Comisiei parlamentare politică externă și integrare europeană. În principiu, toate avizele sînt pozitive, obiecțiile care au fost prezentate au fost în mare măsură luate în considerare și în procesul negocierii au fost implementate.

Perioada de implementare a proiectului este perioada 2018–2023, vorbim despre o perioadă de cinci ani de zile. În această perioadă urmează să fie implementate sau cel puțin să fie supuse reingineriei minimum 21 de grupuri de servicii publice și digitizării cel puțin 15 servicii publice.

Totodată, dacă îmi permiteți, în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe a fost o solicitare de a prezenta un rezultat al Proiectului „e-Transformare a Guvernării”, care a fost, mai mult sau mai puțin, o primă etapă a acestui proiect.

Și o să prezint cîteva dintre cele mai importante produse care s-au reușit a fi obținute din cadrul primului proiect care a durat în perioada 2011–2016 și cred că cel mai important rezultat, și aici putem să facem și un cost-beneficiu, este, în primul rînd, Platforma Tehnologică MCloud.

Datorită acestei platforme tehnologice am reușit să obținem, conform analizei unor experți independenți în domeniul financiar și din partea Băncii Mondiale, avem o analiză că anual se economisesc, prin intermediul acestei platforme, aproximativ 3,8 milioane de dolari SUA.

Într-adevăr, trebuie să menționez din start că platforma a fost un instrument destul de scump. El a fost... a costat, practic, jumătate din creditul inițial, a fost aproximativ 8,8 milioane de dolari SUA. Dar dacă facem o analiză cost-beneficiu, putem constata că, în conformitate cu cele stabilite de experți, în 10 ani am putea avea o economie sau o vom avea datorită acestei platforme de aproximativ 38 milioane de dolari SUA, ceea ce presupune că, propriu-zis, proiectul își justifică investiția la nivel de cost-beneficiu.

O altă platformă este Platforma MPay, ea este cunoscută pentru cei care utilizați serviciul de plăți electronice. Foarte evident că să faci o estimare este foarte greu, pentru că să știi cît costă, ca un om de afaceri să se deplaseze la bancă sau să nu se deplaseze la bancă, acest lucru este un pic mai greu, dar cel puțin a creat foarte mult confort din partea mediului de afaceri și a cetățenilor pentru a putea face aceste plăți electronice.

La momentul actual, această platformă este utilizată pentru aproximativ 60 de servicii individuale.

Încă o platformă foarte importantă și pe care noi... la momentul actual se află în proces continuu de implementare și utilizare este Platforma MConnect. Datorită acestei platforme, care a fost implementată în cadrul primului proiect, se va reuși asigurarea interconexiunii tuturor platformelor pe care le are Guvernul și toate autoritățile publice, astfel încât să nu mai fie nevoie cetățeanul să se deplaseze de la un ghișeu la altul pentru a obține anumite acte, dar Guvernul să interacționeze între ele, sau instituțiile guvernamentale și publice să interacționeze între ele prin intermediul acestei Platforme MConnect.

În continuare, o să enumăr, sînt mai multe platforme, putem să discutăm și despre serviciile gov.md și ... gov.md.

Noi am prezentat un raport detaliat către comisie în prima... la sfîrșitul zilei de ieri, așa cum a fost solicitat. Dacă o să fie nevoie, putem să ne axăm pe fiecare în parte.

Alte cîteva servicii care vreau să le... sau cel puțin să le enunț aici, obținute în cadrul primului proiect, vorbim, în primul rînd, despre serviciul e-Licențiere, care, la momentul actual, este utilizat, practic, în proporție de 80 la sută ... 80% din licențele care sînt solicitate pentru perfectare, reperfectare sau prelungire.

Vorbim despre e-Factură, care este utilizat de cel puțin 4500 de companii, e-Viză, care este utilizat de aproximativ 50% din cetățeni care... cetățeni străini care solicită viza pentru Republica Moldova, 21 de e-Servicii de stare civilă. Și aici vorbim de cel puțin, de fapt, exact 21 de tipuri de acte de stare civilă, care, la momentul actual, pot fi solicitate prin intermediul platformelor electronice. Dar foarte important și care este foarte cunoscut și odată cu implementarea acestui sistem vorbim despre e-Cazier judiciar și la momentul actual aproape 100% din cei care solicită cazier judiciar îl solicită doar în formă electronică și nu mai este nevoie să parcurgă două drumuri și să stea la cozi în procesul acesta de solicitare.

Alte activități care tot sînt nu mai puțin importante, dar le enumer împreună, vorbim despre digitizarea arhivei deținute de Oficiul de Stare Civilă sau digitizarea arhivei cadastrale.

Mai nou, avem și ... cu toții dintre dumneavoastră utilizăm deja sistemul e-Integritate, care este un sistem electronic al agenției... utilizat de Agenția Națională pentru Integritate și începînd cu acest an deja la momentul actual, timp de două luni, avem 5 mii de declarații depuse prin intermediul sistemului e-Integritate.

Vă spuneam în prima parte despre proiectul care, propriu-zis, urmează acum să-l implementăm. Acesta va avea pe lîngă creditele care vin din partea Asociației Internaționale pentru Dezvoltare și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, avem și o contribuție a Guvernului la acest credit. Este vorba despre o sumă de 2,43 milioane de dolari SUA.

Vă spuneam, ca și indicatori ne propunem cel puțin să asigurăm reingineria a 21 de grupuri de servicii publice, să digitizăm cel puțin 15 servicii publice, să fie lansate cel puțin 80 de centre universale de prestare a serviciilor unde se va putea cetățeanul adresa și obține toate serviciile pe care le prestează statul, să fie redus cel puțin ca... redus cel puțin 20% din timpul de prestare a serviciilor publice și selectate, dar și creșterea ponderii populației care accesează serviciile electronice cu cel puțin 50 la sută

Și mai sînt unii indicatori nu atît de cuantificabili, dar cel puțin ca și rezultat, cum ar fi consolidarea resurselor umane, regîndirea sau ajustarea sistemului administrativ la toate sistemele electronice care vor fi implementate în această perioadă și optimizarea a tot ce ține de procese în cadrul administrației publice centrale.

În acest context, vă rog foarte frumos și vă rog respectuos să obțin votul dumneavoastră și suportul pentru ratificarea acestor două acorduri.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Domnule Ermurachi,

Sînt două întrebări.

Înainte de a oferi timp pentru întrebări, vreau să anunț colegii că ora votului este propusă a fi ora 12.00.

Domnul Lilian Carp are o întrebare.

Poftim, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Suma este destul de mare, așa, dacă luăm noi – 10 milioane și încă 5 milioane, îs vreo 15. Procentul la care este luată această sumă și pe ce perioadă, ca să știm pînă la urmă cît întoarcem înapoi noi.

Domnul Adrian Ermurachi:

Dacă îmi permiteți. Perioada de rambursare este din... va începe în anul 2022. Avem o perioadă de grație pînă atunci. Perioada va dura pînă în anul 2047.

Ca și dobîndă, vorbim despre o dobîndă, și la un credit și la altul, de aproximativ 2%. În cazul Asociației Internaționale pentru Dezvoltare avem o dobîndă fixă de 1,25%, plus comisionul de deservire de 0,75%.

În cazul Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare aici avem o marjă variabilă a dobînzii. Aceasta variază, în principiu, în mediu între 2 și 3%. Ultima dată, acum o săptămînă, cînd am verificat această dobîndă, era aproximativ 2,75%.

Domnul Lilian Carp:

De ce am întrebat... Precizare. De ce am întrebat aceasta? Eu știu că acest proces de modernizare a serviciilor guvernamentale cu e-Electronic a început încă în 2007, dacă nu mă înșeală memoria. Atunci au fost primele softuri ș.a.m.d. pentru a putea... cel puțin între anumite ministere să poată avea loc interacțiunea mai rapid și să nu... să se excludă transmiterea actelor pe suport de hârtie.

Dar, totodată, deci noi acum am făcut reforma guvernamentală unde am redus de la 16 la 9 ministere. Mai departe, atunci cu tam-tam am spus că va rămîne o sumă de bani în urma acestei reforme, că acesta a fost scopul, să avem o sumă de bani, așa, obiectivul fiind ca acea sumă de bani să fie pentru majorarea de salariu unor funcționari, dar și pentru modernizarea serviciilor guvernamentale.

Cum facem noi că atunci am făcut reforma, da, și, pînă la urmă, ajungem că rămîne suma de bani, ajungem să ne împrumutăm. Deci ori noi avem și cota-parte pe care o pune Guvernul sau noi luăm întregul împrumut. Și dacă luăm întregul împrumut, atunci înseamnă că acea reformă este cam, în ghilimele, așa făcută pînă la urmă.

Domnul Adrian Ermurachi:

Am înțeles întrebarea dumneavoastră, este extrem de pertinentă de aia și am menționat din start că avem o contribuție a Guvernului de 2,43 de milioane. Deci proiectul integral va avea aproximativ, dacă să transformăm DST-urile în dolari SUA, va fi o sumă de aproximativ 22,4 milioane de dolari SUA proiectul integral, cu o contribuție de 2,43 din partea Guvernului.

Dacă să ne axăm pe ceea ce s-a economisit sau ceea ce se economisește în procesul acesta de reformare, într-adevăr, este o sumă destul de impunătoare, care se economisește în procesul de reformă a Guvernului.

Trebuie să recunoaștem că cele mai mari economii, din analizele noastre, care se generează în procesul de reformare sînt generate, în principiu, de optimizarea unităților de personal și atunci nu mai sînt costuri atît de înalte la deservirea unităților de personal. Însă, după cum cunoașteți, Guvernul fondul de salarizare nu-l reduce, de fapt, dar încearcă, prin acele economii care se formează în urma optimizărilor unităților de personal, să fie axate pentru stimularea adițională a funcționarilor publici care rămîn sau nu-i neapărat doar cei care au statut de funcționari publici, dar persoanele care sînt achitate din buget, astfel încît să se reușească să fie o stimulare suplimentară a acestora.

Evident că sînt alte costuri adiționale care sînt determinate de, nu știu, sedii sau alte detalii, acestea pe termen mediu, lung ... vor compensa anumite cheltuieli, dar ele sînt mai... nu sînt atît de semnificative în raport

cu acele economii care se generează anume din sistemul de salarizare care, oricum, se utilizează în continuare pentru sistemul de salarizare.

Acum, ca să menționez de ce este important anume în contextul reformei administrației publice acest proiect, pentru că odată ce se optimizează numărul de oameni, evident că serviciile sau numărul de servicii, oricum, va necesita să fie nu mai mic sau poate chiar mai mare și atunci, implementînd acest proiect, el, practic, va acoperi acele procese care acum, iată, trebuiau să fie acoperite fizic de persoane, dar așa se va reuși să fie acoperite în mod electronic și să fie asigurată interconexiunea aceasta fără să mai ai un grup foarte mare de persoane care fizic să presteze propriu-zis aceste servicii.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Carp,

Mai aveți o întrebare?

Da, poftim.

Domnul Lilian Carp:

Uitați-vă, noi acum avem anumite realități în ceea ce privește administrația publică locală, da, cu raioane, primării ș.a.m.d.

Eu înțeleg că tot acest program soft va interacționa cu toate aceste administrații publice locale. În cazul cînd noi cunoaștem că se discută despre reforma administrației publice locale, iar aceste programe se fac la realitatea de astăzi, apoi va avea loc, propriu-zis, acea reformă a administrației publice locale... va fi nevoie iarăși de bani suplimentari pentru a o reprograma sau... la noile realități sau cum o să fie pînă la urmă? Că eu... ca să înțeleg aceasta.

Domnul Adrian Ermurachi:

Sigur, scenariul cum va avea loc reforma administrației publice locale nu este bătut în cuie, sînt mai multe analize cum ar trebui să arate această reformă. Dar ce este important că noi luăm în calcul o eventuală amalgamare a autorităților publice locale sau o eventuală reformă a administrației publice locale, dar foarte important este că sau avantajul net că atunci cînd tu faci servicii electronice, nu construiești clădiri sau nu faci anumite investiții fizice, ceea ce ar putea să fie abandonat, dar ele pot fi migrate dintr-o localitate în alta.

Și de aia, ca obiectiv, este anume ca aceste servicii să poată să fie... să aibă loc în formă electronică și să... indiferent de forma cum va avea sau cum va arăta structura administrativ-teritorială într-un an, 2, 3 sau 10 ani, este important ca cetățeanul, indiferent de zona unde se află sau localitatea în care se află astăzi, să aibă acces către serviciile publice prin intermediul acelor centre universale de prestare a serviciilor, astfel încît să nu fie nevoit să se deplaseze, fie va fi primăria mai departe de el, fie va fi raionul mai

departe de el, fie altă localitate sau va fi Chișinăul mai departe de el ca autoritate centrală.

Și anume prin intermediul acestor servicii să reușim să ajungem, practic, electronic în fiecare localitate, pentru că noi avem un nivel destul de înalt, la nivel de țară, de acces la internet și să putem să permitem ca cetățeanul să nu mai fie nevoit să se deplaseze, indiferent de cum va arăta forma sau structura administrativ-teritorială într-o perioadă medie sau lungă.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Următoarea întrebare vine din partea domnului președinte Vladimir Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu, din raportul dumneavoastră, am înțeles că la noi astăzi, în Moldova, nu există nici un fel de administrație, nici centrală, nici publică. Dumneavoastră prin acest credit... și platforme, ce-ați numit dumneavoastră, începeți de la zero această birocrație s-o construiți.

În acest context, vreau să vă întreb: acei funcționari, acele aparate, norme care astăzi activează, nu sînt în stare, fără de aceste credite, să efectueze această activitate? (*Gălăgie în sală.*) Pentru ce o să fie îndreptate aceste surse, spre procurarea utilajului electronic modern, spre programarea elaborarea programelor computerizate, spre perfecționarea profesională a cadrelor sau pe ce dimensiuni o să fie îndreptate aceste alocații... acest credit?

Domnul Adrian Ermurachi:

Da, dacă îmi permiteți. Deci, în primul rînd, ca să vorbim din punct de vedere al aparatelor administrative sau aparatelor unităților de personal care astăzi desfășoară aceste activități, evident că, ... ar putea să fie desfășurate în continuare fără nici o problemă în felul acesta.

Întrebarea este către cetățean, de fapt. Cetățeanul poate avea un serviciu timp de un minut, două minute, o oră sau cetățeanul este nevoit să aibă un serviciu timp de o lună, adică este foarte important și confortul care îl creăm cetățeanului, și ceea ce putem noi să aducem mai aproape de cetățean.

Dacă vorbim din punct de vedere al costului, evident că... nimeni nu spune că este un cost mic și/sau este ieftin. Tot ce putem să facem, evident că noi facem la nivel guvernamental analize în raport cu alte state care investesc în aceste sisteme electronice și putem să constatăm că, practic, este relativ unul dintre cele mai ieftine, dacă să comparăm cu sisteme analogice din alte țări.

Foarte important... vreau să atrag atenția este că dumneavoastră ați menționat despre începerea de la zero. De fapt, nu este începerea de la zero, este o continuare la ceea ce s-a făcut, pentru că platformele care acum funcționează, practic, perfect sau care sînt... integrează toate sistemele cum este MCloud, MConnect sau altele, ele sînt anume pentru a dezvolta și a implementa mai departe aceste servicii ca să vină, să fie complementare pe ele.

Primele 3 servicii pe care și le propune Guvernul să fie supuse reingineriei în anul curent (ca să răspund la întrebarea: ce planificăm pentru început și care au fost determinate?) vorbim despre eliberarea permisului de conducere. Dar vreau să atrag atenția că nu doar se digitizează procesul, dacă astăzi el are electronic, te miști de la un ghișeu la altul și... are loc fizic și de mîine îl facem electronic, nu este acesta obiectivul. Obiectivul este ca să fie luat procesul per ansamblu și să aibă loc o reinginerie integrală a lui, să se vadă acolo unde este nevoie de anumite procese, aceste grupuri și să fie supuse unui proces maxim de reinginerie, astfel încît să fie supus... sau digitizat într-un final.

Un al doilea obiectiv care și-l propune Guvernul sau serviciu care și-l propune Guvernul să fie supus reingineriei anul acesta este alocarea ajutorului de șomaj.

Și un al treilea serviciu care și-l propune, iarăși, Guvernul pentru anul acesta să fie început procesul este determinarea gradului de dizabilitate.

Pentru ultimele două putem să constatăm din start că sînt niște servicii sociale care sînt foarte importante să le apropiem maximum posibil de cetățean anume pentru a nu fi nevoie persoanele care se află în situația de dizabilitate sau, nu știu, în situația de șomaj să fie nevoie să mai suporte anumite costuri de deplasare sau de pierdere... anumit volum de timp în anumite procese.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Voronin,

Mai aveți o întrebare?

Da. Microfonul, vă rog, domnului Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Aceasta nu este întrebare, precizare. Dumneavoastră intenționat v-ați dus... să răspundeți la întrebarea: personalul de astăzi al acestor instituții, dacă ați spus că nu vă porniți de la zero, el ce, nu este capabil să facă acest lucru? (*Gălăgie în sală.*)

Eu vreau să vă amintesc că nu dumneavoastră sînteți pioneri în această birocrație.

Din 2001 pînă în 2009 s-au făcut pe această dimensiune foarte multe, inclusiv acea sistemă de comunicare computerizată pe care dumneavoastră ați menționat-o că este foarte perfectă și multe alte lucruri cu forțe proprii.

Dumneavoastră v-ați eschivat de la răspuns. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Profioniștii noștri nu sînt în stare fără de acești bani, fără de aceste credite?

Noi degrabă ne apropiem de cifra de 7 miliarde de credite luate împrumut de actuala guvernare. Și dumneavoastră mai departe intrați...

Eu știu... înțeleg că nu de dumneavoastră depinde.

Mai mult decît atît, eu știu și răspunsul, știu și unde o să se ducă acești bani, pentru că dumneavoastră... nu dumneavoastră, dar actuala guvernare vă pregătiți de alegeri. Vouă vă trebuie bani cu orice preț, credit. Nu dumneavoastră, la guvernare care... sînteți acum, ați pus mîna pe ea.

De aceea dumneavoastră o să inventați diferite chestii de acestea, de aceea pe mine mă interesează: acești care astăzi activează, ei nu cunosc meseria, nu sînt capabili să facă acest lucru? Care-i problema? N-ați răspuns la întrebare.

Domnul Adrian Ermurachi:

Da. Dacă îmi permiteți să răspund la această întrebare exact.

Vreau să atrag atenția că, de fapt, tot ce se implementează, practic, se implementează cu persoane sau cu cetățeni ai Republicii Moldova și sînt chiar și cei... colegii care activează la sistemele de dezvoltare sau care fac programări sau tot ce fac, sînt cetățenii noștri. Dar sistemele, în sine, dacă vorbim despre analize, chestii, indiferent cine le face, ele sînt destul de costisitoare, pentru că anumite, nu știu,... eu nu sînt un foarte bun specialist în domeniul IT-ului, dar dacă anumite servere costă o anumită sumă de bani, oricum trebuie să suportați aceste costuri și atunci trebuie într-un final să le achiți.

Dar vreau să menționez că noi facem, de fapt, cu persoanele care le avem astăzi și le implementăm, doar că sînt anumite costuri adiționale care urmează să fie acoperite prin intermediul acestui credit.

Dar sigur, noi avem capacități suficiente ca să reușim să implementăm cu succes acest proiect.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule Ermurachi.

Domnule Voronin,

Mai aveți vreo precizare?

Nu.

Domnul Roman Boțan,

Poftim.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Vorbim de foarte mult timp despre e-Transformare, e-Guvernare, servicii electronice și multe altele, lucru... aspecte la care s-a muncit foarte mult și anterior.

Din ceea ce ne relați dumneavoastră, este relevant faptul că rezultate bune sau cele care urmau să fie așteptate nu sînt tocmai în acest sens, deoarece mai avem nevoie de multă finanțare pentru a ajunge la nivelul pe care îl așteptați dumneavoastră și poate și întreaga societate.

Un aspect important atunci cînd vorbim de servicii electronice, de e-Guvernare și de alte măsuri în acest domeniu, este vorba de securitatea cibernetică și confidențialitatea informației, lucru pe care dumneavoastră îl menționați tangențial printre obiective. Conform planului național în acest sens, urma să fie creat un așa-numit CERT, un centru de reacție rapidă la nivel național la incidentele informatice, care nu s-a soldat tocmai cu o finalitate pozitivă pînă la acest moment, avînd multiple restanțe la acest capitol.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a făcut o audiere în acest sens. Dumneavoastră, probabil, sînteți informat.

Vreau să ne detaliați un pic: ce măsuri sau care este ponderea pe care dumneavoastră o oferiți securității cibernetice?

Domnul Adrian Ermurachi:

Dacă vorbim din punctul de vedere al Acordului, acum ca să aibă o componentă separată pe securitatea cibernetică, nu este identificată ca și componentă separată pe partea de securitate cibernetică, dar sistemele electronice care se dezvoltă și dacă vorbim aici despre platforme care vor asigura interconexiunea anume dintre aceste sisteme electronice, anume sînt axate pentru a asigura securitatea cibernetică și securitatea datelor în acest proces de... care circulă. Probabil, și cunoașteți că este în cadrul comisiei dumneavoastră legea privind... interoperabilitatea care vine anume să reușim să și reglementăm la nivel de act normativ tot ce ține de partea aceasta de interacțiune și să dăm și acest nivel de securitate.

Ca să vă spun acum care este ponderea din acest credit integral pe securitate cibernetică nu este, dar... nu pot să identific separat. În orice caz, el este... fiecare din instrumentele care se dezvoltă au ca obiectiv respectarea securității în procesul lor de implementare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim.

Domnule Boțan,

Mai aveți o întrebare, da? Sau precizare?

Da, poftim, microfonul.

Domnul Roman Boțan:

Vreau să menționez că protecția datelor cu caracter personal, securitatea cibernetică este un aspect foarte important, de aceea consider că dumneavoastră trebuie să acordați o atenție sporită.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu.

Întrebări nu mai sînt.

Mulțumesc, domnule Ermurachi, pentru prezentarea acestui proiect de lege.

Îl invit la tribuna centrală pe domnul Ștefan Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 25 din 07.02.2018 prezentat, în conformitate cu articolul 86 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova și articolul 14 alineatul (3) din Legea privind tratatele internaționale, de către Președintele Republicii Moldova și comunică următoarele.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, semnat la Chișinău la 28 noiembrie 2017, și Acordul de Împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat, de asemenea, la 28 noiembrie 2017, prevăd acordarea de către Asociația Internațională pentru Dezvoltare a unui credit de 10,9 milioane de Drepturi Speciale de Tragere, echivalentul a 15 milioane de dolari, și de către Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare a unui împrumut de 5 milioane de dolari pentru a asista Guvernul Republicii Moldova în implementarea Proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”.

Acordul de Împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare prevede și contribuția Guvernului cu resurse fizice, financiare și de personal în fiecare an de implementare a proiectului, pentru implementarea și funcționarea... și managementul cu succes al MCloud, implementarea sistemului informațional de management al documentelor și registrelor SIGEDIA și

funcționarea adecvată a serviciului guvernamental de plăți electronice M-Pay. Aceste resurse vor include, dar nu se limitează la finanțarea a următoarelor sume:

- 565 mii de dolari anual pentru durata implementării proiectului pentru servicii și platforme digitale;

- 320 de mii anual pe durata implementării proiectului pentru salariile din Centrul de Guvernare Electronică;

- și 103 mii de dolari pentru implementarea proiectului referitor la managementul biroului și instituției.

Obiectivul asistenței acordate este de implementare a Proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale” privind realizarea obiectivelor Guvernului ce țin de modernizarea serviciilor publice și include următoarele componente: modernizarea serviciilor publice, e-Guvernare, alinierea resurselor umane la modelul nou de prestare a serviciilor publice și managementul proiectului, monitorizare și evaluare.

Scopul final al Proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale” constă în:

- îmbunătățirea accesului, eficienței și a calității prestării serviciilor administrative guvernamentale;

- eliminarea serviciilor publice depășite de timp sau comasarea mai multor servicii în unul;

- sporirea accesului la serviciile publice la nivel local prin canale digitale;

- reducerea numărului de documente necesare pentru prestarea serviciilor publice, precum și a duratei de prestare;

- aplicarea unor tarife transparente și echitabile pentru serviciile publice prestate contra plată;

- asigurarea unui nivel înalt de satisfacție în legătură cu calitatea livrării serviciilor guvernamentale.

În conformitate cu prevederile Acordului, creditele de împrumut vor fi oferite la condiții standard ale Asociației Internaționale pentru Dezvoltare și ale Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Termenul de implementare a proiectului este 30 iunie 2023, iar termenul de valabilitate a Acordului este de 20 de ani de la data semnării acestora. Perioada de rambursare a creditelor este de 25 de ani, cu o perioadă de grație – 5 ani, iar perioada de rambursare a împrumutului este de 29 de ani, cu o perioadă de grație de 5 ani.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare prevede expres comision de angajament în mărime de 0,5% anual, comision de deservire – în mărime de 1,25%

anual pentru soldul sumei retrase a creditului și rata dobânzii în mărime de 1,25% anual pentru soldul sumei retrase din credit.

Programul de rambursare este începând cu 1 octombrie 2022 pînă la 1 aprilie 2042 de 1,65% din suma principală a creditului și începând cu 1 octombrie 2042 pînă la 1 aprilie 2047 – 3,35% din suma principală a creditului.

Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare prevede expres comision de angajament în mărime de 0,25% anual pentru soldul sumei neretrase a împrumutului, comision perceput anticipat în mărime de 0,5% din suma împrumutului și rata dobânzii egală cu rata de referință pentru valuta împrumutului plus marja variabilă.

Programul de rambursare este începând cu 1 octombrie 2022 și pînă la 1 octombrie 2050 de 1,72% din suma principală de împrumut și de la 1 aprilie 2051 – 1,96% din suma principală a împrumutului.

Potrivit autorului, implementarea Proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale” va contribui la reducerea în mediu cu 25% din timpul necesar prestării unui set de minimum 21 servicii publice, procesele operaționale de prestare a cărora urmează să fie supuse reingineriei.

Aplicarea prevederilor Acordului nu necesită întreprinderea măsurilor suplimentare privind înființarea unor noi structuri sau modificarea celor existente și nu va abilita instituțiile implicate cu împuterniciri noi.

În contextul celor expuse mai sus, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de lege în cauză spre examinare Parlamentului și adoptarea în primă și a doua lectură, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, domnule Creangă.

Domnul președinte Voronin are o întrebare.

Poftim.

Domnul Vladimir Voronin:

Domnule președinte,

Dumneavoastră sînteți convinși că aceasta este foarte necesar? Unu. Și doi, că acești bani, așa cum am menționat mai sus, nu o să fie îndreptați înspre asigurarea campaniei electorale a unui partid aparte?

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule președinte,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Vreau să menționez că Guvernul Republicii Moldova, începînd cu 2010–2016 a implementat un credit de 20 de milioane... 22 sau 23 de milioane de dolari, în urma căruia a fost efectuat și un audit din partea finanțatorilor, Băncii Mondiale. Totodată, avem la momentul actual și auditul Curții de Conturi pe acele 20 de milioane, unde se constată foarte clar că aceste sume de bani au fost îndreptați... corect cheltuiți pentru reforma structurală a instituțiilor statului și a platformelor electronice.

Totodată, vreau să menționez că în baza acestui credit, platforma MCloud a Republicii Moldova a fost menționată la nivel european una dintre cele mai bune platforme la momentul dat – 2010, dacă nu greșesc, 2010, îmi cer scuze, 2016, nu mai țin minte exact, dar avem o astfel de mențiune.

De aceea aceste 20 de milioane care sînt la momentul actual necesare pentru implementarea... este vorba de o continuare, care, pînă la urmă, comisia constată că este totuși un beneficiu pentru apropierea față de cetățeni a tuturor serviciilor și calitatea serviciilor, inclusiv prin transparentizarea tuturor serviciilor și excluderea factorului uman la maximum.

Eu sînt sigur că aceste surse financiare vor fi îndreptate în strictă conformitate cu acordul de finanțare. Totodată, noi trebuie să cunoaștem că orice acord de finanțare care este împrumut sau credit dat de către partenerii de dezvoltare este monitorizat printr-un consiliu suplimentar cu participarea factorilor... să spunem, reprezentanții atît ai Băncii Mondiale, cît și ai Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare. De aceea, eu am toată încrederea că aceste resurse financiare vor fi îndreptate doar pentru modernizarea serviciilor electronice în Republica Moldova.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, domnule Creangă.

Domnule Voronin,

Poftim.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, totuși, eu nici de la raportorul de bază n-am înțeles... nu, nu intenționez și dumneavoastră poate tot nu puteți să ne răspundeți, dar eu totuși nu sînt satisfăcut.

Eu... noi aici nu credem în capacitățile profesionaliste ale colaboratorilor, ale celor care activează astăzi în aceste instituții că ei pot să facă aceste restructurări, fără a intra în „cabalaua” aceasta de credite ș.a.m.d. De ce ei nu pot să facă pe intern?

Eu nu aiuresc aici nimic, eu îmi amintesc de 8 ani, cînd noi am început a implementa aceste sisteme computerizate, electronice etc., n-am luat credite de la nimeni nici un leu, nu că dolari, nu că euro. De ce astăzi

acești care ... Mai mult decît atît, a trecut un timp oarecare, acești oameni s-au perfecționat, au capacități nu comparative cu acei din 2001–2005. De ce astăzi nu se poate de făcut cu sursele proprii aceste restructurări? Iată asta eu nu pot înțelege.

Eu nu insist ca mata să răspunzi, pur și simplu, pe mine mă revoltă această întrebare.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu am să-mi permit să vă răspund, domnule președinte Voronin.

Atunci cînd promotorul reformelor tehnologiilor informaționale ați fost dumneavoastră, noi mergeam pe doar cîteva entități. Să spunem că a fost primul pas cu „Registru”, a fost promotorul care implementa toate reformele respective și resursele financiare pentru a face anumite reforme, să spunem inginerii, erau mult mai mici.

La momentul actual, dacă noi discutăm despre o digitalizare integrală a țării pe diferite servicii publice, resursele financiare sînt mult mai mari necesare fizice. Totodată, vreau să menționez că echipa guvernamentală și structurile de la Centrul de Guvernare Electronică, în primul rînd, sînt opt angajați, însă vreau să menționez și cu mare satisfacție, sînt niște profesioniști de mare talie. Totodată, vreau să menționez și Centrul de Comunicații Speciale, de asemenea, sînt niște profesioniști extraordinari. Însă, toate lucrurile care urmează să fie făcute au nevoie de resurse financiare colosale.

De aceea de acest împrumut este nevoie la momentul actual ca să acoperim integral toate acele servicii care și-a propus Guvernul să fie, în primul rînd, digitalizarea – foarte multe, e-Arhivarea. Pentru că în perioada 2001–2005 s-au început doar etape foarte mici. La momentul actual sîntem la nivelul de a digitaliza tot sistemul din Republica Moldova și asta înseamnă resurse financiare.

Vreau să menționez că din acest credit Guvernul vine cu contribuție de 2,4 milioane de dolari, ceea ce înseamnă că reforma propriu-zisă de a economisi anumite resurse se regăsește prin faptul că Guvernul își permite să implementeze, să cofinanțeze aceste proiecte.

Vă mulțumim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Domnule Creangă,

Mai aveți o întrebare sau două din partea domnului Mudreac Radu.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte Creangă,

Eu cred că anterior au fost alocate surse financiare pentru acest proiect și în cadrul comisiei dacă ați pus întrebarea: care este costul acestui proiect? Și ați menționat numai ce că sînt opt angajați de talie... și care-i salariul acestor angajați? Dacă se poate să aflu. Ca apoi să știm banii care anterior... Puteți să ne spuneți salariul, dacă cunoașteți, ați discutat în comisie aceasta? Și care este costul acestui proiect pînă acum?

Domnul Ștefan Creangă:

Vreau să vă mulțumesc pentru întrebare, domnule președinte.

La momentul actual eu nu cunosc care este salariul angajaților din Centrul de Guvernare Electronică, însă vreau să vă menționez că în cadrul comisiei s-a dezbătut componenta ce ține de salariile din acest credit. Acest subiect, da, a fost discutat în cadrul comisiei, unde am constatat că un salariat din Centrul de Guvernare Electronică, dacă discutăm de salariul planificat, va fi de 3 200 de dolari minus 40 la sută, vă dați seama 1 800 de dolari salariul.

Vreau să menționez că salariul de 1 800 de dolari nu este competitiv pe domeniul IT de nivelul unor profesioniști. În domeniul IT salariul pentru un profesionist este mult mai mare. De aceea eu cred că acest salariu este unul echilibrat pentru specialiștii din domeniul IT.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mai aveți o întrebare, domnule Mudreac?

Domnul Radu Mudreac:

Întîi o precizare. Interesant cine ne aude de salariul acesta ce impresie își face ce se întîmplă și cum se cheltue banii.

Și a doua întrebare, dacă se poate. Anterior din banii care au fost alocați, dacă ați discutat, că, evident, ca să putem accesa alte credite, era nevoie ca să aveți o dare de seamă ce s-a făcut în acest domeniu cu referire la cheltuirea banilor precedenți. În cadrul acestui proiect a avut loc scanarea la toată baza ceea ce ține de cadastru pe țară... din acest proiect, scanarea la toate dosarele cadastrale din țară. Din cîte cunoaștem, ar fi interesant dacă aveți așa informație, cît a costat scanarea la toate dosarele cadastrale?

Pentru că mai este și a doua parte că a dispărut toată informația privind scanarea acestor dosare și se încearcă restabilirea lor. E corect așa că a dispărut această bază de date și acești angajați cu 3000 de dolari cum o gestionează dacă se scanează cu cheltuieli enorme, cum se întretine această bază de date și cum dispare? Și care ar fi cheltuielile pentru restabilire? Dacă ați discutat cheltuielile? Și dacă sînt aceste cheltuieli argumentate?

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule președinte, de întrebare.

Vreau să menționez faptul că comisia a solicitat de la autori un raport amplu privind implementarea acelor 23 milioane de dolari. Comisia a primit acest raport. Totodată, spuneam, la început, că la momentul actual există și o Hotărâre a Curții de Conturi din 21 noiembrie 2017, care prevede, dau citire denumirii „Raportul de audit al performanței IT”, care sînt progresele și impedimentele, riscurile înregistrate în cadrul implementării proiectului e-Transformare a guvernării.

De aceea la această întrebare eu aș putea să răspund mult mai clar, pentru că n-a fost obiectul de discuție în cadrul ședinței comisiei, dar vă invit ca să dezbatem împreună raportul Curții de Conturi, să aflăm pe fiecare poziție care a fost implementată și verificată de Curtea de Conturi cum s-a implementat, care sînt carențele, care sînt recomandările și care informație a fost dispărută. Din raportul Curții de Conturi, care l-am citit, nu există o astfel de constatare.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Domnule Mudreac,

Mai aveți? Da, bine, o precizare. Ultima.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule președinte Creangă,

Într-adevăr, bani sînt mulți cheltuiți deja și pe salarii, și pentru întreținere și sînt cheltuiți cu o eficacitate destul de minimă. Noi avem informația de la unii primari, pentru că administrația publică locală trebuia să beneficieze de această bază de date, care nu s-a mai implementat, banii s-au cheltuit și acum solicităm alte credite pentru întreținerea acestei baze de date și pentru a promova acest proiect.

De aceea noi cred că n-o să votăm acest proiect, pentru că nu găsim o argumentare eficientă a acestor bani care se cheltue.

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule președinte,

Eu vreau să menționez că dacă discutăm despre guvernarea electronică noi avem mult mai multe componente decît ceea ce ați menționat dumneavoastră. Eu nu exclud faptul că pe anumite componente sînt careva carențe și urmează a fi soluționate.

Însă, dacă ne uităm pe ansamblu la tot ceea ce înseamnă 20 de milioane și ce s-a realizat cu aceste 20 de milioane, eu vreau să spun că eu personal sînt mulțumit de cheltuirea... cum s-au făcut aceste cheltuieli banilor publici și ce beneficii are cetățeanul de la aceste reforme.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc, domnule Creangă.

Următoarea întrebare este din partea domnului președinte Ghimpu Mihai.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc frumos.

Domnule președinte al Comisiei buget, economie ... și fără bani, sau cum?

În avertizările documentului prezentat de Consiliul... Comisia afacerilor externe este un punct în care se stipulează în felul următor: „Consiliul îndeamnă să continue investigațiile și urmărirea penală a tuturor celor implicați în schemele masive de fraudă, respectând pe deplin statul de drept”.

Este vorba de furtul miliardului. Întrebarea mea ar fi următoarea: de ce noi împrumutăm bani, luăm credit în situația când aici, în ședința în plen a Parlamentului, șeful CNA a zis că banii, miliardul, adică, furat, e în Republica Moldova. Și noi nu depunem efort să întoarcem acești bani, dar luăm credite și punem pe umerii cetățenilor și miliardul, și acest credit.

Doar furtul miliardului s-a făcut cu concursul statului, fiindcă Prim-ministru 1, Prim-ministru 2, pe urmă s-a votat garanția pentru Banca Națională ca să dea banii, care și acei au fost furați.

Iată, nu înțeleg ce cale am ales noi în dezvoltarea statului de drept și democratic.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule președinte, pentru întrebare.

Sigur că noi trebuie să separăm aceste două subiecte foarte clar, deoarece obiectul furtului miliardului nu face parte din proiectul acesta de lege și nu are tangență în general cu tot ceea ce urmează să implementeze Guvernul cu serviciile publice electronice.

Dacă dumneavoastră vă referiți că miliardul este în Republica Moldova, așa cum a fost vociferat de la această tribună de către fostul șef al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, eu sînt sigur că foarte curînd vom avea pe masă pus raportul Kroll 2 și vom vedea exact la cine este miliardul și instituțiile statului vot purcede la recuperarea propriu-zisă a acestor sume și poate la momentul când vom începe recuperarea nu va fi nevoie de anumite credite pentru a dezvolta anumite structuri.

Însă, vreau să menționez, domnule președinte, că furtul miliardului a fost efectuat cu concursul statului, așa cum ați menționat dumneavoastră,

dar nu numai la nivel de Guvern, trebuie să spunem și la nivel de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, și, în mod special, din punctul meu de vedere, cu concursul Băncii Naționale, care a luat apă în gură atunci când se efectuau aceste scheme.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Domnule Ghimpu,

Mai aveți întrebare sau precizare?

Domnul Mihai Ghimpu:

Eu îs de acord cu ceea ce a spus domnul președinte. Și am spus mai devreme că dacă Drăguțanu a intrat în schema celor care au pregătit furtul miliardului, să fie tras la răspundere și închis pe toată viața și Drăguțanu, și Leancă, și Șor, și toți ceilalți, fiindcă într-un stat cel mai sărac din Europa, să iei ultima felie copilului de la gură este nu doar o crimă, dar nici nu știu cum să zic, în afara a tot ceea ce înseamnă a fi om, dar ce să vă zic eu.

Domnule președinte,

Eu am votat înainte. Știu că nu există stat care nu ia credite și Statele Unite ale Americii au îmi pare că mai mult decât bugetul lor niște credite luate. Dar aici e problema, lumea nu înțelege cum de noi, vasăzică, nu depunem efort să întoarcem miliardul. Raportul Kroll asta e ca o poezie scrisă pe apele Mării Negre.

Mă înțelegeți dumneavoastră? Ei nu au dreptul să sechestreze... dreptul nimic să facă. De ce n-a făcut Procuratura noastră demers către Ministerul Justiției al Statelor Unite ale Americii că aceia au dreptul, fiindcă s-au schimbat în dolari și ei au dreptul să urmărească orice dolar unde s-a dus în toată lumea.

Iată că aici iar încă o dată statul e implicat în furtul acesta și noi venim și luăm iar credite. Aici e marea rușine. De aceea și nu am vrut să mai facem parte din guvernarea asta care fură în continuare poporul nostru.

Noi nu vom susține acest proiect. Și niciodată nu o să mai votăm pentru credite atît timp cît n-o să fie întors miliardul cetățenilor. Să fie clar pentru toată lumea.

Domnul Ștefan Creangă:

Domnule președinte,

Îmi pare rău că dumneavoastră nu vreți să susțineți acest proiect, însă vreau să menționez că serviciile date, care urmează să fie dezvoltate, sînt pentru cetățenii Republicii Moldova și vor contribui inclusiv la o

comunicare mult mai bine cu cetățenii de peste hotare, inclusiv din România, la care noi tindem să facem unirea.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, încă o mică precizare, domnule Ghimpu, și cu asta încheiem.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnule Creangă,

Haideți să vă amintesc ceva. Vă amintiți când Președintele Timofti a zis că trebuie să majorăm salariile la judecători, ca să facem dreptate la oameni. Este dreptate? Salariile le-am majorat. Așa și aici.

În Republica Moldova nu poate fi nimic, nici dreptate, nici bunăstare, pînă nu se va face unirea. Doar unirea salvează și aduce și dreptatea, și bunăstarea, și lupta cu corupția, și tot ceea ce-i trebuie unui om. Și acolo să scape și de socialiștii aceștia ai lui Lenin.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Ghimpu,

Vă mulțumim.

Nu provocați replici.

Mulțumim, domnule Creangă.

Întrebări nu mai sînt. Puteți să luați locul.

Coraportul din partea Comisiei politice externe și integrare europeană va fi prezentat de domnul Sergiu Stati.

De pe loc vreți să prezentați, domnule Stati?

Domnul Sergiu Stati:

Da. Domnule Președinte,

Dacă îmi permiteți. Comisia politică externă și integrare europeană a examinat proiectul propus spre dezbatere. Ținînd cont că s-a dezbătut extrem de profund și pare-mi-se că la un nivel foarte, foarte înalt de... la nivel profesional foarte înalt, de aceea vreau doar să menționez că comisia, prin majoritatea voturilor, a propus ratificarea acestui proiect prin votarea în primă și a doua lectură.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Vă amintesc că ora votului este planificată pentru ora 12.00.

Următorul proiect care va fi examinat este proiectul de Lege pentru ratificarea Convenției dintre Guvernul Republicii

Moldova și Guvernul Georgiei pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit.

Proiectul va fi prezentat din partea Guvernului de către doamna Veronica Vragaleva, secretar de stat în domeniile politici fiscale, vamale, reglementării contabilității și auditului în sectorul corporativ.

Doamnă Vragaleva,

Aveți microfonul.

Doamna Veronica Vragaleva – *secretar de stat al Ministerului Finanțelor în domeniile politici fiscale, vamale, reglementarea contabilității și auditului în sectorul corporativ:*

Vă mulțumesc mult, domnule vicepreședinte.

Stimați deputați,

Se prezintă spre examinare proiectul de Lege nr. 28 pentru ratificarea Convenției dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitul pe venit, semnată la Tbilisi la 29 noiembrie 2017.

Convenția are drept scop dezvoltarea relațiilor economice dintre Republica Moldova și Georgia atât în domeniul eliminării dublei impuneri a persoanelor fizice și juridice, cât și în scopul atragerii investițiilor străine. Inițiativa de a încheia convenția... dată aparține părții georgiene.

Convenția este structurată din 28 de articole. În linii mari, prevederile Convenției au ca scop crearea unor sisteme fiscale care ar coordona acțiunile statelor contractante îndreptate asupra evitării dublei impuneri, distribuirii drepturilor impunerii fiscale între statele contractante, precum și eliminării discriminării fiscale sub orice formă, asigurării schimbului de informații, fapt care va asigura condiții favorabile de efectuare a activității economice externe și de consolidare a relațiilor economice.

Cu titlu de informare, Republica Moldova la moment aplică 48 de convenții pentru evitarea dublei impuneri, dintre care 25 cu statele membre ale Uniunii Europene.

În baza celor expuse, solicităm respectuos susținerea proiectului dat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, doamnă Vragaleva.

Întrebări nu sînt.

Îl invit la tribună pe domnul Creangă, pentru a prezenta raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia constată că Convenția dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și Protocolul adițional au fost semnate la 29 noiembrie 2017 la Tbilisi și va intra în vigoare la data recepționării ultimei notificări prin care statele contractante se înștiințează reciproc, prin canale diplomatice, despre îndeplinirea procedurii legale interne necesare intrării în vigoare.

Astfel, prezentul proiect de lege prevede ratificarea Convenției sus-menționate în vederea atragerii investițiilor străine și dezvoltării relațiilor economice bilaterale dintre Republica Moldova și Georgia, precum și în scopul eliminării dublei impuneri a persoanelor fizice și juridice.

Totodată, Convenția presupune schimbul de informații între autoritățile fiscale, eliminării discriminării fiscale sub orice formă, nu prevede înființarea unor noi structuri și nu presupune cheltuieli financiare suplimentare în vederea realizării prezentei Convenții.

Ținând cont de cele constatate și ținând cont de coraportul și avizele pozitive ale comisiilor permanente și Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, comisia susține conceptual proiectul de lege și-l propune Parlamentului spre examinare și adoptare în primă lectură și, respectiv, în lectura a doua ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim, domnule Creangă.

Ați oftat, dar întrebări nu sînt. Așa că îi oferim cuvînt pentru coraport domnului Sergiu Stati din partea Comisiei politică externă și integrare europeană.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat Convenția dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei pentru evitarea dublei impuneri.

Cu majoritatea de voturi, propune spre dezbateră în Parlament și ratificarea acestui proiect în primă și a doua lectură.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, domnule Stati.

De asemenea, întrebări nu sînt.

Următorul proiect care va fi examinat este proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 39 din 15 februarie 2018. Este proiectul sub nr. 7 în ordinea de zi votată astăzi.

Din partea Guvernului este invitat domnul Iurie Ciocan, director al Centrului de Implementare a Reformelor, pentru a prezenta acest proiect de lege.

Domnul Iurie Ciocan – *director al Centrului de Implementare a Reformelor:*

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Vă prezint spre examinare un proiect de Lege cu privire la completarea și modificarea unor acte legislative, în scopul executării prevederilor articolului 3 din Hotărârea Parlamentului nr. 189/2017 pentru aprobarea listei ministerelor, precum și Hotărârii Guvernului nr. 595 cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate. *(Gălăgie în sală.)*

Prin proiect se propun intervenții în 276 de legi la care se face referință la denumirea ministerelor în baza vechii structuri a Guvernului și se readuce în cadrul legislativ noile denumiri ale ministerelor, în conformitate cu reforma organelor ministeriale.

De asemenea, în unele legi, având în vedere că sînt prevăzute sarcini/atribuții ale ministerelor care pînă la reformă erau entități separate, iar după reformă au fost restructurate într-un singur minister, a fost necesară și comasarea sarcinilor prevăzute într-un singur articol din lege, pentru a asigura corespunderea atît structurii, cît și conținutului actului legislativ, respectiv, cerințelor normelor de creație legislativă.

În unele legi, cu toate că se face referință la denumirea unui minister, de exemplu, cum ar fi fost în precedenta structură – Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, proiectul prevede substituirea denumirii acestuia cu o altă instituție – Agenția Servicii Publice, avînd în vedere competențele care anterior erau administrate de acest minister, în contextul reformei fiind aceste competențe delegate Agenției Servicii Publice.

Aprobarea acestui proiect nu necesită careva cheltuieli financiare, pornind de la faptul că se face doar ajustarea denumirii ministerelor în acele 276 de legi.

Rugăm susținerea proiectului.

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Ciocan.

Întrebări nu sînt.

O invit la tribuna centrală pe doamna Elena Bacalu, vicepreședinte al Comisiei administrație publică, pentru a prezenta raportul.

Doamna Elena Bacalu:

Mulțumesc mult.

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia administrație publică a examinat la ședința din 28 februarie 2018 proiectul de Lege nr. 39 din 15 februarie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, și aprobat prin Hotărîrea nr. 122 din 31 ianuarie 2018.

Comisia sesizată în fond menționează că proiectul de lege respectiv a fost elaborat reieșind din prioritățile asumate de către Guvern prin Programul de activitate al acestuia pentru anii 2016–2018 privind inclusiv implementarea reformei administrației publice.

Întru realizarea acestui obiectiv, prin Hotărîrea Guvernului nr. 911 din 25 iulie 2016, a fost aprobată Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016–2020, iar prin Hotărîrea Guvernului nr. 1351 din 15 decembrie 2016 a fost aprobat Planul de acțiuni pe anii 2016–2018 pentru implementarea Strategiei respective.

De asemenea, Parlamentul Republicii Moldova la 21 iulie 2017 a adoptat Hotărîrea nr. 189 pentru aprobarea listei ministerelor, motiv pentru care Guvernul a reorganizat structura organelor centrale de specialitate ale administrației publice, totodată fiind stabilite domeniile de activitate ale acestora.

În contextul dat, menționăm că prezentul proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative are drept scop amendarea cadrului legislativ conex la noua structură a organelor centrale de specialitate ale administrației publice, ținîndu-se cont în acest sens de noile denumiri, cît și de domeniile de activitate date în competența ministerelor.

La proiectul de lege au parvenit avizele comisiilor permanente, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. *(Gălăgie în sală.)*

Urmare a discuțiilor asupra proiectului de lege prezentat, comisiile permanente s-au pronunțat pentru examinarea și adoptarea acestuia în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, în avizul său, a menționat despre respectarea procedeele tehnice legislative, iar oportunitatea adoptării proiectului de lege ține nemijlocit de competența Parlamentului.

Urmare a discuțiilor asupra proiectului de lege prezentat, în conformitate cu prevederile articolului 63 alineatul (1) litera c) din Regulamentul Parlamentului, comisia sesizată în fond propune Parlamentului pentru examinare și aprobare în primă lectură proiectul de Lege nr. 39 din 15 februarie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Bacalu.

Întrebări nu sînt.

Propun, în continuare, examinarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat cu nr. 29 din 12 februarie 2018.

Autor este Guvernul.

Și din partea Guvernului va prezenta proiectul domnul Iurie Ciocan, director al Centrului de Implementare a Reformelor.

Domnul Iurie Ciocan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative propus examinării a fost elaborat în contextul amendamentelor necesare la Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova și Codul educației al Republicii Moldova, modificări aprobate anterior prin Legea nr. 190/2017.

Potrivit dispozițiilor finale ale acestei Legi nr. 190, Guvernul, în termen de 4 luni, urma să prezinte și, practic, prezintă, prin acest proiect, Parlamentului propuneri privind aducerea legislației conexe în concordanță cu Legea nr. 190.

În acest context, prin intermediul proiectului, sînt propuse ajustări la prevederile legale ale noului mecanism de gestionare a proceselor în cercetare, stabilit prin modificările aplicate prin Legea nr. 190.

Scopul final al proiectului este modificarea autorităților publice, în competența cărora intră realizarea sarcinilor în domeniile de cercetare și inovare, anterior exercitate de către Academia de Științe a Moldovei.

Prin intermediul proiectului de lege, se propun amendări la 19 legi care fac referință directă la Academia de Științe, drept organ de implementare ori realizarea unor politici și alte organe sau instituții responsabile de gestionarea domeniului științei, cercetării și inovării.

Totodată, proiectul prevede și consolidarea rolului Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare în domeniu, drept instituție responsabilă de domeniul evaluării, instituțiilor și cadrelor didactice în învățământul general, ca fiind unica autoritate investită cu aceste funcții.

Implementarea acestui proiect de lege nu va necesita cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

Proiectul, invers, va veni cu optimizarea cheltuielilor în viitor.

Raport încheiat.

O să rugăm susținerea proiectului.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Ciocan,

Este o întrebare din partea domnului Oleg Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Спасибо.

Господин Чекан, скажите, на этом ваш зуд разрушительный в отношении молдавской науки уже будет исчерпан, вы уже разгромите, наконец, Академию наук или будете продолжать ее громить?

Скажите мне, пожалуйста, какой административный орган вы наделяете функциями оценки эффективности научных исследований? Какой-то правительственный орган?

Domnul Iurie Ciocan:

Ну.

Domnul Oleg Reidman:

Какой-то, да. В то время как разработанный в свое время Кодекс о науке и инновациях говорил четко о критериях оценки эффективности и финансировании науки, индексе цитирования, конкурсах и так далее и тому подобное.

Что вы делаете сегодня? Концентрируете все в руках администрации и хотите, чтобы наука в Молдове при этом жила или, по крайней мере, дышала?

Domnul Iurie Ciocan:

Deci eu vă mulțumesc pentru această întrebare.

Cred că, într-adevăr, ar trebui concretizat acest subiect. Finanțarea cercetării revine în sarcina Agenției Naționale de Cercetare și Dezvoltare,

pe cînd fiecare proiect finanțat la momentul livrării rezultatelor trebuie să obțină un aviz din partea Academiei de Științe, și anume secțiilor din cadrul Academiei de Științe, acele trei mari secții de știință.

Cu avizul... deci rezultatele vor fi cumulate la Academia de Științe și, conform acestor modificări din 190, Academia de Științe, o dată pe an prezintă raportul public privind starea științei în Republica Moldova.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc.

Domnule Reidman,

Poftim, dacă mai aveți o întrebare sau precizare.

Domnul Oleg Reidman:

Numai o precizare.

Aviz din partea Academiei de Științe... тот, который изложен в вашем в законе, да, он не основан ни на каких объективных оценках, ни на каких объективных критериях.

Вы знаете, что в науке всегда существует соперничество, всегда существуют школы, которые, так сказать, сверху, которые немножко снизу и прочее. Объективных критериев нет.

Вы хотите aviz, просто aviz, а не на основе объективных критериев, вот в чем проблема, вот что вы выхолащиваете из Кодекса о науке и инновациях, принятого в 2004 году.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc...

Domnul Iurie Ciocan:

Respect opinia dumneavoastră, dar noi avem o viziune la acest subiect.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule Reidman.

Următoarea întrebare este din partea domnului deputat Carp Lilian.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Ciocan,

Eu am să atrag atenție la câteva subiecte, fiindcă consider că va rămîne o lacună în ceea ce privește controlul instituțiilor de învățămînt. Și anume am să vă rog să atrageți atenția la articolul 17 care se referă la Codul educației din Republica Moldova, unde dumneavoastră la articolul 46 alineatul (1) propuneți: cuvintele „organul local de specialitate în domeniul învățămîntului” se exclud, cînd, de fapt, în Codul educației este stipulat foarte clar „evaluarea activității cadrelor de conducere ale instituțiilor de

învățământ general se efectuează de către organul local de specialitate în domeniul învățământului și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, în baza unei metodologii de evaluare și aprobate de Ministerul Educației”. Ce se are în vedere prin acest articol din Codul educației? În primul rând, are loc și evaluarea cadrelor didactice. Noi acum dacă excludem organele locale din procesul de evaluare, atunci această Agenție Națională de Asigurare a Calității va avea un volum foarte mare de lucru, care, din păcate, din cauză că se târăgănează și angajarea funcționarilor în această agenție, și, în general, pornește greu activitatea ei, mai ales că va avea și alte obiective în activitatea lor, precum este asigurarea calității și instituției de învățământ ș.a.m.d. cu metodologii speciale... Nu considerați că trebuie totuși să rămână administrația publică locală, am în vedere direcțiile de învățământ raionale de nivelul al doilea, ca să participe în procesul de evaluare a calității împreună cu această agenție?

Domnul Iurie Ciocan:

Stimate domnule deputat,

Direcțiile teritoriale de învățământ nu au fost atinse. A fost atinsă funcția de inspectorat școlar, care a fost o funcție delegată către aceste direcții. Inspectia școlară a fost absorbită prin crearea acestei instituții ANACEC la care faceți dumneavoastră referință, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, care va exercita aceste atribuții. Funcția desconcentrată în teritoriu a direcțiilor de învățământ, ea nu se atinge, dar evaluarea va fi făcută în baza unei metodologii aprobate și va avea o distribuție centralizată. Deci evaluarea va fi concentrată.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, mai aveți o întrebare sau precizare?

Da, poftim, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Ciocan,

Acum, acești inspectori se află acolo în teritoriu, ei sînt delegați... atribuțiilor lor acolo. În cazul cînd se formează... se concentrează tot aici la centru, de fapt, o să fie trei – nord, centru, sud, dar, oricum, noi o să avem situații cînd se va rupe această legătură în ceea ce privește inspectorii care sînt zi de zi în cadrul administrației publice locale de nivelul al doilea și cu acești inspectori care vor fi încadrați în cadrul ANACEC-ului. Deci noi aici trebuie să găsim acea linie de mijloc, unde să implicăm și administrația publică locală, cel puțin, printr-o anumită metodologie în ceea ce privește calitatea. Cam asta ceea ce am vrut să mă refer la prima întrebare și precizare.

Domnul Iurie Ciocan:

Mulțumesc.

Domnul Lilian Carp:

Și acum trec la a doua. Articolul 12 se referă la Legea privind protejarea patrimoniului arheologic. Acum, la etapa actuală, există o instituție sau a existat după reformarea Academiei de Științe, a existat o instituție – Institutul de Cercetări Arheologice, Istorice ș.a.m.d. pe lângă cadrul Academiei de Științe. Odată cu „reformarea” în ghilimele a Academiei, ea capătă autonomie în activitatea acestui institut, însă dumneavoastră propuneți doar că se scoate, se omite, se exclude, dar, pînă la urmă cine va fi autoritatea care, propriu-zis, va autoriza aceste intervenții în cadrul siturilor arheologice? Dacă noi, în asemenea situații... Deci înainte era în felul următor: cu cererea care era depusă la acest institut... la Academia de Științe și institutul semna, apoi contrasemna Ministerul Culturii și avea dreptul să intervină în situl arheologic. Acum, prin aceste excluderi, eu mă tem că noi nu o să vedem cine va interveni în aceste situri arheologice.

Domnul Iurie Ciocan:

Eu vreau doar să concretizez. Institutul la care faceți dumneavoastră și la care facem noi referință în lege, acest institut nu se desființează, nu își pierde competențele. El a fost subordonat administrativ, calitatea de fondator fiind transferată de la Academia de Științe...

Domnul Lilian Carp:

De acord.

Domnul Iurie Ciocan:

... către Minister...

Domnul Lilian Carp:

Nu, nu.

Domnul Iurie Ciocan:

Respectiv, funcțiile sînt la minister.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Ciocan,

De acord, dar dumneavoastră spuneți în felul următor, uitați-vă aici, cuvintele „elaborează și pune în aplicare” se substituie cu cuvîntul „propune”, apoi mergeți mai jos textul „prin Ministerul Culturii, Academia de Științe a Moldovei, alte instituții de profil” se exclud. Dar în loc ce-i?

Domnul Iurie Ciocan:

Fondatorul acestui institut, anume ministerul în formulă nouă.

Domnul Lilian Carp:

Asta și trebuie noi să scriem: atribuțiile revin instituțiilor de profil și atunci această problemă dispare.

Domnul Iurie Ciocan:

Ele îs menționate în regulamentul lor intern.

Domnul Lilian Carp:

Eu consider că noi trebuie aceasta să prevedem, că, în caz contrar, o să ne trezim că nimeni nu va...

Domnul Iurie Ciocan:

Poate pentru lectura a doua veniți cu un amendament?

Domnul Lilian Carp:

Da, mersi mult pentru...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, mulțumim mult, domnule Carp.

Următoarea întrebare este din partea domnului președinte Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

În 2004 a fost adoptat acest Cod cu privire la știință și inovare. A fost apreciat la cel mai înalt nivel în Europa, cu distincții respective, cu aprecieri, inclusiv din partea vestitului savant, academician, președintele Academiei de Științe a Ucrainei, domnului Paton și mulți alți savanți. Și Academia de Științe, de fapt, după această lege despre însuși statutul ei nou a primit o dezvoltare aparte.

Acum, reieșind din aceste restructurări ale dumneavoastră, ce o să fie cu Academia de Științe? Ce rol îi revine Academiei de Științe? Ce o să facă Academia de Științe? Cum rămîne cu ea?

Domnul Iurie Ciocan:

Domnule președinte,

Desigur, am să vă răspund la această întrebare, dar vreau să vă atrag atenția că Legea nr. 190 a fost votată încă pînă în vara acestui an în Parlament. Dar totodată, Legea nr. 190 care a modificat statutul Academiei de Științe... Academia de Științe capătă statutul de un for de reprezentare a cercetătorilor, este un organ onorific care va veni cu consultanță pentru Guvern. Cercetarea propriu-zis nu se face în Academia de Științe, dar se face în institutele de cercetare științifică, fie în instituțiile superioare de învățămînt. Asta este filosofia acestor modificări.

Academia de Științe devine un for unde vor avea loc discuții, dezbateri, examinarea acestor avize asupra proiectelor, aprobarea raportului privind starea științei. Propriu-zis administrarea financiară a cercetării va fi efectuată de către ANCD, institutele științifice vor fi institutele de implementare – un model clasic anglo-saxon cunoscut în toată lumea.

Domnul Andrian Candu:

Domnule președinte Voronin,

Dacă mai aveți a doua întrebare sau... nu?

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt alte întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Ciocan.

Vă urăm o zi foarte bună în continuare.

Și îl rugăm pe domnul Hotineanu, președintele Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat proiectul de Lege nr. 29 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Proiectul propune ajustarea legislației conexe la noul mecanism de gestionare a domeniului cercetării și inovării, în coordonarea cu modificările și completările la Codul cu privire la știință și inovare și Codul educației, aprobate prin Legea nr. 190, în contextul asigurării implementării reformei administrației publice, consolidării proceselor de lucru a instituțiilor statului și creșterii eficienței gestionării bugetului public, precum și în scopul realizării reformei Guvernului în domeniul științei și inovării, care se pregătește într-o serie de acte importante precum: Programul de activitate al Guvernului pentru anii 2016–2018; Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Moldova – Uniunea Europeană în perioada anilor 2017–2019; Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013–2020; Programul legislativ pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – UE.

Scopul final al proiectului este schimbarea autorităților publice în competența cărora intră realizarea funcțiilor în domeniul cercetării și inovării anterior exercitate de către Academia de Științe a Moldovei. Astfel, proiectul propune intervenții tehnice în 17 legi, unde se face referire la Academia de Științe și alte organe sau instituții responsabile de gestionarea cercetării și inovării.

În acest context, ajustările la legislație se referă la activitatea, competențele Academiei de Științe privind domeniul cercetării și inovării și salarizarea angajaților acesteia.

Totodată, se propune consolidarea rolului Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare în domeniul inspectării... inspecției școlare, prin consolidarea cumulării acestei competențe cu organele locale de specialitate în domeniul învățământului.

Guvernul solicită ca proiectul să fie examinat în mod prioritar, deoarece în „Dispozițiile finale și tranzitorii” ale Legii nr. 190, executivul urmează, în termen de patru luni, să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu Legea nr. 190. Astfel, proiectul în cauză are un caracter tehnic și este elaborat de Guvern în executarea normelor legale deja aprobate de Parlament.

De asemenea, potrivit expertizei anticorupție efectuate de Centrul Național Anticorupție, normele promovate de proiect asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și sînt conforme interesului public. La fel, prevederile proiectului nu conțin factori și riscuri de corupție.

Urmare a prezentării în comisie a acestui proiect de lege, voturile s-au împărțit în felul următor (vot „pro”, adică aviz votat – 5, o abținere, 2 – „împotrivă”). Astfel, nu s-a întrunit numărul necesar de voturi, decizia finală fiind lăsată la latitudinea plenului Parlamentului.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Hotineanu.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult.

Încheiem dezbaterile la proiectul nr. 29 din 12 februarie 2018 și vom reveni la procedura de vot foarte curînd.

Dragi colegi,

Cu referire la procedura de vot. Vă rog frumos anunțați colegii să revină în sala plenului. Am agreat la ora 12.00 votul. Vom mai examina un subiect pentru lectura a doua, care va fi foarte rapid din punct de vedere al timpului, bănuiesc eu.

De aceea, vă rog frumos, lăsați-vă hainele, așezați-vă la loc și să fim gata pentru procedura de vot. Toți colegii să revină în sala plenului. Rog frumos președinții de fracțiuni, de grupuri parlamentare să chemați colegii în sala plenului.

Următorul subiect care se propune pentru examinare este proiectul nr. 31 din 12 februarie 2018, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Proiect examinat pentru lectura a doua.

Vă rugăm frumos, doamnă Buliga, președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie. Vă rugăm frumos, la tribuna principală să veniți să ne prezentați raportul.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativa legislativă a unui grup de deputați, sub nr. 31 din 12 februarie 2018, pentru lectura a doua.

Proiectul sus-menționat a fost avizat pozitiv de către Comisia agricultură și industrie alimentară, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Comisia juridică, numiri și imunități. Comisia drepturile omului și relații interetnice nu a luat o decizie pe marginea proiectului, voturile membrilor fiind divizate.

Amendamentele deputaților pe marginea proiectului se regăsesc în sinteza propunerilor și obiecțiilor la acest proiect, care este parte integrantă a raportului. Obiecțiile ce țin de tehnica legislativă și de ordin redacțional ale Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului vor fi luate în considerare la definitivarea proiectului transmis spre redactare.

Urmare a votării, cu majoritatea de voturi al membrilor săi prezenți în ședință (6 voturi „pentru” și 3 – abțineri de la vot), Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative în ședința de plen a Parlamentului în lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Buliga.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr. 31 din 12 februarie 2018 ce a fost examinat pentru lectura a doua și vom trece la procedura de vot.

Dragi colegi,

A fost foarte rapidă această prezentare și de aceea vă propun să mai examinăm un subiect pînă revin colegii.

Și de aceea îl rugăm frumos pe domnul Iurcu, secretar de stat în domeniul economic, să ne prezinte **proiectul de Lege nr. 14 din 25 ianuarie 2018, proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi.**

Vă rugăm frumos, la tribuna principală.

Domnul Vitalie Iurcu – *secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul economic:*

Vă mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Stimați membri ai Parlamentului,

Se prezintă spre examinare proiectul de modificare și completare a Legii nr. 10 din 26.02.2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Aceste modificări vin întru alinierea legislației a acquis-ului comunitar și cu alinierea ... precum și angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

Deci printre modificările de bază care se propun se ajustează la bunele practici internaționale de responsabilizare a investitorilor prin completarea acestora cu noțiuni de „garanție de bună execuție a contractului”, „garanție pentru ofertă” și „garanție pentru participare”. Acestea au drept scop o mai bună responsabilizare a potențialilor investitori în acest domeniu.

Se aduc, la fel, precizări aferente posibilității injectării biogazului în rețeaua publică de gaze naturale. Astfel, proiectul de lege stipulează că este permisă injectarea biogazului în rețeaua națională doar în condițiile în care se asigură parametrii de calitate necesari, ponderea CH₄ în biogazul purificat trebuie să atingă valori de circa 94–96 la sută.

De asemenea, se propune extinderea perioadei oferite investitorilor pentru construcția centralei electrice de la 24 la 36 de luni. Aceasta vine în baza discuțiilor cu potențialii investitori în acest domeniu și suplimentar, la decizia Guvernului sau ANRE-lui, acest termen poate să fie extins încă plus 12 luni, deci pînă la 48 de luni respectiv.

De asemenea, se propune transferul atribuției de la Agenția pentru Eficiența Energetică în competența Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a procedurii de confirmare a statutului de producător eligibil pentru investitorii mici în contextul reformei instituțiilor de filieră, de supraveghere și control, și experiență curentă a ANRE în acest domeniu.

La fel, se transferă unele atribuții ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în responsabilitatea Ministerului Economiei și Infrastructurii, iar atribuțiile Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au fost preluate de Oficiu în cadrul reformei Guvernului.

De asemenea, se propune substituirea procedurii de certificare a instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, sisteme fotovoltaice solare și termice solare, sisteme geotermale și de mică adîncime, precum și a instalatorilor de pompe de căldură care presupun

obținerea unui act permisiv în acest sens cu procedura de calificare și înregistrare.

De asemenea, se introduce obligativitatea participării producătorilor eligibili la piața concurențială de energie electrică din momentul când ANRE-ul, regulatorul, va stabili existența unui nivel suficient de lichiditate a pieței energiei electrice pentru ziua următoare.

Acest proiect a fost consultat și cu Secretariatul Comunității Energetice, au parvenit și propuneri din partea Secretariatului, care au fost luate în considerare.

Reieșind din cele expuse, solicităm respectuos plenul Parlamentului de a susține întru promovarea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult pentru prezentare.

Și întrebări în adresa autorului? Prima intervenție – din partea domnului Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Спасибо.

Господин госсекретарь!

Несколько вопросов вызывают сомнение или даже недоумение. Мы принимаем закон для того, чтобы стимулировать производство видов? энергии, тепла, газа и электричества из возобновляемых источников. Какие сегодня явления являются основными препятствиями для развития этого?

На мой взгляд, я могу ошибаться, первое, это то, что производство соответствующей единицы энергии в этих устройствах или в этих станциях дороже, чем в традиционных, и требуется какая-то компенсация разницы этой стоимости, а главное, требуются обязательства держателей сетей или собственников сетей, поставщиков брать в сети эту энергию. Это первое.

Значит, вот эта вещь – разница в стоимости и т.д., она, по-моему, тогда усугубляется, когда мы начинаем требовать финансовых гарантий, качеств или постоянного присутствия и т.д. Я понимаю, стабилизация этого источника – это важно для сети, для диспетчеризации сети, но когда мы начинаем брать гарантии, мы усугубляем процесс и без того сложный – компенсации разницы в ценах и в тарифах. Это первое.

Штрафы в случаях, так сказать, неисполнения... это может быть как-то обосновано, но их размеры должны быть такими, чтобы можно было возобновлять производство.

Дальше. Вы вводите лицензии на производство электроэнергии, теплоэнергии из возобновляемых источников, да, лицензии. Не знаю, насколько оправдано это лицензирование, может быть, достаточно нормальной разработки технических условий, потому что, ну что лицензирование, он построил станцию, он производит электроэнергию, да, пока её у него не берут – никому неинтересно, что он там производит, с какой частотой и т.д. Правильно?

Domnul Vitalie Iurcu:

Есть.

Domnul Oleg Reidman:

Значит, нужны просто технические условия для включения его в сети.

Второй вопрос: будут ли брать? Но он должен отвечать ... технические условия вместо лицензии.

И также такие формулировки, это, правда, в русском варианте текста, да, такие формулировки, как в статье восемь четыре, где формирование цен. Распределители или поставщики могут согласиться развивать сети. Могут согласиться – пусть соглашаются, пишем это в законе: могут согласиться развивать сети. Одно из двух – или их мы должны обязать развивать сети, или мы говорим так: все, что они могут – они могут, и законом это не запрещено. Могут согласиться развивать, могут не согласиться. Лучше бы их обязать развивать сети.

Вот вопрос. Значит, гарантии, внесение финансовых гарантий усугубляет трудности, да, вопросы, связанные с лицензиями, заменить их на технические условия, может быть, и такие размытые формулировки... как могут согласиться развивать сети и т.д.

Domnul Andrian Candu:

Mersi mult.

Domnule Iurcu,

Vă rugăm frumos.

Domnul Vitalie Iurcu:

Da. Mulțumesc mult, Oleg Moiseevici, de întrebări.

Ce ține de garanție, deci noi pentru ce am introdus-o? Noi acum avem o situație destul de penibilă, în condițiile în care au fost depuse o mulțime de cereri la regulator, la ANRE. De exemplu, eu vreau să încep să devin producător eligibil, să încep a produce din resurse regenerabile, mă duc la regulator, am depus o cerere și am captat, am blocat o capacitate. Și, de facto, după asta eu vin și vă spun: Oleg Moiseevici, sorry, dar eu m-am răzgîndit și nu mai vreau să construiesc.

Dar luînd în considerare că noi avem totuși capacitatea limitată pentru astfel de resurse, Oleg Moiseevici, noi, de facto, reieșind din potențialul pieței, inclusiv cea de echilibrarea energiei electrice, noi sîntem limitați la maximum, la 200 de megawați de energie din resurse regenerabile ca sistemul să funcționeze cel puțin la moment.

Respectiv, noi trebuie să organizăm cumva acest proces de rezervare a capacităților propriu-zise. De aceea ca să-i disciplinăm pe acești potențiali investitori și am venit cu aceste propuneri ca să fie... cînd depune o ofertă să depună și o garanție că va executa această ofertă. Din logica asta.

După cum observați, noi am pus la... deci ele se împart în două tipuri de obiecte: pînă la 1 megawatt vine în competența ANRE-ului, mai mult de 1 megawatt – pentru energia eoliană și mai mult de 2 megawați – pentru energia solară, deci vine în competența Guvernului. Deci asta este logica acestui proces.

După cum ați observat, acolo este pînă la 10 la sută. Deci, în mod normal, noi n-o să... vom fi în situația să nu punem maximum 10, că înțelegem, am discutat, apropo, asta și în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe acest subiect că... va fi o chestie rezonabilă ca să nu mărească valoarea investițiilor propriu-zise.

La subiectul de ce nu vin pînă acum, asta și vrem să facem conform noii proceduri, care va intra în vigoare de pe 25 martie, odată cu aprobarea acestei legi, este că la acele proiecte mai mari de 1 megawatt – eoliană, 2 megawați – la fotovoltaică, vor fi organizate licitații, Oleg Moiseevici. La licitație cine va oferi cel mai bun preț, asta-i logica, eu vin, particip la licitație, de exemplu, la eoliană o să... eu propun 7 cenți, dumneavoastră propuneți 6 cenți jumătate, respectiv, dumneavoastră cîștigați acest concurs, obțineți un document în care confirmăm faptul că sînteți garantați pe perioada de 15 ani cu acești 6 cenți și jumătate și, respectiv, se implică acel mecanism standard, vă duceți la bancă, obțineți o finanțare ș.a.m.d.

Asta este, era unul din impedimentele de bază care nu permitea să se dezvolte acest sistem la un model mai dezvoltat că, în caz contrar, cum acum la moment, eu trebuia să fac investiția și, de facto, s-o fac pe propriul meu risc și răspundere, mă duc după asta la regulator și regulatorul îmi fixează tariful, care eu... nu sîntem, la momentul cînd încep construcția nu sînt sigur ce tarif voi avea pe final de la regulator. De aceea introducem acest mecanism, garanția v-am explicat.

Deci noi o să încercăm să fie totuna pînă la 10 la sută prevăzută de lege, ca să fie întruna în limite rezonabile, dar care ar permite, în același timp, să disciplinăm acei producători potențiali eligibili de faptul să nu blocheze, не блокировали то сечение, которое у нас есть. Как бы так, termene...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Mulțumim.

Vă rugăm frumos, domnule Reidman, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Oleg Reidman:

Da, precizare. Все-таки в законе никак не видно ответственности, чья эта ответственность за компенсацию разницы в цене и тарифе. Там написано кое-что об этом, что распределитель в контракте...

Domnul Vitalie Iurcu:

Nu, nu, nu.

Oleg Moiseevici,

Dacă îmi... cer iertare. O să vă explic. Adică, acolo se referă la... Deci încă o dată. După licitație eu o să fiu garantat cu 6 cenți jumătate că va fi. Vă referiți la articolul 38, dacă nu mă greșesc, în cazul de față el prevede că în condițiile când piața va fi una competitivă, adică cel puțin înțelege... cum o să lucreze piața de zile următoare, asta înseamnă că eu trebuie să am și energie de echilibrare, trebuie să am de ajuns cerere și ofertă ș.a.m.d. Asta numai atunci, asta poate să fie în X ani, atunci o să lucreze mecanismul următor. Eu am un tarif fixat pe 15 ani, de exemplu, de 7 cenți, prețul zilei următoare va fi, de exemplu, de 5 cenți, înseamnă că diferența de la 5 la 7 eu o să fiu compensat de către furnizorul central.

Și viceversa. Dacă prețul zilei următoare va fi 10 cenți, la mine este fixat tariful de 7 cenți, eu o să întorc înapoi 3 cenți, dar în ambele scenarii eu trebuie să fiu garantat că 7 cenți ai mei eu o să-i obțin de la consumatorul final. Și asta o să fie când regulatorul o să facă calculul tarifelor propriu-zis, ele vor fi incluse că am atîția megawați de energie regenerabilă la așa preț și o să fie luat în considerare la calculul tarifului consumatorului final.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare, vă rugăm, domnule Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Когда вы обязываете балансировать тарифы, цену со стороны центрального поставщика, это, на мой взгляд, говорит о мертворожденности этого дела. Единственный источник, из которого можно гарантировать эту разницу при установленных ANRE тарифах, – это только государство. То есть только бюджет. То есть, может быть, какой-нибудь фонд энергоэффективный, не знаю чего, но когда центральный поставщик просто не будет покупать эту энергию в сеть,

если он вынужден чего-то компенсировать... Atît. Nu, asta-i părerea mea.

Domnul Vitalie Iurcu:

Noi discutăm, Oleg Moiseevici.

Domnul Oleg Reidman:

Părerea mea.

Domnul Vitalie Iurcu:

Da, discutăm.

Da, OK. Ce ține de licență, deci dumneavoastră... înțelegem că licența este un act permisiv care confirmă un... pe de o parte, deci respectarea unor cerințe și este logic. Cel puțin, la momentul respectiv, vedem că acest act permisiv ar fi... ar trebui să aibă o formă de licență, mai ales discutăm de niște centrale care, în mare măsură, va fi după 1 megawatt sau 2 megawați care trebuie să respecti un șir de cerințe la care trebuie să faci față.

Ce ține de мору – не мору, deci legea permite, nu pot să mă oblig, eu, ca producător eligibil, adică am două, ca și acum la moment: am posibilitate să construiesc acele rețele și să le țin la balanța mea, adică care le deserveșc, chestii ș.a.m.d. sau după ce le-am construit, le transmit la balanța acelor furnizori distribuitori.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Ați spus că e ultima precizare. Cu siguranță, o să mai aveți ocazie încă și pentru lectura a doua să discutăm subiectul acesta în comisie.

Domnule Cobzac,

Vă rugăm frumos, intervenția dumneavoastră, întrebări.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

Dumneavoastră ați menționat cifra de 200 de megawați, care ar... implementarea acestei legi ar permite producerea aproximativ a 200 de megawați livrați în sistemul energetic național. În procente asta este foarte consistent, pornind de la faptul că se consumă acum aproximativ 700 milioane de kilowați.

Domnul Vitalie Iurcu:

Nu, dacă realizăm acest obiectiv, domnule deputat, o să avem 10 la sută din consumul total de energie electrică în Moldova.

Domnul Grigore Cobzac:

Cred că mult mai mult, dar întrebarea este alta. La... anul trecut, în martie, noi am prelungit termenul de implementare a Legii privind promovarea energiei regenerabile cu încă un an care expiră acum în martie. Da?

Domnul Vitalie Iurcu:

Corect.

Domnul Grigore Cobzac:

Iată, articolul 45 din legea prezentată de dumneavoastră prevede, alineatul (6) al articolului 45 litera c) prevede „în termen de pînă la 20 martie 2018 va aproba actele normative necesare pentru executarea prezentei legi”.

Asta se referă la litera a), care rămîne în legea veche intactă: „Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prevederile legii”.

Spuneți, vă rog, în timpul care a rămas pînă la 28 martie va dovedi Guvernul să prezinte, eu știu, care alte acte normative să fie examinate în comisie ș.a.m.d. să fie adoptate în două lecturi în plenul Parlamentului, va dovedi, cum credeți dumneavoastră? (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Vitalie Iurcu:

Deci ce ține de Parlament, avem nevoie numai de legea respectivă.

Restul actelor secundare, să zicem așa, sînt ca formă ce ține de hotărîri de Guvern și alte documente vor fi aprobate pînă la sfîrșitul lunii.

Domnul Grigore Cobzac:

Pînă la sfîrșitul lunii...

Domnul Vitalie Iurcu:

Noi am avut ieri, încă o dată, domnule deputat, am avut dezbateri în cadrul comisiei de bază pe acest subiect, am prezentat raportul de implementare a legii... implementarea Legii despre resursele regenerabile, putem să vă prezentăm și dumneavoastră, în care am prezentat și termenele ce avem de făcut și... la care fază ne aflăm cu un document sau cu altul.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Vă rugăm, dacă aveți precizare sau întrebare.

Domnul Grigore Cobzac:

La capitolul precizare. Deci dumneavoastră afirmați că pînă la sfîrșitul lui martie se va reuși, da?

Domnul Vitalie Iurcu:

Tot ce-i nevoie pentru o bună implementare a acestei legi se va reuși.

Domnul Grigore Cobzac:

Exact.

Atunci eu am... tot la această întrebare, în continuarea discuției noastre: alineatul (5) al aceluiași articol 45 care sună în redacția veche în felul următor, care rămîne în vigoare: „Pînă la 31 decembrie 2016, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor și autoritățile publice locale propun sau introduc, după caz, în reglementările și codurile din domeniul construcțiilor” ș.a.m.d. Ideea este 31 decembrie 2016 care dumneavoastră veniți și propuneți să fie extins în alineatul (5) al legii prezente pînă la 31 decembrie 2018, încă cu un an de zile.

Domnul Vitalie Iurcu:

Dar de ce? Avem... anul acesta deja sîntem în luna martie, au mai rămas 10 luni de zile.

Logic adică noi, cum am menționat precedent, avem... funcțiile aceluși minister au trecut deja în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii care noi... o s-o executăm. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Grigore Cobzac:

Foarte interesant o să fie, domnule Lupu.

Dar termenul dumneavoastră îl extindeți cu încă un an – 31 decembrie 2018 sau este erată?

Iată, eu am... 31 decembrie 2018, (*voce nedeslușită*) avem un an încă înainte.

Dumneavoastră propuneți să fie extins termenul cu încă un an de zile.

Decembrie 2018 încă urmează să trăim pînă atunci un an de zile.

Și dumneavoastră propuneți extinderea acestor prevederi legale încă cu un an de zile. Deci dumneavoastră astăzi solicitați extinderea termenului de implementare a legii fie... încă cu un an de zile.

Domnul Vitalie Iurcu:

Nu... Să nu încurcăm implementarea legii cu niște regulamente suplimentare că trebuie să le facem în domeniul construcțiilor care pot să fie făcute pînă la 31 decembrie 2018. Noi nu sîntem... extindem pînă în 2019.

Eu... poate ceva încurc, dar noi sîntem în anul 2018, luna martie 2018, nu în... respectiv, avem încă 10 luni de zile, dar asta înseamnă că pînă atunci.

Deci încă o dată, domnule deputat, eu țin să vă asigur foarte clar că la momentul cînd legea intră în vigoare, ea va fi posibil de pus în aplicare.

Nu-i asta baza, sînt alte hotărîri de Guvern care trebuie să fie sincronizate odată cu intrarea acestei legi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Și cea de-a doua întrebare, domnule Cobzac.

Domnul Grigore Cobzac:

La cea de-a doua întrebare, domnule Iurcu, eu vreau puțină istorie a energiei regenerabile din Republica Moldova.

Anul 2007 – Legea nr. 160 din 12 februarie 2007 adoptată privind energia regenerabilă; anul 2014 – altă Lege privind promovarea utilizării energiei regenerabile; anul 2016 – Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea energiei regenerabile, pentru implementarea căreia a fost necesar un an. S-a... nu ați dovedit, s-a adăugat încă un an.

Astăzi, 1 martie, dumneavoastră veniți cu propuneri legislative să... practic, încă un an, pentru că asta este în lege.

Domnul Vitalie Iurcu:

Nu, nu...

Domnul Grigore Cobzac:

Ea este în lege.

Și un proiect atît de consistent ca 28 de articole, eu cred că este ceva foarte și foarte semnificativ. Asta pe de o parte, asta pe de o parte.

Pe de altă parte, RISE Moldova ieri publică o investigație în care spune că, citez RISE Moldova: „Peste 20 de milioane de dolari, proveniți din facturile de lumină plătite de consumatorii din Republica Moldova, au ajuns în conturile unor companii din zone off-shore. Banii au fost scoși din conturile „Victoriabank” ale unei firme din Tiraspol, care a intermediat timp de cîțiva ani livrarea de energie în dreapta Nistrului”.

Iată, dumneavoastră... istoria implementării unei legi din 2007 pînă în 2018 și se propune încă cu un an.

În viziunea mea, este o tergiversare intenționată.

Și acum întrebarea:... dumneavoastră vedeți o relație direct proporțională între tergiversarea implementării unei legi care poate să producă pînă la 10, dar specialiștii spun că mult mai mult, cu funcționarea acelor scheme obscure de intermediere a energiei electrice livrate în Republica Moldova?

Domnul Vitalie Iurcu:

Stimate domnule deputat,

Reiterez că, odată cu intrarea în vigoare a acestei legi... prezenta lege intră în vigoare din data de 25 martie 2018, această lege va fi posibil de implementat, inclusiv acele scheme de suport... legate de dezvoltarea din resurse regenerabile va fi pus în țară.

Eu vă rog mult, să nu ducem în eroare în așa caz, discutând că noi mai extindem încă pe un an de zile.

Doi. Privind afirmațiile care le-ați menționat dumneavoastră, RISE,... nu este obiectul discuțiilor acestei legi la care eu acum raportez. OK? Și nu vreau să dau comentarii la niște subiecte care nu fac parte a prezentului raport, cu tot respectul față de dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Cobzac,

Dacă aveți precizare.

Domnul Grigore Cobzac:

Am o precizare, desigur. Eu accept răspunsul dumneavoastră.

Este răspunsul dumneavoastră.

Vreau doar să menționez că acest minister a fost administrat de un partid concret, din tată-n fiu transmis prin moștenire și acest partid se numește Partidul Democrat. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Iurcu.

Nu sînt alte întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult.

Îl rugăm frumos să vină la tribuna principală pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect pentru lectura întâi.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 10 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Potrivit autorilor, Legea energiei din surse regenerabile... stabilește noi mecanisme de suport pentru producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile, precum și din alte elemente ce țin de asigurarea funcționării și dezvoltării sectorului energiei din surse regenerabile în Republica Moldova.

Astfel, se menționează că proiectul de lege dat este elaborat prin prisma armonizării legislației Republicii Moldova în domeniul energiei regenerabile cu acquis-ul Uniunii Europene din sectorul respectiv, transpunerii elementelor Pachetului III energetic.

Totodată, aferent situației create că Legea energiei din surse regenerabile a fost elaborată anterior adoptării Legii cu privire la energia electrică, unele prevederi și chiar noțiuni utilizate în legea menționată sînt incompatibile sau chiar contravin prevederilor Legii cu privire la energia electrică. Astfel, în vederea asigurării aplicabilității mecanismelor și a principiilor stabilite în Legea cu privire la energia din surse regenerabile, inclusiv în vederea asigurării realizării obiectivelor acesteia, este necesară operarea unor modificări în textul legii respective, pentru a aduce în concordanță prevederile acesteia cu legislația primară în vigoare.

Prin urmare, prin modificările propuse asupra proiectului de lege dat, se urmărește soluționarea unor probleme, cum ar fi:

- asigurarea compatibilității noțiunilor din Legea energiei din surse regenerabile cu Legea cu privire la energia electrică;
- detalierea unor aspecte ce țin de implementarea schemelor de sprijin prevăzute de lege, de asigurarea accesului la rețea și de comercializarea energiei electrice și a biocarburanților;
- repartizarea costurilor aferente dezvoltării rețelelor electrice.

Cu toate acestea, proiectul de modificare a legii presupune transferul unor funcții între unele autorități, cum ar fi: transferul atribuțiilor din sarcina Agenției pentru Eficiență Energetică în sarcina Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vizavi de confirmarea statutului și menținerea registrului producătorilor eligibili.

Totodată, proiectul dat presupune și introducerea de sancțiuni financiare pentru importatorii de produse petroliere principale, pentru care sînt stabilite obligații de achiziționare a biocarburanților produși în Republica Moldova sau de import. Proiectul mai presupune și asigurarea unui grad sporit de transparență și predictibilitate pentru investitorii din domeniul energetic, precum și pentru participanții la piața energiei electrice, implicați în activitățile din domeniul vizat.

De asemenea, proiectul de lege menționat vine să aducă o mai bună claritate pentru investitorii în domeniul energiei regenerabile și să ajusteze sau să coreleze prevederile noilor legi adoptate de curînd: Legea nr. 107 din

27 mai 2016 cu privire la energia electrică și Legea nr. 108 cu privire la gazele naturale.

Potrivit autorului, proiectul de lege dat nu necesită cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

Totodată, în conformitate cu articolul 13 din Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, autorul a efectuat analiza impactului de reglementare, obținând avizul grupului de lucru respectiv.

Proiectul a fost avizat pozitiv de către comisiile permanente ale Parlamentului care propun examinarea și adoptarea acestuia, cu excepția Comisiei drepturile omului și relații interetnice care propune respingerea proiectului de lege vizat.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, Ministerul Justiției, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Secretariatul Comunității Energetice, Centrul Național Anticorupție, prin avizele sale, au înaintat anumite amendamente la prezentul proiect de lege care vor fi examinate de către comisie în lectura a doua.

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, a hotărât să propună plenului Parlamentului examinarea și aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 10 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile în primă lectură.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt alte întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă, pentru activitatea pe care ați desfășurat-o.

Și, luînd în considerare că sîntem la 12.30, trecem la procedura de vot.

Rog frumos toți colegii să ia locul, toți colegii să ia locul. Numai puțin, toți colegii să revină în sala plenului. Numărătorii să-și poată să-și facă... să-și îndeplinească misiunea de numărare a prezenței.

Rugăm, dragi colegi, să treceți la locurile voastre. Numărătorii nu vă pot număra dacă sînteți în altă parte.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 42.

Sectorul nr. 3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Trecem la procedura de vot. Rog frumos, toți să ia locul. Numărătorii să fie gata pentru numărare.

Primul subiect care se supune votului este primul subiect de pe ordinea de zi, care este proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”. Este vorba de proiectul nr. 25 din 7 februarie 2018.

Cine este pentru a aproba acest proiect în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului în primă lectură.

Autorii și comisia solicită adoptarea acestuia în cea de-a doua lectură și propun ca acesta să fie votat într-a doua lectură.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 36.

Sectorul nr. 3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, proiectul nr. 25 din 7 februarie 2018 a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, **se supune votului** subiectul nr. 2 de pe ordinea de zi, **proiectul de Lege pentru ratificarea Convenției dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul german... Georgiei, cer scuze, pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit**, (de fapt, și cu Germania tot am avea nevoie de unul, că-i de pe timpul Uniunii Sovietice încă. Poate

n-au avut colegii de la finanțe... nu sînt în sală). **Proiectul nr. 28 din 8 februarie 2018.**

Cine este pentru a aproba acest proiect de lege în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului în primă lectură.

Cine este pentru a adopta acest proiect de lege în cea de-a doua lectură, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 41.

Sectorul nr. 3 – 20.

Domnul Andrian Candu:

Cu 85 de voturi, proiectul de Lege pentru ratificarea Convenției dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Georgiei pentru evitarea dublei impunerii și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit a fost, astfel, votat în lectura a doua și ultima.

Se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 10 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, proiectul nr. 14 din 25 ianuarie 2018, subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumesc foarte mult.

Astfel, el fiind aprobat și, bineînțeles, vom examina ulterior... după ce comisia examinează în lectura a doua, va fi discutat în plen.

Următorul subiect care **se supune votului** este subiectul nr. 7 de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 39 din 15 februarie 2018, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.**

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumesc foarte mult.

Următorul subiect de pe ordinea de zi care **se supune votului este subiectul nr. 8, proiectul nr. 29 din 12 februarie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, se supune votului pentru aprobarea în primă lectură.**

Cine este pentru, rugăm frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, **se supune votului pentru adoptarea în cea de-a doua lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 31 din 12 februarie 2018**, subiect suplimentar pe ordinea de zi.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rugăm frumos, numărătorii, să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3.

Sectorul nr. 2 – 36.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Andrian Candu:

Cu 52 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 31 din 12 februarie 2018, a fost votat în lectura a doua și ultima.

Dragi colegi,

Astfel, toate subiectele care au fost examinate pînă acum au fost aprobate. Au mai rămas încă 4 subiecte de pe ordinea de zi. Vă rugăm frumos să vă rețineți în continuare în sala plenului pentru a fi examinate și puse la vot.

Și anunț următorul subiect pentru examinare și dezbatere este subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, proiectul nr. 121 din 18 aprilie 2017, proiect de Lege pentru completarea unor acte legislative.

Îl rugăm frumos pe Maxim Lebedinschi, consilier în domeniul juridic și relațiilor instituționale din Președinția Republicii Moldova să ne prezinte acest proiect de lege venit de la Președintele Republicii Moldova.

Vă rugăm frumos.

Domnul Maxim Lebedinski – *consilier al Președintelui Republicii Moldova în domeniul juridic și relațiilor instituționale, reprezentant al Președintelui Republicii Moldova în relațiile cu Parlamentul și Guvernul:*

Vă mulțumesc mult, domnule Președinte.

Stimați deputați,

Prezentul proiect de lege, de fapt, are două puncte individuale, dar care tind spre un unic scop. Este important să menționăm că potrivit Legii mediului, și anume potrivit articolului 7 litera b) al Legii privind protecția mediului înconjurător, Președintele Republica Moldova este responsabil în fața comunității mondiale pentru starea mediului în Republica Moldova.

Astfel, proiectul Legii pentru completarea unor acte legislative are drept scop asigurarea cadrului de reglementare a explorării și exploatarei hidrocarburilor neconvenționale.

Caracterul stringent al modificărilor propuse este marcat de lipsa suportului legal pe dimensiunea abordată, dar și de adoptarea Hotărîrii Guvernului nr. 1439 din 30 decembrie 2016 cu privire la transmiterea dreptului de desfășurare a lucrărilor de explorare geologică a hidrocarburilor pe teritoriul Republicii Moldova, cu ulterioara exploatare.

Ținînd cont de particularitatea potrivit căreia explorarea și exploatarea gazului natural, provenit din resurse neconvenționale, numit și gaz de șist, pot fi realizate exclusiv prin executarea de foraje, urmate de fracturarea hidraulică a structurilor de rocă și/sau prin orice altă metodă de presiune, injectare în subsol a unui lichid, amestec vîscos sau gaz, notăm că respectivele tehnici afectează ireversibil structura straturilor geologice. Mai mult decît atît, duc la apariția fisurilor sau la amplificarea celor existente.

Exploatarea gazelor de șist prin fracturarea hidraulică de mare volum este neîndoielnic o formă agresivă de intervenție în mediul geologic, fapt care poate avea urmări grave sau chiar catastrofale atît pentru termen mediu, cît și pentru termen lung.

În conceptul legii a fost propus de a defini o noțiune nouă, și anume „hidrocarburi neconvenționale”, caracterizîndu-le drept acumulările de petrol, gaze și orice alt timp de hidrocarburi captive în straturi de roci compacte, cu grad redus de porozitate și permeabilitate.

Astfel, care este riscul utilizării acestui gaz de șist, așa-numit? În primul rînd, pentru dobîndirea acestui gaz este necesar un consum imens de apă. Pentru o singură explozie, adică pentru o singură sondă la o unică explozie este necesar pomparea a circa 20–30 milioane litri de apă în detrimentul altor utilizări, cum ar fi cel prioritar pentru Republica Moldova, în primul rînd, agricol. Totodată, vom avea probleme cu alimentarea: apă potabilă, apă casnică, inclusiv pentru domeniul industrial. Practicarea ei va modifica substanțial și necontrolabil configurația

subsolului. Totodată, amestecul ce conține 0,5% aditivi chimici, la fel, reprezintă un risc enorm pentru mediul înconjurător și nemijlocit va contribui la poluarea ireversibilă a apei.

Menționăm că raportul dintre cuantumul de 0,5% aditivi chimici și 30 milioane litri de apă presupune 150 tone de aditivi chimici, care vor fi injectați în acea apă utilizată pentru exploziile de dobândire a gazului de șist. Analiza compoziției lichidului de forare permite identificarea a 760 tipuri de substanțe chimice, dintre care 70 sînt toxice, iar 29 sînt considerate cancerigene, precum: metanol, glicol, naftalină, formaldehidă, clorură de benzil și altele. Tehnologia implică fracturarea unei sonde în medie de 18 ori, adică, 18 explozii a cîte 20–30 milioane litri de apă.

Substanțele chimice nu rămîn la adîncimea inițială, ci migrează împreună cu apa prin fisurile rocilor, ajungînd în timp în pînză freatică, pe care o contaminează iremediabil. Trebuie să înțelegem că această răspîndire este atît pe verticală, cît și pe orizontală. Adîncimea unei sonde este de la trei la cinci kilometri adîncime și, totodată, din studiile mondiale se stabilește că afectarea de la locul producerii exploziei sau de la locul aflării sondei pe o rază de 50–100 de kilometri de la acest loc va fi contaminată atît apa, cît și solul și subsolul.

Astfel, primar infiltrarea acestor substanțe în pînză freatică va duce la răspîndirea acestor substanțe chimice, la poluarea solului și subsolului și totodată va duce la poluarea din cauza fisurilor și căptușelii a acestor fîntîni a acelor ape freactice din regiune.

La fel, un alt risc de utilizare a acestor sonde sau modalitatea de obținere a gazului este efectul de seră. Pe lîngă cantitățile imense de energie utilizată la transportul aditivilor chimici și al volumului enorm de apă, la realizarea fracturării hidraulice, la recuperarea și lichefierea gazului adăugăm 9% din cantitatea de gaz metan care se elimină în atmosferă, intenționat sau accidental, asta deja mai puțin contează. Metanul produce un efect de seră mult mai puternic decît bioxidul de carbon, emisiile fiind de 105 ori mai mari.

Totodată, este important să menționăm și despre devărsarea aleatorie a lichidului de foraj. Companiile de profil pledează pentru devărsarea apei contaminate în rîuri, pe cîmpuri, în păduri, în locul transportului apei contaminate către stațiile de epurare a apelor uzate, fapt pentru care Republica Moldova nu a fost și nici nu este la moment pregătită. Republica Moldova tehnic nu deține stații de epurare capabile să excludă acele elemente chimice din acele volume imense de apă care se utilizează pentru obținerea gazului de șist.

Este important să menționăm că pe plan internațional mai multe state, la fel, au probat proiecte de lege similare celui propus de instituția prezidențială. Astfel, la 14 iulie 2011, Republica Franceză a adoptat Legea nr. 2011-835 privind interzicerea explorării și exploatării hidrocarburilor

lichide și gazoase prin fracturarea hidraulică și anularea licențelor de exploatare a proiectelor în curs care folosesc această metodă. La fel, este interzis acest domeniu cu adoptarea reglementărilor ce se impun și de alte state, precum: Belgia, Irlanda, Bulgaria, Cehia.

Urmare a celor relatate în calitate de novație legislativă se propune:

– completarea articolului 1 cu noțiunea de „hidrocarburi convenționale” care se definește drept resurse și acumulări de petrol, gaze și orice alt tip de hidrocarburi acumulate în straturi poros-permeabile, care permit curgerea liberă a acestora, precum și definirea termenului de „hidrocarburi neconvenționale”, adică, acumulările de petrol, gaze și orice alt fel de hidrocarburi captive în stare de roci compacte, cu grad redus de porozitate și permeabilitate.

– completarea articolului 62 cu alineatul (7) care prevede interzicerea explorării și exploatării rezervelor de hidrocarburi neconvenționale prin executarea de foraje urmate de fracturarea hidraulică a straturilor de rocă și/sau de orice altă metodă ce presupune injectarea în subsol a unui lichid amestec vâscos sau gaz prin care este afectată structura straturilor geologice și care duce la apariția de fisuri ori la amplificarea celor existente.

Totodată, se propune completarea articolului 79 alineatul (1) cu litera q) care prevede răspunderea pentru efectuarea de foraje care duc la fracturarea hidraulică a rocilor și/sau utilizarea tehnologiilor menționate la articolul 62 alineatul (7) din Codul subsolului.

Totodată, proiectul obligă titularii licențelor de explorare a zăcămintelor de hidrocarburi lichide sau gazoase, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a respectivei legi, să prezinte Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale rapoarte privind tehnicile utilizate de ei pentru activitatea de explorare a zăcămintelor de hidrocarburi.

Un alt aspect al prezentei legi, care este propusă spre examinare pentru domniile voastre, este operarea completărilor la Legea cu privire la concesiuni, prin care se propune introducerea articolului 7¹, prin care urma să fie stabilit că raportul dintre autoritățile publice centrale și autoritățile publice locale, care urmărește scopul de a institui principiul respectării reciproce a drepturilor și intereselor autorităților de nivelul central și local, în același timp instituind obligativitatea autorităților centrale de a consulta autoritățile locale în ceea ce privește obiectul concesiunii.

În acest sens, indicăm că modificările propuse vin să asigure respectarea principiilor statuate în Legea privind administrația publică locală, în special pe dimensiunea consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Totodată, potrivit Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, din 25 iunie 1998, ratificată prin Hotărârea

Parlamentului Republicii Moldova nr. 346 din 7 aprilie 1999, statele urmează să garanteze drepturile privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, fapt ce presupune, în condițiile Convenției, că autoritățile anunță public ori în mod individual când este cazul despre demararea unei proceduri de luare a deciziei de mediu și într-o manieră adecvată, în timp util și efectiv, printre altele, despre activitatea propusă și despre o solicitare asupra căreia se va lua o decizie, natura deciziei posibile sau despre proiectul de decizie.

Noi trebuie să înțelegem cu toții că Republica Moldova, avînd de la Nord la Sud o distanță de aproximativ 350 de kilometri și fiind un stat predominant agrar, nu putem să ne permitem să ne batem joc de ceea ce avem mai prețios – de pămîntul Republicii Moldova.

Cum am menționat, raza de afectare a terenurilor și apelor de la momentul... de la locul explorării este de aproximativ 50, 100 de kilometri. Raza, noi vorbim despre o singură direcție, dacă să luăm dintr-un punct în altul, asta poate să fie de la 100 la 200 de kilometri. Adică, dacă lucrările se fac undeva în zona Comratului sau Hînceștiului, de fapt, mai mult de jumătate de țară va fi afectată de aceste lucrări.

Noi înțelegem că banul este important pentru ridicarea economiei Republicii Moldova, noi înțelegem că atragerea investitorilor este un punct forte pentru Republica Moldova, însă asta nu trebuie să vină în detrimentul fizic al cetățenilor Republicii Moldova, al domeniului de mediu și de sănătate.

Decizia vă aparține, dar rugăm să înțelegeți că acele două elemente care ne-au mai rămas pentru a duce un trai sănătos, în primul rînd, și unul decent urmează a fi protejate. Cu toții cunoașteți riscurile care pot fi apărute acum în legătură cu construcția barajelor pe Nistru, acele riscuri care pot să ducă la lipsa apei de alimentare atît a capitalei, cît și a acelor localități care vin pe malul rîului Nistru sau care sînt alimentate cu ape din rîul Nistru, putem să avem aceleași probleme, inclusiv pe cealaltă latură pentru localitățile care se alimentează cu apă din rîul Prut, pe motive că acele volume enorme de apă, cum am menționat, pentru o singură explozie de 20, 30 milioane de litri ele nu pot fi luate din alte părți decît din aceste două rîuri: Nistru și Prut.

Încă o dată, rugăm susținerea proiectului.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Vă mulțumim, domnule consilier.

Презентация была детальная и глубокая. Вопросов нет.

Și îl invităm la tribuna principală...

Întrebări nu-s.

Domnule Mudreac,
Prezentați, vă rog, raportul comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat proiectul de Lege pentru completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Președintele Republicii Moldova.

Prezentul proiect are drept scop asigurarea cadrului de reglementare a explorării hidrocarburilor neconvenționale pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, comisia constată că proiectul introduce prin completarea Codului subsolului termeni noi „hidrocarburi convenționale” și „hidrocarburi neconvenționale” și propune interzicerea explorării „hidrocarburilor neconvenționale” pe motivul protejării stratului geologic.

De asemenea, prin completarea Legii cu privire la concesiuni, se stabilesc norme ce garantează posibilitatea concesionării obiectelor proprietate publică doar după desfășurarea consultărilor și dezbaterilor publice cu autoritățile publice locale în a căror rază teritorială se preconizează desfășurarea activităților de concesionare.

Comisia parlamentară de specialitate menționează că, deși în Republica Moldova nu au fost efectuate studii cu privire la impactul pe care extracția hidrocarburilor neconvenționale îl are asupra mediului înconjurător, al sănătății oamenilor și asupra altor ramuri ale economiei naționale, este cunoscut faptul că acest procedeu este deosebit de periculos dintr-un șir de motive, inclusiv: compoziția lichidului de fracturare este una deosebit de toxică, sînt necesare cantități deosebit de mari de apă pentru fracturarea hidraulică, se afectează iremediabil terenurile agricole și rezervele de ape termale și minerale acolo unde acestea există.

Proiectul de lege a fost supus examinării și avizării de către comisiile parlamentare și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, precum și Guvernul Republicii Moldova.

Comisia agricultură și industrie alimentară și Comisia drepturile omului și relații interetnice propun examinarea și adoptarea proiectului prezentat în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului. La fel, Comisia protecție socială, sănătate și familie s-a pronunțat în susținerea acestuia, cu condiția avizului pozitiv al Guvernului.

Guvernul Republicii Moldova nu susține proiectul de lege în cauză, argumentînd decizia prin faptul că dezvoltarea explorării resurselor alternative la hidrocarburi neconvenționale ar putea avea ca efect reducerea dependenței țării de resursele altor țări.

Comisia economie, buget și finanțe, prin coraportul său, propune respingerea proiectului de lege în cauză, menționând că proiectul contravine Strategiei energetice a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102 din 5 februarie 2013, care prevede că prosperarea activă a resurselor naturale de hidrocarburi, inclusiv de gaze naturale neconvenționale, va putea contribui la diminuarea dependenței energetice a Republicii Moldova.

Urmare a celor menționate mai sus, Comisia mediu și dezvoltare regională, cu majoritatea de voturi ale membrilor săi – 8, propune proiectul de Lege pentru completarea unor acte legislative nr. 121 din 18 aprilie 2017 spre examinare și aprobare în prima lectură.

Vreau să menționez faptul că avizul Guvernului este un aviz negativ. Însă, avizul Ministerului Mediului este aviz pozitiv, ceea ce vreau să explic că demersul care a fost efectuat de către Ministerul Mediului în aprilie 2017 a fost un demers pozitiv.

Însă, Ministerul Economiei a trimis aviz negativ, făcând trimitere la situația economică și ceea ce ține de diversificarea energetică. (*Discuții.*)

Poftim?

Valera Munteanu nu-i instituția statului.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnul Radu Mudreac:

Dumnealui a expus poziția statului, nu a lui Valera Munteanu.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Mudreac.

Întrebări nu-s.

Și vă rog, domnule Creangă, prezentați coraportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 121 și în cadrul dezbaterilor asupra proiectului de lege a întocmit un coraport care este pe masă la dumneavoastră.

Eu doar am să dau citire la final. Urmare a examinării proiectului de lege în cauză, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, a hotărât să propună respingerea proiectului nr. 121.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,

Următorul proiect nr.56, proiect de hotărîre.

Prezintă proiectul domnul deputat Vladimir Țurcan.

Poftim, la tribuna principală.

Domnul Vladimir Țurcan:

Stimați colegi,

În conformitate cu prevederile articolului 11 al Legii cu privire la asigurarea egalității, Consiliul este alcătuit din 5 membri care sînt numiți de Parlament pe o perioadă de 5 ani. Pentru desemnarea candidaților la Consiliul de prevenire a discriminării, Parlamentul instituie o comisie specială formată din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și ai Comisiei juridice, numiri și imunități.

Fiind informați de către Consiliu despre faptul că pe data de 7 martie 2018 va expira mandatul membrilor Consiliului Oxana Gumennaia și Doina-Ioana Străisteanu, se propune Parlamentului proiectul de Hotărîre privind constituirea Comisiei speciale pentru organizarea și desfășurarea concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de membri ai Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării.

Deci se propune să fie incluși în componența acestei comisii 4 membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și 3 din partea Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule președinte.

Întrebări nu-s.

Mulțumesc.

Și vă rog, domnule Zagorodnîi, prezentați raportul comisiei.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr. 56 din 26 februarie 2018 privind constituirea Comisiei speciale de organizare și desfășurare a concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de membri ai Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și comunică următoarele.

Proiectul de hotărîre a fost elaborat în contextul expirării la data de 7 martie 2018 a mandatelor membrilor Consiliului pentru prevenirea și

eliminarea discriminării și asigurarea egalității: Oxana Gumennaia și Doina-Ioana Străisteanu.

În conformitate cu articolul 11 alineatul (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, pentru desemnarea candidaților în Consiliu, Parlamentul urmează să instituie o comisie specială formată din membri ai Comisiei drepturile omului și relații interetnice și Comisiei juridice, numiri și imunități, care va fi responsabilă de organizarea și desfășurarea concursului public în acest sens.

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, a hotărât să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr. 56 din 26 februarie 2018.

Și dăm citire și la membrii comisiei deja care au fost?...

Așa deci, din partea Comisiei drepturile omului și relații interetnice se propune ca în această comisie să fie domnul Ion Apostol – Frațiunea Partidului Liberal, doamna Inna Șupac – Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, doamna Galina Balmoș – Frațiunea Partidului Democrat din Moldova și Grigore Novac – Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova.

De asemenea, din partea Comisiei juridice, numiri și imunități, propun 3 candidați și... nominal este vorba de domnul Ion Casian – Frațiunea Partidului Liberal, Alla Dolință – Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova și Anatolie Zagorodnîi – Frațiunea Partidului Democrat.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Poftim, doamnă Spatari...

Есть три вопроса.

Doamna Mihaela Spatari:

Mulțumesc.

Domnule Zagorodnîi,

Eu aș avea o întrebare și m-ar interesa: cum ne asigurăm noi că... membrii acestei Comisii speciale de organizare și desfășurare a concursului promovează și au asemenea valori, cum ar fi, citez: liberalismul, toleranța și egalitatea de gen? Pentru că, pînă la urmă, vorbim de membrii Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Mulțumesc.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Vorbiți prin prisma unor declarații, eu să înțeleg, făcute de cineva sau... Da? Sau?...

Doamna Mihaela Spatari:

Inclusiv. Dar vă întreb: cum ne asigurăm ca valorile, precum liberalismul, toleranța și egalitatea de gen să fie promovate de...

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Eu cred că membrii Comisiei formate deja care i-am dat citire, în baza unui Regulament de activitate, vor da apreciere acelor calități candidaților și va fi... una funcțională, mă refer la cei care vor promova și vor susține acest, să spunem așa, concurs la care vor participa și vor promova ceea ce ține de legislația în vigoare și atribuțiile care le revin. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Poftim?

Da.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Aveți precizări, doamnă Spatari?

Voce din sală:

Nu mai are...

Domnul Vladimir Vitiuc:

Scuzați, domnule Zagorodnîi.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Mai este?

Domnul Vladimir Vitiuc:

Încă două.

Domnule Porcescu,

Poftim, prima întrebare.

Domnul Petru Porcescu:

Mulțumesc.

Domnule Zagorodnîi,

Dumneavoastră nu sînteți cumva la curent, ale cui au fost propunerile pentru candidații la... candidaturi la funcția de membru al Consiliului, a domnului Gagauz și a domnului Țurcan sau altcineva a fost... le-a recomandat aceste candidaturi?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Vă referiți candidaturi la ce?

Domnul Petru Porcescu:

La Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Candidaturi în comisie?

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Țurcan,

Poftim.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Domnule Țurcan,

Poftim...

Domnul Vladimir Țurcan:

Da...

Domnule Porcescu,

Clar că nu Țurcan, nu Gagauz au selectat. Aceste propuneri vin din partea comisiilor respective, conform legislației în vigoare. Comisiile propun, plenul urmează să accepte această componentă sau nu, din rîndurile membrilor comisiilor. Asta este...

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Porcescu,

Aveți precizări?

Domnul Petru Porcescu:

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Carp,

Poftim, prima întrebare.

Domnul Lilian Carp:

În principiu, una din întrebări a adresat-o domnul Porcescu.

Dar, totuși, eu consider că persoanele care sînt delegate, ele trebuie să cunoască că sînt delegate și trebuie să-și dea și acceptul, ca să fie în cadrul acestei comisii.

Noi nu vom delega pe nimeni în cadrul comisiei date, deoarece considerăm că toate aceste concursuri, care sînt făcute, sînt de ochii lumii. Noi vedem acum ce persoane sînt promovate în alte funcții se duc pe 2 luni, vin 2 luni, vine o lună, se duc 3 ș.a.m.d. De aceea noi nu vom participa la acest joc care este făcut sau aceste concursuri făcute de formă în care

participă PSRM-ul și PD-ul, deci nici un membru al Frațiunii Partidului Liberal nu va fi în această comisie.

Mersi mult.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Foarte straniu, domnule Carp, pentru că noi la Comisia juridică, numiri și imunități, atunci cînd am discutat miercuri, domnul Casian a fost prezent, a dat acceptul, n-a fost nimeni împotriva, de aceea e foarte straniu că... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Nu știu, la Comisia drepturile omului și relații interetnice, dar la noi, la comisie, pe principiu de... benevol, adică s-a pus accentul cine dorește să fie membru și noi nu am inclus pe nimeni forțat.

Dacă vă retrageți, nu aveți decît, asta este dreptul dumneavoastră.

Dar să știți că s-a făcut cu acordul persoanelor care eu le-am dat citire în raport.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Casian,

Poftim.

Domnul Ion Casian:

Da. Mulțumesc.

Eu, într-adevăr, am votat pentru constituirea acestei comisii, dar dat fiind faptul că Parlamentul urmează să adopte această hotărîre... referitor la membrii comisiei, eu refuz de a participa în componența acestei comisii.

Mulțumesc.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Și vă rog frumos să precizați că benevol ați acceptat din start să fiți membru.

Mulțumesc. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnule Țurcan,

Poftim.

Domnul Vladimir Țurcan:

Eu cer scuze, dar în cazul dat, ar fi corect dacă și domnul Apostol să expună poziția dumnealui. Doar noi trebuie să delegăm din partea comisiei totuna... înseamnă că altcineva o să fie.

Dar important este că pe data de 7 martie expiră termenul mandatelor acestor membri și se primește că va fi blocată activitatea Consiliului.

Dacă sînteți pentru asta, poftim.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Țurcan,

Puteți delega pe oricine doriți, fie din Partidul Socialiștilor, fie din Partidul Democrat... oricum este echitate și conlucrare între voi. (*Rumoare în sală.*)

Deci noi nu vom delega pe nimeni.

Mersi mult.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Următorul proiect, proiectul nr. 11 din 23 ianuarie 2018.

Prezintă raportul domnul Mihail Căpățîină, secretar general de stat.

Domnul Mihail Căpățîină – *secretar general de stat al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene:*

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimați deputați,

Se propune spre examinare și adoptare proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 257 din 1 noiembrie 2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova.

Prin proiectul legii menționate se propune modificarea și completarea Legii nr. 257 care constă în completarea listei din anexa nr. 2 a acesteia cu 33 de state, cetățenii cărora vor fi exonerati de obligativitatea deținerii unei vize de scurtă ședere pentru a intra pe teritoriul Republicii Moldova. Respectiv, se ajustează anexele nr. 1 și nr. 3 ale legii nominalizate.

De notat că, prin aceste modificări, se transpune anexa nr. 2 a Regulamentului Uniunii Europene nr. 539 din 15 martie 2001 cu modificările și completările ulterioare de stabilire a listei țărilor terțe, ai căror resortisanți sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize de scurtă ședere pentru a intra pe teritoriul Uniunii Europene.

Prin adoptarea acestei legi, se vor facilita contactele între oamenii de afaceri, se va contribui la promovarea și realizarea proiectelor investiționale, sporirea exportului de mărfuri, inclusiv valorificarea potențialului turistic, dar și cel cultural.

Din punct de vedere organizatoric, modificările propuse vor necesita efectuarea unor acțiuni de informare a statelor vizate, prin care se va solicita adoptarea unor măsuri similare de reciprocitate față de cetățenii Republicii Moldova.

La fel, urmează a se informa organizațiile internaționale de transport privind noul regim de călătorii instituit cu cele 33 de state pentru care se abolește regimul de vize.

Sub aspect financiar, încasările la bugetul de stat din eliberarea vizelor de intrare în Republica Moldova se vor diminua nesemnificativ, deoarece numărul cetățenilor din aceste state care călătoresc în Republica Moldova este foarte mic, din simplul motiv că nu avem nici misiuni diplomatice în acea regiune.

În contextul celor menționate, solicit susținerea adoptării legii menționate.

Mulțumesc mult.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnule Boțan,

Poftim, prima întrebare.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Conform notei informative, doar 7 state din cele 33 menționate care urmează să fie incluse în anexă în urma căreia vor fi exonerate de obligativitatea vizei pentru a intra în Republica Moldova, doar 7 state au ridicat, în mod unilateral, obligativitatea deținerii vizei pentru cetățenii Republicii Moldova.

Este bineînțeles că din acest punct de vedere, este binevenit ca și noi, pe bază de reciprocitate, să facem același lucru.

Totuși, la acest proiect există expertiza CNA, expertiza anticorupție, în care se atestă mai multe riscuri.

Vreau să vă referiți, cum contraargumentați riscurile menționate în expertiza Centrului Național Anticorupție?

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Căpățînă:

Mulțumesc mult pentru întrebare.

Deci avizul CNA s-a referit la Hotărîrea Băncii Naționale nr. 91 din 2 mai 2013 cu privire la stabilirea listei jurisdicțiilor ce nu implementează standardele internaționale de transparență, precum și Hotărîrea CNPF nr. 42/5 din 12 august 2016 cu privire la aprobarea listei jurisdicțiilor ce nu implementează standardele internaționale de transparență și cu un grad sporit de risc. Deci atât hotărîrea Băncii Naționale, cât și hotărîrea CNPF au fost aprobate în vederea asigurării transparenței sectorului bancar, urmare a modificărilor operate anterior într-un șir de acte legislative din domeniul activității instituțiilor financiare din Republica Moldova.

Dacă noi vedem ceea ce ne propune CNA, avizul lor, noi, din start, apriori, vedem toți cetățenii din aceste state care vin în Republica Moldova ca infractori care au un interes de a pătrunde în băncile noastre comerciale, de a deveni acționari etc. Or, infrafracțiunile bancare, în mare parte, se conțin în spațiu IT și... poate să vină cetățeanul în Republica Moldova sau poate să nu vină în Republica Moldova, pentru a efectua astfel de infrafracțiuni. De aceea noi considerăm că avizul respectiv nu se referă anume la... și nu are nici o atribuție la abolirea regimului de vize pentru cetățenii din aceste state care doresc să călătorească în scop turistic în Republica Moldova pe un termen de scurtă ședere.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Boțan,

Poftim.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

O mică precizare. În nota informativă dumneavoastră puneți accent mai mult pe capacitățile investiționale ale cetățenilor din aceste state care vor veni în Republica Moldova.

Pe de altă parte, din răspunsul dumneavoastră am înțeles că considerați drept incompetenți reprezentanții Băncii Naționale și ai Comisiei Naționale a Pieței Financiare care au emis asemenea avize în 2016 și în 2013.

Totuși, vreau să remarc, din punctul meu de vedere, este justificată o asemenea măsură în privința celor 7 state care au ridicat unilateral obligativitatea deținerii vizei pentru cetățenii Republicii Moldova. Din celelalte 26 de state rămase, 12 state nu respectă standardele internaționale de transparență și prezintă un grad sporit de risc față de operațiunile de spălare a banilor și finanțarea terorismului, regăsindu-se, după cum ați afirmat și dumneavoastră, în hotărîrea Băncii Naționale și a Comisiei Naționale a Pieței Financiare, respectiv hotărîrile din 2013 și 2016.

Întrebarea. Am depus un amendament în acest sens, ca să știm cum vom vota pentru prima lectură sau nu. Sînteți de acord ca acele 12 state care nu respectă standardele internaționale de transparență și prezintă un grad

sporit de risc față de operațiunile de spălare a banilor și finanțare a terorismului să fie excluse în lectura a doua sau nu?

Domnul Mihail Căpățînă:

Deci argumentele Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene au fost foarte clare. Dacă Uniunea Europeană care a abolit regimul de vize pentru toate statele pe care le propunem noi aici, care are capacitate ca Uniune Europeană împreună și fiecare stat separat au capacități mult mai mari ca Republica Moldova de a verifica, de a analiza etc., nu au frică de cetățenii acestor state de a intra pe teritoriul Uniunii Europene care pot să comită careva infracțiuni, eu nu văd din care considerente Republica Moldova ar avea această teamă.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Boțan,

Vă rog, ultima precizare.

Domnul Roman Boțan:

Precizare, ca să-mi fie clar răspunsul dumneavoastră. Veți susține un asemenea amendament sau nu? În calitate de autor.

Domnul Mihail Căpățînă:

În calitate de autor – nu, deoarece...

Domnul Roman Boțan:

Am înțeles.

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Căpățînă:

Mersi.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule secretar general.

Întrebări nu-s.

Domnule Boțan,

Poftim, prezentați raportul comisiei.

Domnul Roman Boțan:

Stimați colegi,

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, înaintat cu

titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și menționează următoarele.

Prin proiectul dat se propune racordarea Legii nr. 257/2013 la rigorile comunitare, în sensul excluderii din anexa nr. 1, punctul 1 și anexa nr. 3 a unui grup de state, cetățenii cărora trebuie să dețină o viză la trecerea frontierelor externe ale statelor-membre.

Subsidiar, se propune completarea listei la anexa nr. 2 cu 33 de state, cetățenii cărora urmează să fie exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la intrarea, ieșirea și tranzitarea Republicii Moldova. Scopul completării anexei nr. 2 este atragerea potențialilor investitori străini (conform autorilor), întrucât Republica Moldova oferă un mediu favorabil pentru dezvoltarea afacerilor datorită facilităților fiscale și vamale în cadrul Zonelor Economice Libere și infrastructurii parcurilor industriale. În conformitate cu nota informativă, astfel de acțiuni vor aduce beneficiu economiei naționale și vor contribui la valorificarea potențialului turistic și celui cultural.

Comisiile permanente, Direcția generală juridică au prezentat avize, pronunțându-se pentru promovarea proiectului, cu excepția Comisiei drepturile omului și relații interetnice, care s-a pronunțat pentru respingerea acestuia, iar Comisia mediu și dezvoltare regională nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică propune examinarea și aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule președinte.

Întrebări nu-s.

Domnule Sergiu Stati,

Vă rog, prezentați coraportul comisiei.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați prieteni,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat proiectul propus și propune adoptarea acestuia în primă și a doua lectură, astfel, fiind ratificată convenția.

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Stati.

Întrebări nu-s.

Уважаемые коллеги,

Poftim, de procedură, doamnă Șupac.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Domnule Președinte al ședinței,

Eu vreau să vă informez despre faptul că, în conformitate cu articolele nr. 112 și nr. 113, există o moțiune simplă asupra politicii interne și externe în domeniul integrării europene realizate de către viceprim-ministrul, domnul Iurie Leancă. Această moțiune simplă are 26 de semnături. Semnatarii sînt deputații Frațiunilor Partidului Comuniștilor și Partidului Socialiștilor.

Obiectul prezentei moțiuni simple îl constituie atitudinea iresponsabilă și anticonstituțională a domnului Iurie Leancă în calitate de viceprim-ministru pentru integrare europeană.

La baza înaintării acestei moțiuni au stat cîteva motive. Unu la mîină. Este vorba despre concluziile la care a ajuns Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe al Uniunii Europene în februarie 2018. Astfel, consiliul a exprimat îngrijorarea vizavi de: pluralismul și libertatea media, reforma audiovizualului, lipsa de transparență și competiție în sectorul mediatic, dar și lipsa unor acțiuni ferme în combaterea corupției. Consiliul a notat că Legea privind combaterea propagandei nu este conformă standardelor internaționale, lipsește cetățenii de accesul la informare, periclitează libertatea mass-media.

De asemenea și problema furtului miliardului din sistemul bancar a fost discutată de Consiliul de miniștri, iar Republica Moldova a fost îndemnată să se asigure că acele cazuri de fraudă bancară de proporții descoperite să facă obiectul unei anchete și al unei urmăririi penale aprofundate.

Și doi la mîină. Noi, deputații semnatari, 26 deputați ai Parlamentului Republicii Moldova, dorim să evidențiem că în loc de modernizarea reală a țării conform standardelor europene, domnul Leancă își permite să declare că integrarea europeană se face doar cu România și prin România.

Domnul Leancă a recunoscut în mod deschis și public că la un referendum el personal ar vota unirea Moldovei cu România, ceea ce ar însemna că ar vota lichidarea statului independent Republica Moldova.

Conform obligațiunilor de serviciu, stipulate prin lege, un funcționar public, finanțat din mijloacele contribuabililor, este obligat să apere

suveranitatea și independența țării sale. Indiscutabil, acțiunile lui Iurie Leancă în calitate de viceprim-ministru sînt o încălcare flagrantă și inadmisibilă a Constituției Republicii Moldova.

Luînd în considerație motivația expusă, deputații semnatari ai prezentei moțiuni solicităm în mod de urgență inițierea procedurii de demitere din funcție a viceprim-ministrului Republicii Moldova, a domnului Iurie Leancă.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Я не знаю, как насчет срочного порядка, но в течение 14 дней согласно регламенту и процедуре я передам это в Бюро Парламента и согласно уже нашим обычным нормам рассмотрения предложение будет рассмотрено.

Спасибо.

Și... Coraport a fost. Последний проект, который мы сегодня в нашей повестке будем рассматривать, это законопроект № 365 от 13 сентября 2016 года.

Și îl invităm la tribuna principală pe domnul Vasile Luca, secretar de stat în domeniul politicilor și produselor de origine vegetală.

Prezentați, vă rog, **proiectul nr. 365.**

Domnul Vasile Luca – *secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în domeniul politicilor și produselor de origine vegetală:*

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimați domni deputați,

Se prezintă spre aprobarea proiectul de Lege nr. 365 privind substanțele chimice, elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, întru executarea activităților prevăzute de Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova, contribuind la implementarea prevederilor Strategiei de mediu pentru anii 2014–2023.

Proiectul dat se încadrează în prevederile Acordului de Asociere și Planului național de acțiuni privind implementarea acestuia pentru anii 2017–2019, avînd importanță strategică pentru Republica Moldova, în special în contextul obligațiilor asumate în urma ratificării tratatelor internaționale de mediu.

Avînd drept scop o aproximare treptată a legislației naționale în domeniul substanțelor chimice cu legislația Uniunii Europene, proiectul de lege reprezintă partea a doua a unui pachet general de acte normative pentru un cadru legal coerent de gestionare a substanțelor chimice și a

deșeurilor periculoase în Republica Moldova, asigurând substituirea abordărilor fragmentare cu unele alineate la standardele europene, inclusiv în vederea asigurării procesului de optimizare a gestionării produselor chimice, consolidarea cadrului normativ și instituțional necesar pentru managementul integrat al produselor chimice pe întreg ciclul de viață a acestora.

Fiind prevăzută ca lege-cadru pentru gestionarea de produse chimice și transpunând prevederile generale a treisprezece acte europene, proiectul legii stabilește cadrul normativ general privind reglementarea plasării pe piață a produselor chimice, inclusiv: clasificarea, etichetarea, ambalarea, depozitarea, restricțiile, importul, exportul, înregistrarea, autorizarea acestora, procedurile de raportare, supraveghere și control și alte aspecte în vederea protecției mediului și sănătății umane.

Lipsa platformei legale aliniată la prevederile tratatelor internaționale de mediu creează impedimente pentru gestionarea produselor chimice în mod sigur pentru mediu și sănătatea omului, precum și negocierea asistenței și investițiilor în acest sector.

Adoptarea Legii privind substanțele chimice va permite definitivarea, promovarea și aprobarea de către Guvernul Republicii Moldova a unui șir de acte normative importante care nu există în țara noastră, în principal ce ține de: clasificare, etichetare, export, import a produselor chimice etc.

În contextul celor menționate, rog respectuos aprobarea proiectului de Lege nr. 365 în primă lectură.

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnule Mudreac,

Poftim, prima întrebare.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule raportor,

Astăzi, spuneți, vă rog, care instituție se ocupă cu înregistrarea produselor chimice care este subordonată Ministerului Agriculturii sau fostului Minister al Agriculturii? Care este instituția?

Domnul Vasile Luca:

Nu există. Doar cu excepția produselor de uz fitosanitar.

Domnul Radu Mudreac:

Și care este instituția asta?

Domnul Vasile Luca:

Centrul Național de Verificare și Omologare a Produselor de Uz Fitosanitar ...

Domnul Radu Mudreac:

Ș.a.m.d.

Domnul Vasile Luca:

Da.

Domnul Radu Mudreac:

Uitați-vă ... Chiar am să susțin proiectul dat numai dintr-un considerent, poate s-a găti corupția la centrul cela.

Sîntem nevoiți ca să, știți cum, schimbăm un om este nevoie ca să lichidăm o instituție, cam situația asta este. De trei ani de zile toate neregulile și coruperile ce se întîmplă acolo, cred că poate prin modificarea a legii date vom scăpa de cuibul cela ce este acolo. Pentru că eu am atenționat de mai multe ori Ministerul Agriculturii ce se întîmplă acolo. De aceea, numai din considerentele acestea.

Eu nu am alte întrebări și nici nu vreau comentarii. Dar ceea ce se întîmplă este foarte și foarte grav acolo. Asta este.

Domnul Vasile Luca:

Mulțumesc, domnule președinte.

Vom ține cont.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule secretar de stat.

Întrebări nu-s.

Domnule Mudreac,

Vă invităm la tribuna principală.

Уважаемые коллеги!

Попрошу переместиться в зал. После обсуждения этого проекта перейдем к процедуре голосования. Поэтому прошу занимать свои рабочие места.

Domnule Mudreac,

Poftim, raportul comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumesc.

Onorat Parlament,

Comisia mediu și dezvoltare regională a examinat proiectul de Lege privind substanțele chimice nr. 365 din 13 septembrie 2016, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, și comunică următoarele.

Comisia sesizată în fond constată că prezentul proiect de lege este elaborat în baza prevederii Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere în perioada 2014–2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808 din 7 octombrie 2014, și are drept scop reglementarea obligațiilor persoanelor fizice și juridice care produc sau introduc pe piață substanțe și amestecuri chimice, interdicțiilor și restricțiilor privind producerea, introducerea pe piață, importul, exportul și utilizarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase, condițiilor de clasificare, ambalare și etichetare a substanțelor și a amestecurilor chimice, procedurii de raportare a produselor chimice, de înregistrare și autorizare a produselor chimice periculoase, obligațiilor de raportare, crearea și menținerea unui registru al produselor chimice, controlul și alte aspecte cu privire la substanțele și amestecurile chimice în vederea protecției vieții și sănătății populației și a mediului de efectele nocive ale substanțelor și amestecurilor chimice.

Proiectul de lege în cauză a fost supus dezbaterilor publice de către comisia parlamentară de profil la 8 februarie 2017, la care au participat reprezentanții tuturor instituțiilor interesate. În cadrul ședinței au apărut divergențe între autoritățile centrale de specialitate privind competențele prevăzute în proiect.

La fel, s-a abordat problema privind crearea autorității publice în domeniul substanțelor chimice. Astfel, la nivelul Ministerului Mediului a fost creat un grup de lucru pentru revizuirea proiectului respectiv prin prisma obiecțiilor și propunerilor expuse.

În rezultatul examinării suplimentare a proiectului de către grupul de lucru constituit și avînd în vedere reforma administrației publice centrale, comisia consideră necesar de a introduce în proiectul de Lege privind substanțele chimice următoarele completări și modificări pe parcursul la tot textul.

Sintagmele „Organul central de mediu al administrației publice”, „Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul protecției mediului” și „Autoritatea administrației publice centrale în domeniul agriculturii și industriei alimentare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Sintagmele „Autoritatea administrației publice centrale în domeniul sănătății” și „Autoritatea administrației publice centrale în domeniul protecției muncii”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma

„Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Sintagma „Autoritatea administrației publice centrale în domeniul protecției civile și situațiilor excepționale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Sintagma „Autoritatea administrației publice centrale în domeniul activității vamale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Serviciul Vamal al Ministerului Finanțelor”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Sintagma „Autoritatea publică în domeniul substanțelor chimice” și cuvântul „Agenția”, la orice formă gramaticală, se substituie, respectiv, cu sintagma „Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” și cuvintele „Agenția Națională”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Sintagma „Autoritatea administrativă pentru exercitarea funcției de supraveghere și control de stat din subordinea organului central de mediu al administrației publice centrale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Inspectoratul pentru Protecția Mediului”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Articolul 7 „Competența și atribuțiile organului central de mediu al administrației publice” se comasează cu articolul 11 alineatul (3) „Competența și atribuțiile autorității administrației publice centrale în domeniul agriculturii și industriei alimentare” într-un singur articol – articolul 7.

La articolul 11 alineatul (1) se propune a fi comasat cu alineatul (2) într-un singur alineat: „Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale”.

Proiectul de lege a fost supus examinării și avizării de către comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.

Comisia agricultură și industrie alimentară, prin coraport, precum și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, prin aviz, au expus un șir de obiecții și propuneri de ordin general și de conținut pe marginea acestuia.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, Comisia politică externă și integrare europeană, Comisia drepturile omului și relații interetnice, prin avizele prezentate, propun dezbateră proiectului de lege nominalizat în plenul Parlamentului. Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media și Comisia juridică, numiri și imunități îl propune spre examinare și adoptare de către Parlament.

Toate amendamentele vor fi examinate și luate în considerare pentru definitivarea proiectului în a doua lectură.

În urma celor expuse, Comisia mediu și dezvoltare regională, cu unanimitatea de voturi ale membrilor săi – 10, propune proiectul de Lege privind substanțele chimice nr. 365 din 13 septembrie 2016 spre examinare și aprobare în primă lectură.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Boțan,
Poftim, prima întrebare.

Domnul Roman Boțan:

Mulțumesc.

De fapt, nu-i o întrebare, e o rectificare pe care ar trebui s-o faceți la propunerile dumneavoastră, deoarece Serviciul Protecției Civile și Situații de Urgență se întitulează, conform Legii noi privind statutul funcționarului public cu statut special din cadrul MAI, în Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

Vă mulțumesc.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc.

Noi o să luăm în considerare pentru pregătirea proiectului pentru a doua lectură.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Întrebări nu-s.

Domnule Ion Balan,

Vă rog, prezentați coraportul comisiei.

Domnul Ion Balan:

Stimați deputați,

Eu voi da citire integral coraportului Comisiei agricultură și industrie alimentară, deoarece acest proiect de lege este și are o tangență directă cu sectorul agricol și, în viziunea comisiei, autorii nu au ținut cont de toate circumstanțele prezentând acest proiect de lege.

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege privind substanțele chimice, prezentat în calitate de inițiativă legislativă de către Guvern și expune următoarele considerente.

După părerea autorului, necesitatea elaborării proiectului de lege menționat este fundamentată de prevederile agendei de integrare europeană și Programului național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova.

Proiectul de lege are drept scop asigurarea compatibilității actelor legislative și normative naționale cu legislația Uniunii Europene pentru eliminarea contradicțiilor și stabilirea cadrului legal necesar pentru promovarea unui ansamblu de reglementări juridice armonizate cu legislația comunitară. De asemenea, scopul proiectului este de a proteja viața și sănătatea populației, mediul și proprietatea de efectele nocive ale substanțelor și amestecurilor chimice.

Proiectul de lege prevede concentrarea tuturor acțiunilor ce țin de promovarea, coordonarea și realizarea politicii de stat și cadrului legislativ în domeniul managementului integrat al substanțelor chimice în competența organului central de mediu al administrației publice, prin crearea în cadrul organului central de mediu a Agenției pentru Substanțe Chimice, ca autoritate publică în domeniul substanțelor chimice.

Totodată, prevede stabilirea competențelor altor autorități publice centrale în domeniu, prin delegarea de responsabilități și obligații generale pentru operatorii din lanțul de aprovizionare cu substanțe și amestecuri chimice, interdicții și restricții pentru unele substanțe și amestecuri chimice și alte norme și reglementări.

Analizând situația privind promovarea politicii în domeniul managementului integrat al substanțelor chimice și, în primul rând, ce se referă la autorizarea, atestarea, înregistrarea, importul, depozitarea și controlul asupra utilizării acestora, produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, ca partea cea mai complexă în structura substanțelor chimice, Comisia agricultură și industrie alimentară vine cu argumente contrar celor aduse în nota informativă la proiectul de lege.

Comisia susține intenția de a îmbunătăți calitatea Legii cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive nr. 1236, care, după părerea autorului, nu corespunde prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Dar bazele juridice și politica de stat în sfera activității cu produse de uz fitosanitar și cu fertilizanți se reglementează de o altă lege care este în vigoare, și anume Legea cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți nr. 119 din 22.04.2004.

Conform legii menționate, în Republica Moldova este creată o sistemă armonizată ce se referă la asigurarea din partea instituțiilor de stat, subordonate Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, a controlului riguros asupra autorizării importului, atestării, înregistrării, depozitării și utilizării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în agricultură.

Actualmente, toți specialiștii în domeniul ocrotirii plantelor sînt concentrați în subdiviziunile subordonate Ministerului Agriculturii. De asemenea, în subordinea ministerului este și Întreprinderea de Stat „Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz

Fitosanitar și a Fertilizanților”, care este abilitat de Guvernul Republicii Moldova cu responsabilități privind organizarea cercetării, testării, experimentării produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților și omologării acestora.

Comisia menționează că pe parcursul examinării domeniului substanțelor chimice, Guvernul, în Hotărîrea sa cu privire la aprobarea Programului național privind managementul durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova nr. 973, precizează că în sectorul agricol există un sistem eficient de evidență a substanțelor și produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților elaborat de către Ministerul Agriculturii.

În legătură cu aceasta, ne întrebăm care este necesitatea de a distruge acest sistem, sistem care a demonstrat eficacitatea sa fiind deja aplicat în agricultura Republicii Moldova.

De asemenea, nu este nici un regulament al Uniunii Europene care obligă Republica Moldova de a reuni sub un singur organism autoritatea... autorizarea tuturor substanțelor chimice. Numai în 3 state: Regatul Unit, Danemarca și Suedia, există autorități comune pentru înregistrarea substanțelor și amestecurilor chimice și autorizarea produselor de uz fitosanitar. Aceste țări sînt preponderent industriale, cu ponderea foarte mică în sectorul agricol. Abordarea de a întruni într-u singur act normativ mai multe domenii gestionate la nivel european de către diferite instituții va crea dificultăți la implementare.

Transpunerea Regulamentului Comisiei Europene de stabilire a unui cadru de acțiuni comunitare în vederea utilizării durabile a pesticidelor sînt atribuite conform competenței Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Ar fi corect dacă în proiectul legii prezentat de Guvern vor fi prevăzute prevederi ce ar reglementa utilizarea eficientă a substanțelor chimice utilizate în sectorul telecomunicațiilor, industria mobilei, industria materialelor de construcție, domeniul textilelor, confecționarea covoarelor, producerea echipamentului de uz casnic sau de birou și alte domenii. *(Gălăgie în sală.)*

Comisia agricultură și industrie alimentară atrage atenție comisiei de bază și Parlamentului la deficiențele care vor urma după adoptarea prezentului proiect de lege în varianta propusă de Guvern:

1. Crearea impedimentelor la transpunerea exhaustivă și armonizarea actelor Uniunii Europene în domeniu, prevăzute la compartimentul sanitar și fitosanitar privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare, Directiva Uniunii Europene de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor, care reglementează managementul produselor de uz fitosanitar al fertilizanților și gestionarea sigură a acestora.

2. Destabilizarea activității Întreprinderii de Stat „Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar”.

3. Impact negativ asupra activității de întreprinzător, prin reglementarea unor norme ambigue privind procesul de autorizare, retragere a autorizării, extinderea sferei de omologare și altele. Totodată, agenții economici vor fi obligați să intervină la 2 instituții de stat separate pentru soluționarea problemei, fapt ce contravine subiectului... obiectivului Guvernului de facilitare a acestora prin crearea ghișeului unic.

4. Structura instituțională prevăzută în proiect va crea impedimente pentru o colaborare direcționată și efectivă cu instituțiile Uniunii Europene în domeniile respective:

- autorizarea produselor de uz fitosanitar – cu Comisia Europeană și Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentelor;

- înregistrarea substanțelor și amestecurilor chimice – cu Agenția Europeană pentru Produse Chimice.

5. Distorsionarea mecanismului existent de omologare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, actualmente reglementat prin Legea nr. 119 și un șir de acte normative în domeniu, norme care asigură controlul trasabilității produselor pe întreg segmentul „omologare – utilizare” și pentru care este responsabil Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – prin elaborarea politicii de stat în domeniu și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor – prin supravegherea îndeplinirii cerințelor legislației în domeniu. (*Rumoare în sală.*)

6. Divizarea ambiguă a responsabilităților privind domeniul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților între cele două autorități: Agenția pentru Substanțe Chimice va autoriza produsele de uz fitosanitar, omologarea fertilizanților va fi în competența Centrului de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților, iar responsabilitatea pentru eficiența utilizării acestora și decizia privind radierea din Registru și altele nu sînt strict reglementate. Proiectul de lege nu reglementează, în general, fertilizanții care au la bază nutrienți de natură chimică.

În condițiile de criză economică, majorarea cheltuielilor din bugetul de stat pentru finanțarea organelor publice de stat cu obligațiuni modeste, prevăzute la articolul 10 alineatul (2), crearea Agenției, după părerea comisiei, nu sînt suficient de argumentate.

Proiectul de lege propus nu stabilește prevederi clare pentru segmentele: reomologare, extindere a sferei de utilizare și a produselor de uz fitosanitar, schimbarea denumirii comerciale a produsului, includerea/radierea din Registru, întocmirea și editarea Registrului și altele. (*Rumoare în sală.*)

Aprobarea proiectului va distorsiona mecanismul actual de omologare a preparatelor de uz fitosanitar care se implementează din anul 2014.

Luînd ca bază mecanismele de reglementare utilizate la nivelul Uniunii Europene pentru utilizarea... pentru autorizarea substanțelor chimice și autorizarea produselor fitosanitare reflectate în Regulamentul 1907/2006, urmînd scopul îmbunătățirii și dezvoltării conform cerințelor Uniunii Europene și principiilor fundamentale ale politicii de stat în domeniul activităților cu produse de uz fitosanitar și fertilizanți prevăzute în Legea cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți nr. 119, Comisia agricultură și industrie alimentară propune la proiectul de Lege nr. 365 din 13 septembrie 2016 privind substanțele chimice următoarea completare:

La articolul 3 alineatul (4), după litera d) se completează cu litera e) cu următorul conținut:

„e) produselor de uz fitosanitar și fertilizanților, reglementate prin Legea nr. 119 din 22.04.2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți”.

În condiția susținerii conceptuale a propunerii invocate, Comisia agricultură și industrie alimentară propune aprobarea proiectului de Lege nr. 365 din 13.09.2016 în prima lectură.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Întrebări nu-s.

Stimați colegi,

Vă rog, luați loc.

Începem procedura de vot.

Stimați colegi deputați,

Vă rog, luați loc.

Începem procedura de vot. (*Rumoare în sală.*)

Numărătorii,

Vă rog, anunțați prezența în sală pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 22.

Sectorul nr. 2 – 40.

Sectorul nr. 3 – 18.

Domnul Vladimir Vitiuc:

80 депутатов в зале. Кворум есть.

Для принятия законопроектов в первом чтении необходим 41 голос.

Se pune la vot pentru prima lectură proiectul nr. 121 din 18 aprilie 2017.

Cine este pentru, vă rog, votați.

Minoritatea. Проект № 121 от 18 апреля 2017 года отклонен парламентским кворумом с рассмотрением.

Următorul proiect. **Se pune la vot pentru prima lectură proiectul nr. 56...**

Одну секунду. Перед голосованием, я хотел бы председателей комиссий попросить дополнить состав предлагаемого консилиума, так как были отозваны некоторые кандидатуры.

Poftim, domnule Carпов.

Domnul Eugen Carпов:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Pentru o reprezentare echilibrată în această comisie, Grupul Popular European propune candidatura lui Eugen Bodarev, membru al Comisiei juridice numiri și imunități, ca și participant în această comisie.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Țurcan,

Poftim.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da. Vă mulțumesc.

Din partea Comisiei drepturile omului și relații interetnice – domnul Fiodor Gagauz.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

С этими изменениями и предложениями, поступившими от наших коллег, **ставлю на голосование в целом проект постановления № 56 от 26 февраля 2018 года.** (*Rumoare în sală.*)

Кто за – прошу голосовать.

Спасибо.

Проект постановления принят парламентским большинством.

Următorul **proiect de lege se pune la vot în prima lectură, proiectul nr. 11 din 23 ianuarie 2018.**

Cine-i pentru, vă rog, votați.

Majoritatea.

Și ultimul proiect din agenda de azi, **proiectul nr. 365 din 13 septembrie 2016.**

Stimați colegi,

Cine-i pentru, vă rog, votați.

Mulțumesc.

Закон принят в первом чтении.

Stimați colegi,

Agenda e epuizată.

Mulțumesc.

Și începem Ora Guvernului. (*Voce nedeslușită din sală.*)

A, scuzați, este... au fost declarații.

După Ora Guvernului.

Mulțumesc.

Începem Ora Guvernului.

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Sergiu Bucataru, secretar de stat în domeniul transportului.

Domnule Țap,

Cu demersul dumneavoastră.

Stimați colegi,

Пожалуйста, кто покидает зал – более оперативно. Мы продолжаем заседание и просим рабочей обстановки.

Poftim, domnule Bucataru.

Domnul Serghei Bucataru – secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul transporturilor:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Deci cu referire la demersul Guvernului Republicii Moldova din 16 februarie 2018 privind solicitarea examinării întrebării deputatului Iurie Țap, referitoare la accesul locuitorilor satului Ivanovca la serviciile de transport, expuse în cadrul ședinței în plen a Parlamentului din 15 februarie 2018, comunicăm următoarele.

Conform programului de transport interraional, în prezent, în localitatea Ivanovca, raionul Florești, există serviciile regulate interraionale Bălți–Bulboci, care tranzitează localitatea Ivanovca, precum și... Bălți ora 12, punctul de tranzitare sau ora de tranzitare a localității Ivanovca este 13.02; și avem, de asemenea, cursa Bălți 16.30, prin Ivanovca la 17.36; Bulboci – 13.45, Ivanovca – 14.33.

Iar conform organizării administrativ-teritoriale, satul Ivanovca este o localitate din raionul Florești care intră în componența comunei Sevirova. Conform recensământului din 2004, populația este de 472 de locuitori. Distanța directă pînă la orașul Florești este de 16 kilometri, pînă la municipiul Bălți este de 33 de kilometri, iar pînă la municipiul Chișinău este de 117 kilometri.

Vreau să menționez faptul că, în conformitate cu prevederile Codului transporturilor rutiere, programul de transport raional se modifică, se completează în perioada 1 martie–1 mai (prevedere indicată la articolul 37, alineatul 8¹ al Codului).

Astfel, în vederea asigurării locuitorilor raionului Florești cu servicii de transport, Ministerul Economiei și Infrastructurii a înaintat propunerea oportună și rațională de examinare de către administrația publică locală a raionului Florești a subiectului respectiv, privind includerea în programul de transport rutier raional a serviciilor regulate raionale și, respectiv, identificarea operatorului de transport care urmează să opereze aceste servicii – subiect, care în exclusivitate este de competența președintelui raionului Florești.

Totodată, luînd în considerare faptul că în perioada 2017 pînă în prezent, careva propuneri privind organizarea serviciilor regulate raionale cu includerea în graficul de circulație a localității Ivanovca de la administrația publică locală nu au fost recepționate, ministerul a solicitat președintelui raionului Florești examinarea subiectului privind asigurarea cu servicii cu transport a locuitorilor satului Ivanovca.

Cu alte cuvinte, domnule deputat, cursele raionale sau fie interraionale de pasageri se deschid la cererea operatorului de transport sau administrației publice locale. În ultimii doi ani, ministerul de resort nu a recepționat careva cereri din partea operatorilor de transport, din partea administrației publice locale, prin care s-ar solicita deschiderea acestor curse suplimentare de transport care ar reprezenta o necesitate a locuitorilor localității respective.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule secretar de stat.

Domnule Țap,

Poftim, întrebări.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc pentru prezentarea acestei informații aici în plenul Parlamentului, dar și pentru informația care mi-a fost prezentată, o informație amplă.

Doar o să precizez: rutele la care v-ați referit Bălți–Bulboci și Bulboci–Bălți, ele nu tranzitează, nu trec prin satul Ivanovca, ci trec pe șoselele respective care se află, pe de o parte, la 3 kilometri jumătate Bălți–Florești și, pe de altă parte, pe traseul Bulboci sau Izvoare–Florești, care se află la 2 kilometri jumătate. În orice situație, cetățenii acestui sat, care 95 la sută sînt pensionari de vîrstă înaintată sînt nevoiți, chiar și pe acest timp (ger, frig, ploaie) să meargă 2 kilometri jumătate într-o direcție sau 3 kilometri jumătate în altă direcție.

Iată de ce solicitarea mea este ca să fie asigurat nu doar ruta să fie... este o problemă să fie ruta, dar să fie asigurat controlul din partea dumneavoastră, ca autoritate publică centrală, care aveți responsabilitatea asigurării prestării acestui serviciu foarte important și, respectiv, ca să-și facă meseria autoritățile publice locale. În parte, este vorba, în cazul dat, de cooperare între consiliul raional, președintele raionului și primarul localității, dar cel mai important, serviciile pentru cetățeni... cetățenii trebuie să aibă această posibilitate. Pentru că îmi este greu să-i răspund cetățeanului cînd noi vorbim despre anumite realizări, iar bătrînul acela nu poate să ajungă la centrul raional, la policlinică sau unde are nevoie.

De aceea rog foarte mult să fie asigurate aceste două curse pe care le-ați menționat că sînt și vă rog să asigurați controlul respectiv ca autoritățile locale să-și facă datoria.

Mulțumesc mult.

Domnul Serghei Bucataru:

Domnule deputat,

Nici nu se pune la îndoială necesitatea locuitorilor... nici nu se pune la îndoială necesitatea asigurării locuitorilor Republicii Moldova, oriunde nu s-ar afla ei, cu unități de transport.

După cum am menționat... rutele la care, de fapt, m-am referit, ele au ca și punct de intrare, conform graficelor de circulație pe care noi le-am analizat, acest sat Bulboci. Referitor la corectitudinea executării acestei rute, noi, de asemenea, vom întreprinde măsuri și în cazul în care se va stabili că operatorii de transport nu își onorează obligațiile conform angajamentelor asumate, noi vom lua măsurile de rigoare.

De asemenea, după cum am menționat, am informat și am îndemnat președintele raionului Florești să întreprindă acțiuni pentru asigurarea locuitorilor din raza unității administrativ-teritoriale cu transport suficient.

Noi, în continuare, vom monitoriza și vom întreprinde acțiunile necesare în vederea soluționării acestei probleme.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Țap,

Aveți precizări?

Domnul Iurie Țap:

Da, doar o precizare.

Chiar astăzi dimineață a fost ultima discuție cu domnul primar de Sevirova Eugen Moroșan, care mi-a confirmat că nici astăzi, nici ieri, nici luni în șir, rutele respective nu trec prin satul Ivanovca, de aceea, chiar vă rog frumos și insistent să asigurați.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnule Bucataru,

Mulțumesc.

Și vă rog prezentați informația pentru domnul deputat Lipskii.

Domnul Serghei Bucataru:

Stimate domnule deputat,

Cu referire la întrebările adresate Ministerului Economiei privind proiectul de modernizare a Căii Ferate din creditul acordat de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și Banca Europeană de Investiții (în continuare BERD și BEI), pot comunica următoarele.

Deci în scopul reabilitării unor sectoare importante de cale ferată și achiziții de locomotive noi, la 14 noiembrie 2014 a fost semnat Acordul de proiect între Calea Ferată din Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, precum și Acordul de împrumut de 52 de milioane de euro dintre Republica Moldova și BERD.

La 10 noiembrie 2015, de asemenea, a fost semnat Acordul de grant dintre Republica Moldova și BERD, acordat din Fondul special BERD în mărime de 250 de mii de euro pentru finanțarea implementării proiectului EMIS și Acordul de grant dintre Republica Moldova și BERD, acordat din Fondul de Investiții pentru Vecinătate al Uniunii Europene în mărime de 5 milioane de euro pentru a cofinanța achiziția locomotivelor noi.

La 26 septembrie 2016 a fost semnat Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și BEI în mărime de 50 de milioane de euro.

În total, proiectul prevede suma de 120 de milioane de euro, destinat modernizării parcului rulant al Căii Ferate din Moldova, precum și pentru modernizarea... sau reconstruirea, reabilitarea infrastructurii feroviare.

La ziua de astăzi sînt în derulare acțiunile de consultanță tehnică... pentru restructurare, astfel consultanții EGIS întocmesc planul de acțiuni privind politica de guvernare corporativă și împreună cu consultantul desemnat al Companiei KPMG.

În proces de definitivare este perfectarea studiului de fezabilitate realizat de Compania Systra, după care urmează lansarea tenderului pentru achiziția serviciilor de proiectare și lansarea tenderului pentru selectarea companiei care va efectua lucrările de reabilitare și lansarea lucrărilor propriu-zise de reabilitare a infrastructurii feroviare care se estimează să fie demarate pentru o perioadă de 4 ani de zile.

Au fost finalizate acțiunile privind managementul eficienței energetice, consultant – companie franceză, managementul de mediu, sănătate și securitate, planul de raționalizare a forței de muncă, precum și asistență la elaborarea documentației pentru tender, Caietul de sarcini la achiziția locomotivelor.

Referitor la achiziția locomotivelor de care am menționat anterior, raportul de evaluare a primei etape a licitației a fost revizuit de mai multe ori din cauza condițiilor riguroase a băncilor BERD și BEI. Astfel, după executarea ultimelor modificări, raportul a fost transmis băncilor, iar ca urmare, a fost obținută lipsa de obiecții. Urmează lansarea celei de-a doua etapă a licitației, iar semnarea contractului cu producătorul de locomotive este preconizată pentru luna aprilie a anului curent.

Referitor la reabilitarea infrastructurii feroviare pot menționa că... a fost selectat să fie reabilitat coridorul de sud al Republicii Moldova, și anume: Bender, Basarabeasca, Giurgiulești, cu lungimea totală de 245 km. Conform datelor din studiul de fezabilitate necesită finanțare de aproximativ 60 de milioane de euro, care urmează să fie alocați în proporție de 50% de către BERD și 50% de către BEI.

Cam asta ar fi o prezentare succintă.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Lipskii,

Poftim, întrebări.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu am aici un răspuns din partea Ministerului Finanțelor, unde-i scris că comisioanele unice în sumă totală de... 425 de mii de euro și comisioanele de angajament aferente soldului nedebursat în sumă totală de 309 mii de euro sînt deja plătite din bugetul de stat. Da?

Dar dumneavoastră spuneți că în aprilie deja o să fie tender, dar încă nu-i clară, totuși, situația cu licitația, cu tenderul.

Domnul Serghei Bucataru:

Vă referiți la achiziția locomotivelor.

Domnul Oleg Lipskii:

Locomotivelor, da.

Domnul Serghei Bucataru:

Eu vreau să vă zic că în aprilie urmează să fie semnate deja contractele cu furnizorul, care va fi selectat în urma deschiderii ofertelor financiare, care se preconizează să aibă loc la mijlocul lunii martie, aproximativ 15–20 martie, deoarece toată procedura de achiziție a locomotivelor este făcută pe platforma Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Deci noi... practic, ei sînt cei care dictează condițiile și ritmul de efectuare a tenderului propus.

Domnul Oleg Lipskii:

Da, eu înțeleg. Pur și simplu, ei deja primesc procentele... pot să mai dureze licitațiile acestea încă ani de-a rîndul, asta-i clar. Ei deja primesc banii de la...

Domnul Serghei Bucataru:

Domnule deputat,

Sîntem la etapa finală, chiar aproximativ cu două săptămîni în urmă am avut o ședință cu reprezentanții Oficiului central al BERD-ului deci care au venit aici, la Chișinău, unde am stabilit agenda clară a procesului de achiziție a acestor locomotive. Etapa finală, cum am menționat deja, se preconizează să fie realizată în luna aprilie a anului curent.

Domnul Oleg Lipskii:

Și cu ceilalți bani încă tot nu-i clar, da, cu 60 de milioane pentru reabilitarea Căii Ferate, ca atare... drumului?

Domnul Serghei Bucataru:

Urmează... acest proiect are două componente mari care se realizează în paralel, după cum am menționat, este vorba despre achiziția locomotivelor și realizarea infrastructurii feroviare. Deci noi am muncit pe acest segment în paralel.

Ce ține de reabilitarea infrastructurii feroviare pot doar, după cum am comunicat în relatare, a fost făcut un studiu de fezabilitate de către Compania internațională selectată, de asemenea, de către BERD, prin care a fost identificat sectorul de cale ferată Basarabeasca...

Domnul Oleg Lipskii:

Da, ați spus dumneavoastră. Asta-i clar.

Vreau să precizez ceva.

Domnul Serghei Bucataru:

Doar o clipă.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci locomotivele... care-i suma de bani care o să fie cheltuită pentru procurarea locomotivelor? Este vorba de creditul acesta care deja este plătit procentul, pentru care deja se plătește toată suma de 52 jumătate milioane sau îi altă sumă?

Domnul Serghei Bucataru:

Pentru locomotive... achiziția locomotivelor, de asemenea, va fi efectuată din componenta de credit, acordată de către BERD și BEI, și se preconizează a fi alocate aproximativ 45 de milioane de euro.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci în aprilie o să fie contractul pe 45 milioane?

Domnul Serghei Bucataru:

Urmează a fi semnat contractul, da.

Domnul Oleg Lipskii:

Pur și simplu, ne întâlnim în mai, dacă nu se realizează contractul, ne întâlnim iar aici.

Domnul Serghei Bucataru:

Eu îmi doresc foarte mult... chiar îmi doresc foarte mult să...

Domnul Oleg Lipskii:

Eu înțeleg.

Domnul Serghei Bucataru:

... depășim acest subiect, pentru că Calea Ferată...

Domnul Oleg Lipskii:

Și eu tot mult vreau asta.

Domnul Serghei Bucataru:

... îmi este aproape sufletului și deja de 2 ani depunem efort pentru realizarea acestui proiect al nostru.

Domnul Oleg Lipskii:

Dar de ce, de ce s-a întâmplat așa? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Serghei Bucataru:

Poftim? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu...

Domnul Oleg Lipskii:

De ce s-a întâmplat așa? De ce trăgănează așa de mult?

Domnul Serghei Bucataru:

Au fost anumite obiecții sau probleme de procedură, vreau să vă comunic, pentru că inițial acordul... când a fost semnat Acordul de creditare, au fost specificate un tip de locomotive, a fost în 2014.

Domnul Oleg Lipskii:

Așa.

Domnul Serghei Bucataru:

După care, făcând o anumită analiză, experții sau consultanții noștri europeni au convenit de a schimba acest tip de locomotive, conform necesităților Căii Ferate.

Dacă... pot să vă dau și anumite detalii: inițial a fost în Caietul de sarcini sau ca și obiectiv a fost stabilit achiziția unor locomotive mixte – pasager/marfar care, în opinia specialiștilor, nu erau să fie atât de fezabile pentru localitate sau pentru Republica Moldova, motiv din care s-a decis de a procura locomotive magistrale destinate nemijlocit transportului de marfă.

Domnul Oleg Lipskii:

Dar eu țin minte când aici a fost făcut raportul de domnul Cibotaru, dacă nu mă înșel, viceministrul transporturilor, era vorba de locomotive magistrale, încă atunci se spunea despre asta.

Domnul Serghei Bucataru:

Magistrale, dar...

Domnul Oleg Lipskii:

Nu, nu, era vorba de marfare, eu țin minte bine asta și mă miră faptul...

Bine, totu-i clar.

Nu mai pun întrebări, totu-i clar.

Eu sper că în aprilie treaba se urnește din loc.

Dar încă o întrebare: când, totuși, locomotivele o să ajungă în Moldova, după semnarea contractului?

Domnul Serghei Bucataru:

În conformitate cu Caietul de sarcini, prima locomotivă urmează a fi livrată în termen de 12 luni de la semnarea contractului, iar contractul integral urmează a fi executat în termen de 18 luni de la semnarea acestuia.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci mai avem încă un an?

Domnul Serghei Bucataru:

Un an jumătate pentru livrarea întregului set de locomotive.

Domnul Oleg Lipskii:

Și câte locomotive?

Domnul Serghei Bucataru:

Vă spuneam că acum sîntem în așteptarea ofertelor financiare. Aproximativ...

Domnul Oleg Lipskii:

Aproximativ.

Domnul Serghei Bucataru:

... Între 10 și 14 locomotive... vedem care vor fi ofertele companiilor participante la tender.

Domnul Oleg Lipskii:

Bine. Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Bucataru.

Întrebări nu-s.

Stimați colegi,

Poftim, întrebările dumneavoastră.

Doamnă Bodnarenco,

Poftim, prima întrebare...

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumim.

Prima întrebare o adresez domnului Prim-ministru al Republicii Moldova Pavel Filip. Și solicit răspuns în sala de plen a Parlamentului.

În pofida faptului că Parlamentul Republicii Moldova de legislatura actuală a aprobat Legea privind șansele egale, femeile din Republica Moldova primesc salarii și pensii mai mici decît bărbații, chiar dacă muncesc la fel de mult ca și ei. Mai mult, diferența dintre salariul mediu al

bărbaților și cel al femeilor crește în fiecare an. Așadar, din anul 2012 și pînă în 2016 discrepanțele au crescut de la 12,9% la 14,5%. Din cauza salarizării neechitabile, pe parcursul anului 2016 „moldoveanca” a arătat în mediu venituri de 11 417 lei. Pentru a ajunge la nivelul de salarizare al bărbatului a trebuit să muncească cu 52 de zile mai mult.

Dacă vorbim de pensii, diferența dintre pensiile bărbaților și cele ale femeilor a fost majorată de la 16,26% în 2012 la 18,08% în 2016. Astfel, pe parcursul anului 2016, o femeie de vîrstă pensionară a ridicat în medie cu 3 236 de lei mai puțin decît un bărbat.

Întrebarea mea este: care măsuri preconizează Guvernul Republicii Moldova pentru egalarea șanselor la veniturile femeilor și bărbaților în Republica Moldova?

И второй вопрос я адресую Министерству здравоохранения, труда и социальной защиты. Прошу ответ также дать в зале заседаний Парламента.

Из ответов на запросы депутата Парламента Елены Боднаренко я узнала, что в 2018 году минимальный доход на одного члена семьи, необходимый для начисления ежемесячной социальной помощи, был увеличен на 60 процентов и теперь составляет не 962 лея, как в 2017, а 1537 леев. Это значит, что количество получателей ежемесячной социальной помощи уменьшилось, ну, мы можем предположить, что тоже на 60 процентов.

Прошу министерство представить точные данные: сколько получателей ежемесячной социальной помощи было в 2016 году? Сколько было в 2017 году? Сколько осталось в 2018 году? И уменьшилось ли соответствующее число получателей компенсаций в холодный период года?

Спасибо.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Lipskii,

Poftim.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos.

Către Ministerul Economiei și Infrastructurii și Ministerul Finanțelor.

Am primit o adresare din partea a nouă companii naționale exportatoare de miez de nucă. Începînd cu luna ianuarie a anului curent, li s-au blocat exporturile. Aceste companii sînt puse în situație dificilă, deoarece au obligații contractuale față de partenerii lor din Uniunea Europeană, dar nu le pot respecta. Nerespectarea contractelor duce la penalități. Companiile exportatoare au și credite bancare pe care nu pot să

le achite. În afară de aceasta, companiile date au fost nevoite să disponibilizeze un număr mare de angajați, în mare parte din localitățile rurale.

Care este pricina interdicției masive a exportului miezului de nucă? Cine o să poarte răspundere pentru dauna adusă atât companiilor exportatoare a miezului de nucă și oamenilor, care și-au pierdut locurile de muncă, în rezultatul interdicțiilor sus-numite?

Cer răspuns în scris și în plenul Parlamentului.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Țap,

Poftim.

Domnul Iurie Țap:

Am două întrebări. Prima: în cadrul Proiectului „e-Guvernare” a fost realizată scanarea arhivei cadastrale. Care au fost cheltuielile realizate în acest sens? Cine a beneficiat și beneficiază de rezultatele acestui proiect, de altfel foarte important, bun?

Și o precizare. Dacă este adevărat sau nu faptul deteriorării sistemului informațional și pierderea informației respective?

Răspunsul solicit să fie prezentat în scris, dar și în plenul Parlamentului.

A doua întrebare adresată Guvernului ține de amplasarea structurilor teritoriale ale Agenției Servicii Publice, care a fost recent creată. Din informația plasată în spațiul public reiese că în mai multe cazuri au fost contractate spații de la persoane fizice, de altfel, afiliate Partidului Democrat.

Solicit să fie oferit răspunsul în scris și în plenul Parlamentului.

Este adevărat sau nu? Deci să se dezmință sau să se confirme prezența acestui conflict de interese.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Țap.

Poftim, domnule Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Întrebare către Guvern.

Un grup de cetățeni din satul Săseni, raionul Călărași s-au adresat cu o problemă referitor la conectarea la internet. Dumnealor au zis că li se

refuză conectarea la internet de Moldtelecom, invocând lipsa posibilităților tehnice.

Rog să fie verificată veridicitatea acestei informații. Și dacă este corect, atunci când cetățenii acestei localități vor avea posibilitate să fie conectați integral la internet?

A doua întrebare, iarăși către Guvern.

Care este situația medicilor rezidenți din Republica Moldova cu privire la numărul lor, salarizarea, condițiile de muncă și în câte instituții medicale sînt repartizați?

Și doi. Din medicii care au absolvit rezidențiatul în perioada 2015–2017, cîți au rămas în Moldova?

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Nesterovschi,

Poftim.

Domnul Alexandr Nesterovschi:

У меня вопрос к Национальной комиссии по финансовому рынку.

На внеочередном собрании акционеров бельцкой швейной фабрики «Бэлцанка» от 28 октября 2017 года были приняты решения об уменьшении уставного капитала данного акционерного общества путем уменьшения номинальной стоимости одной акции с семи леев до одного лея, внесены соответствующие изменения в устав этого акционерного общества и их государственной регистрации в Агентстве государственных услуг.

Кроме того, нынешнее руководство «Бэлцанки» отказывается выплачивать дивиденды за прошедшие три года согласно решению общих собраний акционеров, проведенных в предыдущие годы.

В течение ряда лет общее собрание акционеров АО «Бэлцанка» принимает решение и объявляет о выплате дивидендов. Более того, акционерное общество выплачивает дивиденды ряду акционеров, а затем, после смены владельца контрольного пакета акций и избрания других членов органов управления, новое руководство общества отказывается платить дивиденды, хотя решение о выплате было принято. В связи с этим миноритарные акционеры, большинство из которых бывшие и нынешние работники фабрики и члены их семей, вынуждены искать правду в судебных инстанциях, что представляется неприемлемым и недопустимым в данной ситуации.

По данному факту Национальная комиссия по финансовому рынку как государственный регулятор в сфере небанковского финансового рынка в данном вопросе бездействует.

Полномочия и функции НКФР не только позволяют, но и обязывают комиссию вмешаться в такого рода случаи для защиты прав и интересов миноритарных акционеров, тем более что Национальная комиссия законодательно наделена полномочиями принимать соответствующие решения, предоставлять льготы, осуществлять вмешательство, контроль, налагать запреты, дисциплинарные и административные взыскания в установленном законодательством порядке.

Акционеры также просят поднять вопрос о фактическом отказе в выкупе АО «Бэлцанка» у миноритарных акционеров акций в порядке, предусмотренном Законом об акционерных обществах, в связи с их несогласием с решениями, принятыми внеочередным общим собранием акционеров от 28 октября 2017 года.

На многочисленные обращения в НКФР миноритарные акционеры получают лишь формальные ответы.

Очевидно, что, владея указанными выше полномочиями, сотрудники НКФР не вникли в суть проблемы миноритарных акционеров АО «Бэлцанка», не изучили ее должным образом, не затребовали документы от АО для того, чтобы выяснить какие были основания у эмитента принимать решение о таком резком уменьшении номинальной стоимости одной акции (с семи леев до одного лея)? Какие изменения и почему произошли в финансово-экономической деятельности АО? Почему ухудшились показатели и по чьей вине это произошло?

В связи с вышеизложенным считаю необходимым изучить в рамках компетенции ситуацию, сложившуюся на АО «Бэлцанка», и принять надлежащие меры по восстановлению нарушенных прав миноритарных акционеров.

На вопрос прошу ответить письменно и, если есть возможность, с трибуны.

Спасибо.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Возможность с трибуны мы изучим.

На этом повестка дня исчерпана. Заседание объявляю закрытым.

О следующем заседании коллег депутатов бюро Парламента...

А, извините.

Domnule Țap,

Vă rog, la tribuna principală.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi, cei foarte puțini care sînteți în sală,

Vă mulțumesc pentru acest suport.

Și voi prezenta această **declarație**. Conform Constituției, Parlamentul este unica autoritate reprezentativă și unica autoritate legislativă. Și dacă funcția de legiferare pe care o are Parlamentul, cît de cît, se realizează bine, rău, funcția de control parlamentar, spre regret, are rezerve foarte mari.

În acest sens, faptul că majoritatea parlamentară a refuzat și astăzi mai multe audieri care sînt necesare și care sînt legale, în special mă voi referi la audierile care sînt obligatorii conform legilor. Astfel, mă voi referi la faptul că în anul 2017 nu au fost audiate rapoartele Procurorului General, Centrului Național Anticorupție, Comisiei Electorale Centrale, care sînt obligatorii prin lege.

Respectiv, în luna decembrie a fost refuzată audierea Strategiei naționale de descentralizare, la fel, prevăzută prin Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă și prin Legea nr. 68 din 5 aprilie 2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare.

Eschivarea de la controlul parlamentar are consecințe grave. Reformele, de fapt, nu sînt realizate adecvat și, în acest sens, vin să constat că reforma de descentralizare, care urma să aibă finalitate în anul 2018, de fapt, este blocată și voi confirma. Veniturile proprii ale autorităților locale sînt foarte mici, sub 10 la sută, chiar dacă echivalentul european este de 40, 60 la sută.

În acest sens, majoritatea autorităților publice locale, peste 90 la sută, nu asigură prestarea serviciilor locale de bază. În consecință, are loc depopularea localităților. Un studiu al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, acum, cîteva luni, a prezentat și o concluzie foarte serioasă în acest sens. Sîntem în prezența celui de-al doilea val al exodului populației, pleacă masiv locuitorii orașelor.

Pe de altă parte, lipsa controlului parlamentar conduce la produse foarte slabe ale Guvernului. În plenul Parlamentului vin proiecte de legi foarte slabe, care trebuie să creeze instrumentele necesare pentru administrația publică centrală și cea locală.

Voi exemplifica. În 2016 a fost prezentată Legea privind întreprinderea de stat și municipală, care a fost respinsă. A acceptat și majoritatea parlamentară că era un proiect prost de tot. S-a revenit în 2017 – proiectul, la fel, necalitativ. 23 de amendamente pe care le-am propus, de ordin conceptual, au fost acceptate. Era și o condiție a partenerilor de

dezvoltare ca această lege să fie aprobată. Dar Legea cu privire la concesiuni și lucrări, care se prăfuiește pe rafturile Parlamentului, care este una foarte necalitativă, dar care este foarte necesară și așteptată.

În același context, Legea privind delimitarea proprietății statului și unităților administrativ-teritoriale, care, la fel, este conceptual greșită și care, de fapt, blochează activitatea autorităților publice centrale și, în special, reforma de descentralizare.

Privitor la reforme, voi cita-o pe Federica Mogherini, responsabilă de politica externă a Uniunii Europene. Citez: „Sînt necesare măsuri naționale puternice, credibile ale autorităților de combatere a corupției, de reformă a justiției și de reformare a economiei”.

Și Președintele Parlamentului leton, care este astăzi în Republica Moldova, la întâlnirea pe care am avut-o, a spus tranșant: „Sînt necesare reforme vizibile și este poziția Uniunii Europene în contextul...”, a spus doamna Președinte.

Deci partea Parlamentului sau lipsa controlului parlamentar, de fapt, afectează grav starea de lucruri din țară.

Pornind de la cele expuse, vom constata că democrația parlamentară, de fapt, este mimată. Parlamentul nu-și onorează atribuțiile constituționale pe care le are.

În concluzie. Eschivarea de la controlul parlamentar afectează grav democrația. Or, scoaterea Guvernului, dar și autorităților autonome de sub control parlamentar este similară fenomenului uzurpării puterii. O atare atitudine nu are nimic comun cu democrația și statul de drept, este un pericol pentru viitorul Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Țap.

Și scuzați încă o dată.

Acum ședința este închisă.

Și următoarea ședință o să fie... бюро проинформирует коллег депутатов о дате и времени следующего заседания.

Mulțumesc.

Ședința s-a încheiat la ora 14.26.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului*

*din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*